

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ "ΑΘΗΝΩΝ,"

ΕΤΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΔΡΙΘ. 9

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

366 ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

[Ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον]

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

244.—1 Σεπτεμβρίου 1906.—Οἱ ἐν Χανίοις Γενικοὶ Προξένοι τῶν τεσσάρων Προστατῶν Δυνάμεων διεκοίνωσαν, ὅτι, ὅπως ἐκδηλώσωσι τὴν ἐπιθυμίαν περὶ τοῦ ὅτι λαμβάνουσι ὑπ' ὄψει ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ τοὺς πόθους τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἀναγνωρίζουσι διὰ πρακτικοῦ τρόπου τὸ ἐνδιαφέρον, ὑπερ ἢ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ πάντοτε διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς Κρήτης, συνεφώνησαν νὰ προτείνωσι τῇ Α. Μεγαλειότητι, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς, ὡς ἀκίς κενωθῆ ἡθέσις τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ, ἢ Α. Μεγαλειότης, κατόπιν ἐμπιστευτικῶν μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων, συνδιασκέψων θὰ ὑποδεικνύῃ ἐναῦτο ὑποψήφιον, ἵκανὸν νὰ ἐπιτελῇ τὴν ἐντολὴν τῶν Δυνάμεων τούτων ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ θὰ φέρῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπισημῶς εἰς γνώσιν αὐτῶν. Αὐταὶ δὲ θὰ διορίζωσι τὸν νέον Ὑπάτον Ἀρμοστήν καὶ θὰ φέρωσι τὸν διορισμὸν εἰς γνώσιν τοῦ Σουλτάνου. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτείας).

245.—Τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1866.—Ὁ Μουσταφᾶ Ναηλῆ Πασσᾶς, ὁ ἐπικαλούμενος Γκιρρητλῆς=Κρητικὸς, ὡς Αὐτοκρατορικὸς Ἐπίτροπος καλεῖ τοὺς Κρητὰς διὰ προκηρύξεως νὰ προσέλθωσι εἰς τὰς ἀρχὰς ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, ἀπειλῶν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὴν λήρην ἐκτάκτων μέτρων. (χειρ.).

246.—Τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1895.—Ἀνεβίωσαν ἡ Μεταπολιτευτικὴ Ἐπιτροπὴ σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως κατὰ τὴν εἰς Κλήμα πρώτην λικὴν συνάθροισιν. (Συμβολὴ εἰς τὴν Κρητικὴν Ἱστορίαν Σπυρ. Βαρθάκη).

247.—Τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1891.—Ἀφίκετο εἰς Χανία ὁ Μαχμουτ Δζελλελεδδὶν Πασσᾶς ὡς

Τοποτηρητῆς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως. Πρῶτον ἦλθεν ἐν ἔτει 1868 μετὰ τοῦ περιωνύμου Μεγάλου Βεζύρου Ἀαλῆ Πασσᾶ καὶ συνέταξε τὸν Ὁργανικὸν Νόμον. Δεύτερον ὡς Αὐτοκρατορικὸς Ἀπεσταλμένος ἐν ἔτει 1887 πρὸς διευθέτησιν τοῦ τότε ἀναφύεντος οἰκονομικοῦ ζητήματος. Τρίτον ἐν ἔτει 1889 ἕνεκα τῆς τότε ἐκτραγείσης Ἐπαναστάσεως. Καὶ τέτατον τῷ 1891 (Κρητ. Ἡμερολ. Χανίων).

248.—Τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1899.—Ἡ Α. Μ. ἢ Σεπτὴ Βασίλισσα τῶν Ἑλλήνων Ὀλγα ἐπεσκέφθη τὸ πρῶτον τὴν Κρήτην, διὰ Ρωσικοῦ Ὑποπλοῦτος, ἀποβιβασθεῖσα εἰς τὴν Σούδαν. (Νέα Ἐρευνα). Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ μᾶς ξαναεπισκευθῆ ταχέως Ἐλευθέρους.

249.—Τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1868. Ἐξεφρόταισεν ἡ «Ἐνωσις» εἰς Φοινικὴν δύο χιλιάδας, διακοσίους πενήκοντα σάκκους ἀλεύρου καὶ διακόσια πενήκοντα κιβώτια πολεμοφοδίων ἀπεβίβασε δὲ ἐνεργήκοντα Κρητὰς πολεμιστὰς. (Ἄμερ. Ν. Σουρμελῆ).

250.—Τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1900.—Ἡγεμονικῶ Διατάγματι ἐνεκρίθη, ὅπως, αἱ διατάξεις τῆς ἐν Οὐασαγκτῶν τῇ 15 Ἰουνίου 1897 διομολογηθείσης παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς συμβάσεως ἐξ ἄρθρων 29 καὶ τοῦ προσσητημένου αὐτῇ πρωτοκόλλου ἐξ ἄρθρων ἐπτά, ἐφαρμοσθῶσι ἐν ταῖς ταχυδρομικαῖς σχέσεσι τῆς Κρήτης μετὰ τῶν διαφόρων συμβληθειῶν Ἐπικρατειῶν. (Ἐπίσ. ἔφημ. Κρητ. Πολιτείας).

251.—Τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1905.—Ἐπεξετάθη ἡ κήρυξις τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου κατ' ὄλον τὸν Νόμον Ἡρακλείου. (Ν. Ἐρευνα)

252.—Τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1905.—Μία τῶν διατάξεων τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ κηρυχθέντος ὑπὸ

τῶν Ἀγγλων Στρατιωτικοῦ Νόμου ὄριζεν, ὅτι οἱ θεωρούμενοι ὁμόφρονες τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Θερίσου θὰ λαμβάνωσι τὸν ἐπόμενον ἔρκον: «Ὁ ὑπογεγραμμένος δηλῶ, ὅτι δὲν θὰ συνδράμω πλέον καθ' οἰονδήποτε τρόπον τοὺς πρῶταιοὺς τοῦ Ἐπαναστατικοῦ κινήματος, τοῦ ἀπευθυνομένου κατὰ τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὴν ὁποίαν, καθὼς καὶ πρὸς τὸν Σεβαστὸν Ἀρχηγὸν τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ἐπὶν Α. Β. Ὑπ. τὸν Πρίγκηπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος, Ὑπάτον Ἀρμοστήν τῶν Ὑψηλῶν Προστατῶν Δυνάμεων, διὰ τῆς παρουσίας μου δηλῶ τὴν τελείαν ὑποταγὴν καὶ ἀφοσίωσίν μου. (Τὸ Θέριον).

253.—Τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1890.—Διτάχθη ἀπογραφή τῶν ἐλαιοδένδρων τῆς Κρήτης, ὅπως, ἀναλόγως τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἔχει ἔκαστος κτηματίας, πληρώσῃ τὸ μεριδίον τοῦ ἐκ τοῦ φόρου τῆς δεκάτης τοῦ ἐλαίου, τοῦ ἀναλογήσαντος εἰς τὸ χωρίον του καὶ ἀποκοπήν, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν μαθημάτων ἐξαετίας. Ἀπεγράφησαν:

ἐλαιοδένδρα Νομοῦ Χανίων	1.143.270
» » Σφακίων	621.587
» » Ρεθύμνης	913.780
» » Ἡρακλείου	1.838.675
» » Λισηθίου	1.309.892
	<u>5,827,204</u>

(Μελέτη Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκη εἰς περιοδ. «Φῶς»)

254.—Τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1182.—Ἐγένετο ἡ διανομὴ τῆς Κρήτης εἰς τοὺς δώδεκα εὐγενεῖς τοῦ Βυζαντίου, οἵτινες ἔμειναν ἐν Κρήτῃ ὄντι, κατὰ τὸ Κερκυραϊκὸν χειρόγραφον, ὁ Ἀλέξιος Κομνηνὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ρωμαίων ἀπέστειλεν εἰς Κρήτην τὸν φίλτατον καὶ ἡγαπημένον υἱὸν του Ἰσαάκιον μετὰ τὴν βασιλικὴν τριήρη καὶ ἑκατὸν ἄλλας τριήρεις Ἀρχιστράτηγον καὶ Τοποτηρητὴν, γράφων πρὸς τοὺς Κρητὰς «μὲ σκοπὸν νὰ σᾶς ἐξολοθρεύσωσι κατὰ κράτος μετὰ τὸν πόλεμον καὶ μετὰ τούσας δυνάμεις, ὅσας μῆτε ὑμεῖς μῆτε οἱ πρόγονοι ὑμῶν εἶδετε μῆτε ἠκούσατε καὶ οὕτω θέλουσι σᾶς παιδεύσει μετὰ βασιανιστικοὺς θανάτους καὶ τέλειον ἀφανισμόν, ὄντας αἰτίους τούτων διὰ τὴν ἀσεβῆ καὶ μωρὰν ἐπαναστάσιν σας. Ταῦτα πάντα σᾶς δηλοῦμεν. Καὶ ἂν δώσητε σημεῖα ὑποταγῆς

ἄμα δταν φθάσωσι αἱ τριήρεις εἰς τὰ πρῶτα ὄσνορα τῆς Νήσου, θέλετε λάβει μικρὸν τινα συγχώρησιν· ἐὰν δὲ πράξητε ἄλλως θέλετε ἀφανισθῆναι δυνάμει τῆς παρουσίας ἀμετατρέπτου ἀποφάσεως. (Ἀθανασ. Σκληροῦ ὁ Κρητικὸς Πύλεμος).

255.—Τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1812.—Ἀπεβιβάσθη εἰς Χανία ὁ Χαδζῆ Ὀσμὰν Πασσᾶς, ὁ ἐπικληθεὶς Πιργᾶρης, ὁ καθάρισεν τὴν Κρήτην ἀπὸ τοὺς Γιαντισάρους. (Παράρτ. τῆς ἐν Ἀθήναις ἔφημ. Νεολ. Κ)πόλεως—καὶ Ἀπομνημ. Κριτοβουλίδου).

256.—Τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1219.—Ὁ Ἀρμοστής τῆς Κρήτης Δομένικος Δελφίνος, μὴ ἔχων ἐπαρκεῖς Δυνάμεις. ἐσυνθηκολόγησε πρὸς τοὺς Μελισσηνοὺς καὶ τὸν πλούσιον εὐπατριδὴν Ἰωάννην Σκορδίλην, πρὸς κατεύνασιν Ἐπαναστάσεως, ἐκτραγείσης ἕνεκεν ἀρπαγῆς ἵππων καὶ φορητῶν ζώων ἐκ τῶν ἵπποφορβείων τοῦ ἐν λόγῳ Σκορδίλη. (Ἱστορ. Κρήτης Β. Ψιλάκι).

257.—Τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1650.—Ἐγένετο σεισμὸς, καθ' ὃν συνετρίβησαν πλοῖα εἰς τὸν λιμῆν Ἡρακλείου. (Στατ. Πληθ. Κρήτης).

258.—Τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1830.—Ἐπραματοποιήθη ἡ κατάληψις τῆς Κρήτης ὑπὸ τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου δι' ἀποβιβάσεως τεσσάρων χιλιάδων Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ εἰς Χανία. (Παράρτ. Ἀπομνημ. Κριτοβουλίδου).

259.—Τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1890.—Πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν κατὰ τὰς ἀνωμαλίας λαβόντων χώρων ἐμπρησίων καὶ καταστροφῶν ἐπεβλήθη προσωρινῶς διὰ τέσσαρα ἔτη φόρος εἰκοσι παράδες κατ' ὄκταν ἐπὶ τοῦ ἄλλοτος, πενήκοντα τρεῖς παράδες κατ' ὄκταν ἐπὶ τοῦ ἔξωθεν εἰσαγομένου καπνοῦ καὶ ἐδιπλασιάσθη ὁ φόρος τοῦ χαρτοσήμου. (Κρητ. Κωδ. Ἐκδ. Β').

260.—Τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1830.—Διαμαρτυρία τῶν Κρητῶν πρὸς τοὺς παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει Ἀντιπρόσβεις τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, συνεπεία τῆς καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων. (Παράρτ. Ἀπ. Κριτοβουλίδου).

261.—Τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1906.—Ἀπεβιβάσθη εἰς Χανία ὁ Ἐβροχ. Ἀλέξ. Θρ. Ζαΐμης, Ὑπάτος Ἀρμοστής ἐν Κρήτῃ, ἐπιβαίων Ρωσικοῦ πολεμικοῦ, συμπλέοντων τριῶν πολεμικῶν

κῶν Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας (χειρ.)

262.—Τῆ 19 Σεπτεμβρίου 1878.—Ἡ ἐπαναστατικὴ Γενικὴ τῶν Κρητῶν Συνέλευσις διετύπωσεν εἰς εἰκοσιπέντε ἄρθρα τὰ μετὰ τῶν Ἀυτοκρατορικῶν Ἀπειταλμένων συζητήτέα θέματα. (χειρόγρ.)

263.—Τῆ 20 Σεπτεμβρίου 1878.—Μεταξὺ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Κρήτης καὶ τῆς Ἐπιτροπείας τῆς ἐπαναστατικῆς Συνελεύσεως, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ διακανόνισις τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος, διωμολογήθησαν προσωρινὰ συμφωνίαι πρὸς ἔξοδον τῶν Μουσουλμανικῶν οἰκογενειῶν εἰς τὰς ἐστίας των, (χειρόγρ.)

264.—Τῆ 21 Σεπτεμβρίου 1868.—Ἐπανάκαμψεν ὁ Χουσεῖν Πασσᾶς εἰς Ἡράκλειον, συντετριμμένος ἐκ τῆς κατὰ τὴν προτετραίαν συγκροτηθείσης μάχης εἰς τὰ κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ἀπὸ τοῦ λιμένος μέχρι τοῦ χωρίου Ἀγλάδα ὑψώματα. Ἀπειράριθμοι Τούρκοι ἐφρονεύθησαν καὶ ἐτραυματίσθησαν, ἐν οἷς καὶ τινες ἀξιωματικοὶ μετεφέρθησαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ δι' αὐτῶν εἰς Ἡράκλειον. Ὁ Σωματάρχης Νικολαΐδης ἐχρησιμοποίησεν ἐν πυροβόλον. Χριστιανοὶ ἐφρονεύθησαν ἐνθά καὶ ἐτραυματίσθησαν δεκαπέντε, ἐν οἷς οἱ Σωματάρχαι Κώστας Τσάκωνας καὶ Πήλιος Ἑλληνας. (χειρ.)

265.—Τῆ 22 Σεπτεμβρίου 1754.—Ἐτελεύτησε Γεδεὼν ὁ Ἀύλοποιάμου, ὁ καταλιπὼν τὸ περίφημον χρονικόν, ἐξ οὗ τισαύτας ἠρῶσθημεν πληροφορίας. Εἰς μίαν σελίδα τοῦ Νομοκάνονος του ἀναγινώσκειται τὸ ἐξῆς συμείωμα γραφὲν μετὰ τὸν θάνατόν του «1754 σεπτεμβρίου στὰς 22 ἐκνήθη ὁ αὐτὸς ἅγιος ἠδὲσπότης κύριος Γεδεὼν καὶ αὐτὸν ἀναπαῦσι ἐν τῷ «χορὸ τῶν δικαίων καὶ ἡ εὐχὸ του εἶτο μεθ ἡμιῶν—καὶ ἐν τιμονῆ: τοῦ ἁγίου μεγαλομάρο» τηρος γεώργιου καὶ χορίο μιλιδόνη οπροστάς τοῦ ἁγίου της ἡκόνοσ ο ταφος του. (Γ'. Ἐπιτηρὶς Παρνασσῶ).

266.—Τῆ 23 Σεπτεμβρίου 1822.—Ἀπεβιβάσθη εἰς Καλίμι Σούδας τουρκικὸς στρατὸς ἀφιχθεὶς ἐκ Πελοποννήσου· αὐθημερὸν δ' ὑπέστη πανολεθρίαν φρονευσθέντων ἄνω τῶν ἑκατὸν πενήκοντα στρατιωτῶν καὶ ἠραγκάσθη τὰ ἐπιβιβασθῆ ἐκ νέου εἰς τὰ πλοῖα. (Ἀπομν. Κ(α)ιτοβουλίδου).

267.—Τῆ 24 Σεπτεμβρίου 1868.—Ἀναφορὰ τῶν εἰς Δειβάδια Μιλοποτάμου συνελθόντων πληρεξουσίων πρὸς τοὺς Προξένους τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, δι' ἧς ὑποβάλλεται ὑπόμνημα περὶ τοῦ προσήκοντος τῇ Νήσῳ πολιτεύματος, ἐφ' ὅσον δὲ ἐπιτρέπεται ἡ πολιτικὴ ἔνωσις τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐζητεῖτο οὐδετέρη ἡγεμονία αὐτόνομος ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Πύλης—σημαία χωριστὴ—τὰ μὴ ἰσχύωσι διὰ τὴν Κρήτην αἱ συνθήκαι τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους—ἡ πληρωμὴ φόρου ὑποτελείας μετὰ δεκαετίαν καὶ συνταγματικὸν πολιτεύμα μετ' Ἡγεμόνα Χριστιανόν, Βουλῆν, Δικαστικὴν ἐξουσίαν ἀν' ἐξάρτητον ἀπὸ τῆς νομοθετικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς, Ἐλευθερία θρησκείας, παιδείας, τύπου, ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, Ἀνοιγμὰ τῶν λιμένων, Τήρησι τῶν τῶν προνομίων τῶν Σφακίων, σύστασις Γεωργικῆς Τραπέζης, ἄμεσον σύγκλησιν ἐκτάκτου Συνελεύσεως πρὸς καταρισμὸν τοῦ πολιτεύματος καὶ ἐγγύησιν τῶν ἕξ Μεγάλων Δυνάμεων τῶν ὑπογραφασῶν τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων τοῦ 1856. (χειρόγρ.)

268.—Τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1898.—Ὁρκίσθησαν τὰ Μέλη τῆς νέας Κρητικῆς Κυβερνήσεως. οἱ Βουλευταὶ καὶ ἡ Κρητικὴ Πολιτοφυλακὴ καὶ Χωροφυλακὴ τῶν Δυτικῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης ἐπ' ὄνόματι τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος. (Ἐφ. Λευκὰ Ὀρη.)

269.—Τῆ 26 Σεβρίου 1908—Διετάχθη ἐπισήμανσις τῶν Κρητ. Γραμματοσήμων διὰ τῆς λέξεως «Ἑλλάς» καὶ τῶν ὡς χαρτοσήμων χρησιμοποιουμένων γραμματοσήμων ἰδίου τύπου διὰ τῶν λέξεων «Ἑλληνικὸν Βασίλειον». (ἐπίσ. ἐφ. Κρητ. Πολιτείας).

270.—Τῆ 27 Σεπτεμβρίου 1669.—Ἐπογραφή τῆς συνθήκης περὶ παραδόσεως τοῦ Ἡρακλείου εἰς τοὺς Τούρκους. (Μελέτη Γ. Ἰακ. Καλαϊτσάκη εἰς Κρητ. Ἡμερ. Ἡρακλείου).

271.—Τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1908.—Ψήφισμα. Ὁ λαὸς τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης, συνελθὼν σήμερον εἰς πάνδημον συλλλητήριον ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἀρεῶς Χανίων καὶ συνεχίζων τὸ προαιώνιον καὶ ἀναλλοίωτον πρόγραμμα τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ—

Κηρύττει ἐν ὀνόματι τῆς ὀμοουσίου καὶ ἀδιαίρετου Ἁγίας Τριάδος τὴν ἔνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τοῦ ἐλευθερίου Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἕως μετ' αὐτοῦ ἀποτελέσει ἕσασι ἐν ἀδιαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον συνταγματικὸν Κράτος—Προσκαλεῖ τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων ἡ ἀναλάβη τὴν διακυβέρνησιν τῆς Νήσου, τὴν δὲ Κυβέρνησιν τῆς Κρήτης τὰ συγκαλέσει τὴν Βουλὴν καὶ τὰ διατάξει τὰς ἀρχὰς τοῦ τόπου τὰ διοικῶσιν αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. (Ἐφ. Α. Ὀρη) ὁμοια τούτων ψηφίσματα συνέταξαν ἀπάξάπαντες οἱ ἄλλοι τῆς Κρήτης.

272.—Τῆ 29 Σεπτεμβρίου 1905.—Ἐψηφί-

φισεν ἡ ἐπαναστατικὴ Συνέλευσις τὴν δευτέραν ἔκδοσιν Γραμματοσήμου ἀνὰ πενήκοντα χιλιάδας τῶν λεπτῶν 5, 10 καὶ 20 καὶ ἀνὰ δέκα χιλιάδας τῶν λεπτῶν 50 καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῶν δύο δραχμῶν. (ἐπίσ. ἐφ. Ἡμερ. Ἐπαναστατικῆς Συνελεύσεως).

273.—Τῆ 30 Σεπτεμβρίου 1907.—Ἀπεβιβάσθησαν εἰς Χανία οἱ Ἑλληνες ἀξιωματικοί, οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἴδρυσιν καὶ διοίκησιν τῆς Κρητικῆς Πολιτοφυλακῆς. Τὸ ἐσπέρας ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Δήμου μέγα γεῦμα ἐν τῷ Δημοτικῷ Κήπῳ. (Ἐφ. Α. Ὀρη).

Γ. ΙΑΚ. ΚΑΛΑΪΤΣΑΚΗΣ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΑΡΘΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ παραρτήματος τοῦ προηγουμένου μηνός)

Ἀπὸ τοῦ ἐρημητηρίου μου τῆς Ἀνωμερᾶς

22 Ἀπριλίου

Καὶ ἴα μοὶ εἶπη τις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πιστεύω εἰς τὰ πρᾶσιθῆματα. Ἐξ αὐτῶν δικυφισθητήσων τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς νὰ δικυφινώσῃ ἐνίοτε τὰ μέλλοντα, καὶ διὰ τῶν ὁνείρων, τῶν ἀνεξηγήτων ὄραμάτων καὶ φαντασιῶν, τῶν ὀπτασιῶν, τῶν παραισθησέων ἢ παραισθησέων νὰ προσημαίνῃ εὐνοήτως ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ τὰ μέλλοντα νὰ ἐπίλθωσι. Στρέφω ὀλίγη φύλλα ὄπισθεν καὶ ἀναγινώσκω ὅτι κρὸ ὀλίγων μύλις ἡμερῶν ἔγραψα. ὅτε, ἀνευ οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως, οὐδεμιᾶς προδιαθέσεως τῆς συνειδήσεως ἢ τῆς φαντασίας εἶδον τὸ φάντασμα τῆς κόρης αἰρούμενον πρὸς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἤκουσα τοὺς ἤχους θρησκευτικῆς μουσικῆς προπέμποντας τὴν ἀποθέωσιν ἐκείνην τοῦ γηίνου πλάσματος.

Ἐξ ἀποσπάσων φωνῆν ὑπερτάτου θαυμασμοῦ καὶ δικαίας ἐκπλήξεως διὰ τὴν μουρικήν σύμπωσιν, δι' ὅτι θὰ ἀποκλύψω, καὶ διὰ τὴν ψυχρότητα, μεθ' ἧς θὰ ἀφηγηθῶ. Ὅστις εἶδε ἠφίστειον, φλόγας καὶ σπινθήρας ἐξερευγόμενον, ἐγκλείον ὠκεανούς ρευστοῦ πυρός ἀλλ' ὑπὸ χιόνων ἔξωθεν κεκλυμμένον, θὰ λάβῃ ἰδέαν τῆς θέσεως, εἰς ἣν εὐρίσκωμαι. Κοιτάζω ἐσωτερικῶς. Ἐξωτερικῶς εἶμαι κατάψυχρος. Σὺ ὅστις ἀδικόφως ἀναγινώσκεις ἐτοιμάσου ν' ἀναφωνήσῃς ἐκπονηγμένως. Νὰ με θεωρήσῃς ὡς τὸν εὐτυχέστερον καὶ τὸν δυστυχέστερον τῶν ἀνθρώπων. Γαβριὴλ καὶ Ἐωσφόρον ἐνταυτῶν μακάριον, ἀπολαύοντα τοῦ παρδεισίου τὰς ἠθικὰς ἀπολαύσεις, καὶ κολασμένον βασνιζόμενον εἰς τῆς γέννης τὴν πυράν. Ἐν ἐμοὶ συνητηθήσαν ἡδὴ τῶν ἀντιθέσεων οἱ πόλοι. Καὶ χαιρῶ καὶ πάσῃ καὶ καταρῶμαι καὶ εὐλογῶ καὶ ἠθέλον καὶ δὲν ἠθέλον. Φοβοῦμαι νὰ ψάσω τὴν πληγὴν μου, καὶ ὅμως τὸ πράττω. Θέλω νὰ λησμονήσω, καὶ τρέμω μὴπως λησμονήσω.

Ἐχω πρὸ ἐμοῦ τὸ φρικαλέον δηλητήριον κισθάνομαι, ὅτι καὶ ἡ θεὰ του μόνῃ με φονεύει, καὶ ὅμως ἀπλήτως τὸ καταπίνω, εὐδαιμόνως

τὸ ἀπολαύω, λείγω ἠδονικῶς τὰς ἐπὶ τῶν χειλέων μου ὑπολειφθείσας σταγόνας καὶ ἀνυπομονῶν πότε νὰ πληρωθῇ καὶ πάλιν ἡ φιάλη, ὅπως ἀπνευστὶ τὴν ροφήσω ἐκ νέου ἐν μέσῳ σπασμῶν ἀγωνίας καὶ παραληρημάτων. Ἐάν μοι εἶπη τις ὅτι εἶμαι δυστυχῆς, θὰ ἀπαντήσω ὅτι εἶμαι εὐδαιμόνως. Ἐάν ἐπανλάβῃ ὅτι εἶμαι εὐτυχῆς, θὰ ἀπαντήσω, ὅτι εἶμαι ὁ ἀθλιώτερος καὶ δυστυχέστερος τῶν ἀνθρώπων. Μὲ οἰκτῖρει ;

Νομίζω, ὅτι εἶμαι τοῦ φθόνου τοῦ ἄξιου. Μὲ φθονεῖ ; Νομίζω, ὅτι εἶμαι τοῦ οἴκτου τοῦ ἄξιου. Ναι ; εἶνε δικαία ἡ κορυγὴ τῆς ἐκπλήξεως ἢ θὰ βάλῃ ὁ μακθάνων ὅτι ἡ Στρατονίκη εἶνε ἐδῶ. Πλησίον μου, ἐδῶ, εἰς τὴν γυναικείαν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου, δόκιμος ἀδελφὴ μέλουσα μετ' ὀλίγας ἡμέρας νὰ προχειρισθῇ εἰς μοναχὴν, νὰ ἀλλάξῃ τὸ ὄνομά της, νὰ ταφῇ ἐντὸς τοῦ τάφου τοῦ μοναστηρίου, νὰ λησμονήσῃ χωρὶς νὰ λησμονηθῇ, νὰ ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ ζῇ, νὰ ἀναίσθητῇ, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ αἰσθάνηται. Χθὲς νύκτα ἐπέισθην πλέον ἐντελῶς, καὶ αἱ ὑπόνοιαι ἄς συνέλαβον ἐκ τυχαίων ἀφηγήσεων, μετετέτραπτον εἰς πλήρη βεβαιότητα, ὅτε εἶδον καὶ ἐλάλησα, μεγάλην ὑποκρινόμενος ἀπάθειαν καὶ ὡς ξένος ἐλαμβανόμενος, πρὸς τὴν γοαίαν Προηγουμένην, παρ' ἣ μὲνει κατηγουμένη ὡς δόκιμος ἡ Στρατονίκη. Ποίαν εἰκόνα τῆς κόρης μοὶ ἔδωκεν ἡ ἐνθουσιῶσα καλογραῖξ καὶ ποίαν ἐξετύλιξεν ἀφήγησιν τῶν ἀρετῶν της, μακαρίζουσα ἐκυτὴν καὶ τὴν μονὴν της τοιοῦτον λαχοῦσαν θεσχυρόν ; Ἐκμαζώ, πῶς δὲν μὲν προέδωκεν ἡ συγκίνησις. Ἀπεχαιρέτισα μετὰ σεβασμοῦ καὶ βεβαιωμένης ψυχρότητος τὴν Προηγουμένην. Καθύσαν ἐχώρει πρὸς τὴν μονὴν της, οἱ ὀφθαλμοὶ μου, παρακολουθῶντες αὐτήν, ἀπέβηκιν ἀπληστότεροι τὴν ἐφθόνου. «Θὰ τὴν ἴδῃ ἀκωλύτως», ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν «θὰ τῇ ὁμιλήσῃ ἢ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν της ἢ ψύσῃ τὰς χεῖράς της. Μὲ ποῖον τῆς γῆς θεσχυρόν στέργεις ν' ἀνταλλάξῃς τὴν εὐτυχὴ τύχην σου ; . . .»

Ἡμῖν ἔξαλλος. Μοὶ ἐφάνετο ὅτι τὸ ἔδαφος ἐφλεγεν. Κατὰ βιαστότατα κύματα τὸ αἶμα ἐξορμῶν ἀτάκτως ἐκ τῆς καρδίας μου ἐπέζεε τὸν ἐγκέφαλόν μου. Χᾶος ἀσφυκτικὸν ἐθεώρουν τὸν πέριξ κόσμον, καὶ ἦδη, ὡσεὶ ἐκείνην ζῶν ἐντὸς τάφου, ἔπασχον ὑπὸ δυσπνοίας. Φεύγων μετὰ φρίκης τοὺς ἀνθρώπους, ἀποτραπιαζόμενος τῆς φωνῆς τῶν τῶν ἡχῶν, παθητικῶς δυσχερῶς εἰς τὴν θεᾶν παντός ὄντος γεννητοῦ, ποθῶν μείζονα ἐρημίαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας τῆς ἐξοχῆς καὶ πλείονα σιωπὴν ἐν μέσῳ τῆς πλήρους σιγῆς τῆς φύσεως, ἐσύρθη ὑπὸ τὸ κράτος ἀπεριγράπτου πάθους ἄχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ἐγγύς τῆς γυναικείας μονῆς λόφου τοῦ καλουμένου «Παλαιοκάστρου». Ἀνάμνησις ἐνετικὴ τὸ φρούριον τοῦτο, δεσπόζει τῆς κοιλάδος τῆς Μαοῦς καὶ τῶν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐγγύς ὄρμον τοῦ Πανόρμου ἀγροῦσιν διόδων. Σήμερον οὔτε ἐρείπιον κἄν εἶναι. Ὁ χρόνος κατέρριψε τὰς περιβολὰς φρεσθῆς μόνον νοσίου καθολικοῦ δόγματος καὶ σχήματος, χαμηλότερον τῆς κορυφῆς ἐγειρομένου. Προσπάθουν εἰς τὴν θεᾶν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου νὰ ἀνεύρω ἀντιπερισπασμὸν τινα κατὰ τοῦ πυρετοῦ, ὅστις με ἐβασάνιζεν. καὶ κατὰ τοῦ πόνου τῆς βραθείας πληγῆς μου, τῆς οὐδέποτε ἐπουλωθείσης, ἀλλ' ἦτις, ἀνογιεῖσα ἀποτόμως τότε, ἐφλέγματιν ἐδυνήσῃς, ἀνήκεστος εἰς πᾶσαν βοτάνην ἱαματικὴν, ἀπρόσιτος εἰς πᾶσαν παρηγορίαν, κωφὴ εἰς λόγων καὶ συλλογισμῶν παραινήσεις, ἀήμερος εἰς τὴν ἀγριότητα τοῦ ἄλγους της, εἰς τοῦ κινδύνου της τὴν δξύτητα, εἰς τῆς ἀπογνώσεώς της τὸ βάθος.

Διέτρεξα τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου μικρὸν ὀροπέδιον εἶδον καταρρέοντας τοὺς τοίχους καὶ χάσματα εὐρύτατα παρ' αὐτοὺς, δι' ὧν τὰ τηλεβόλα ἠπέιλον διαρκῶς τοὺς φιλελευθέρους νησιώτας. Ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ παραμυθηθῶ, ἴσως ἢ ἀνεκουφίζομαι μικρὸν ἀπὸ τῆς γαλήνης, ἦτις ἐξετείνετο πέριξ ἐμοῦ, καὶ τοῦ θεάματος, ὅπερ ἔβλεπον καὶ ὅπερ ἐν τῇ γαλήνῃ του ποσοῦτον ἀντιτίθετο πρὸς τὴν λαίλαπα ἣτις ἐμάνετο ἐν ἐμοί. Ἡ θαλάσση ὡς ταινίαν κυκνῆ ζωννύει τὴν νῆσον. Ὁ δύν ἡλίας χρυσίζει ἀσθενῶς τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς τῶν λοφίσκων ἐνῶ εἰς τῶν μικρῶν κοιλάδων τὰ βάθη ἠπλώθη ἡδὴ ἑλαφρὰ σκιά. Ὑπὸ τὸ βάρος ἀφορήτου πιρὶς ἐλάθισα πρὸς τὴν ἄκραν λέκτρον τηλεβόλου, καὶ ἀλγῶν ἐθεώρουν καὶ θεώμενος ἤλγουν. Ἦτο ἡ ὥρα, καθ' ἣν ὁ ἀνθρώπος ἀνακλύεται ἀπὸ τῶν κόπων τῆς ἡμέρας. Εἰσδύει εἰς τὰς ὀπὰς τῆς γῆς τὸ ἐρπετόν, συστέλλεται ὁ βόμβυξ, καὶ τὸ πτηνὸν κλίνει ὑπὸ τὴν πτέρυγα τὴν κεφαλὴν. Ἡ πλάσι; ἀνακλύεται καὶ μόνον ἐγὼ παρακλῶν ἀγωνιῶ... Τὸ σήμαντρον τῆς γυναικείας μονῆς καλεῖ τὰς ἀδελ-

φὰς εἰς τὴν προσευχὴν τῆς ἐσπέρας. Ψαλμοῖς, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἤχοῦσα, προσβάλλει τὴν ἀκούην μου, καὶ χαλκρῶς περιδουμένη εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἐκπνέει ἀσθενῶς παρὰ τὸ ὕψος τῶν θέσεων, ὅπου ἔπασχον καὶ διέτριβον. Ἡ προσευχὴ ἐξακολουθεῖ πάντοτε, καὶ τῆς μουσικῆς οἱ πένθιμοι ἤχοι, καὶ τοῦ σημαντροῦ ἢ βραδεία καὶ μελαγχολικὴ κρῦσις ὑποσημαίνουσι ὅτι αἱ ἀδελφαὶ τελούσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐσπερινὴν ἐπιμνημόσυτον εὐχῆν. Δάκρυα ἀνέβλυσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· οἱ λυγμοὶ ἀπέπνιξαν τὴν φωνὴν μου καὶ τὸ πάθος ἐξεχείλισεν ἀκατάσχετον. Τὴν ἐναρθρὸν φωνὴν διεδέχθη ἡ ἀναρθρὸς καὶ ἡ εὐγλωτὸς λαλιὰ τῶν δακρύων... Ἰλεως Δημιουργε, εἰς τὰς ἠθικὰς βρασάνους τοῦ δημιουργημάτων σου... ὅπερ ἀφοῦ εἶνε κατὰ τὴν ὁμοίωσιν καὶ τὴν εἰκόνα σου δὲν ἔπρεπε νὰ πονῇ ἢ τοῦλάχιστον νὰ πονῇ τόσον. Ἐνθυμοῦμαι τοὺς ζήσαντας, τοὺς μὴ ὑπάρχοντας πλέον καὶ οὐς τοσοῦτον ἠγαπήσαμεν ὅτε ἔζων, καὶ τοσοῦτον ἐθρηνησαμεν θανόντας... Ἐνθυμοῦμαι καὶ τοὺς ζῶντας, τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς οἵτινες εἶναι νεκροὶ πλέον, νεκροὶ με ζῶσιν τὴν μνήμην καὶ ἀγρυπνον τὸν πόνον! Πρὸς αὐτοὺς ἀγωνιωδέστερα στρέφεται ἡ καρδίᾳ μου... Πλήρης πίστεως, ἐλπίδος καὶ καρτερίας ἡ ἀγωνιώσῃ ψυχὴ μου ἵπταται πρὸς τὸν Θεὸν δευμένη καὶ αἰτοῦσα τὴν ἀνάπαυσιν διὰ τοὺς ἀποθανόντας... καὶ τοὺς ἐν τῇ ζωῇ. Ἄ ! δι' αὐτοὺς ἰδίως. Παρηγορίαν, Θεέ μου, διὰ τοὺς ζῶντας, τοὺς ἀλγοῦντας καὶ τοὺς πάσχοντας...

Νύξ.

Ὁ ὕπνος με φεύγει. Ἄλλ' οὔτε τὸν ἀναζητῶ. Εἰς τοῦ πόνου τὴν ἀγρυπνίαν ἐνοῦται ἡ ἀγρυπνίη τοῦ ὀφθαλμοῦ. Θέλω νὰ μείνω ἄυπνος καὶ ὑπερφίλω. Πρέπει νὰ ἐρευνηθῶ τὴν συνειδήσιν μου νὰ ἐξετάσω τοῦ βίου μου τὰς λεπτομερείας, καὶ μετὰ δικαιοσύνης ν' ἀποφανθῶ ἐάν ὑπῆρξα ἔνοχος, ἐάν δύναται νὰ διατυπώσῃ ἡ Στρατονίκη κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν τινα ἢ βάσιμον κίτικα. Τὸ ἔπραξα ἡδὴ. Ἐχω ἐλευθέρην τὴν συνειδήσιν. Ὑπῆρξα ἀνεπίληπτος καὶ τῆς συμπεριφορᾶς μου τὴν ἀξιοπρέπειαν ἔχω ἀσφαλῆ καὶ ὑπερήφανον ἀσπίδα. Τὸ ὄμμα σου, Δημιουργε, καθορᾷ τὸ πᾶν. Τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔγκρατα εἶναι βιβλίον ἀναγωγέμενον πρὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς παντοδυναμίας σου. Βλέπεις τὴν συνειδήσιν μου ; γνωρίζεις τὸ πλάσμα σου. Ἐάν οἱ ἀνθρώποι με συγκροτήσωσι, ἐάν τὸ ἔτοιμον καὶ πρόθυμον δηλητήριο τῆς γλώσσης τῶν χυθῆ κατ' ἐμοῦ, ἐάν ἐνοῦντες τὴν εὐτελεῖ ὑποκρισίαν πρὸς τὴν μοχθηρίαν τῆς προθέσεώς της, τονίσωσιν ὑπόουλως λόγους ἀμύνης δῆθεν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐάν καθ' οἷον δῆποτε τρόπον με ἀδικήσωσι, με ἐλεεῖ μετὰ δικαιο-

σύνης; ο Πλάστης μου, και ή ήρεμος συνείδησίς μου μοι υπαγορεύει να τηρώ ύψηλα τὸ ἀκηλίδωτον μέτωπόν μου. Ἐρράγη ὁ πρὸς τὴν Στρατονίκη δεσμός μου! Τὸν ὑπελάβαν σταθερὸν ἐν τῇ γῆ καὶ ἦτο ἐφήμερος. Ἐπρεπε νὰ ἀποτίσω διὰ σκληρᾶς βρασίου διαρκοῦς τὴν στιγματικὴν εὐδαιμονίαν, ὅτι ἐγνώρισα τὴν Στρατονίκην, καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐπιζητήσω ἐπιμόνω, χωρὶς νὰ παλαίσω, εἶδον εἰς τὴν ἐμφάνισίν μου ἀραιουμέναν περίξ αὐτῆς τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν θαυμαστῶν της. Ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἐγκόσμιος καλλονὴ δύναται νὰ παραγάγῃ τελειότερον συννητήθη ἐν τῇ ὑπάρξει ἐκείνῃ. Οἱ λόγοι της κατένευσον τὴν ψυχὴν ἢ θεὰ της συνήραζε τὴν καρδίαν, ἢ χάρις της ἐδέσμευε τὴν προσοχὴν, ἢ σεμνότης της ἀφώπλιζε πᾶσαν τόλμην καὶ ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ αὐστηροῦ κάλλους της ὑπέτασσε καὶ ἐξηγήνευε χροακτῆρας καὶ ἀνδρας. Ἦτο ἀξία τοῦ παραφόρου ἐνθουσιασμοῦ, ὃν ἐξῆπτεν εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς. Ἦγνόει ὅτι ἦτο ὠραία, ἀλλ' ἐγίνωσκεν ὅτι ἦτο ἐνάρετος.

Πρὶν ἢ μαντεύσω τοὺς λογισμοὺς της καὶ ἀκούσω τοὺς δειλοὺς λόγους της, εἶχον ἀναγνώσει εἰς τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς της... Θεέ μου! καὶ τί δὲν ἔλεγον οἱ εὐγλωτοὶ ἐκεῖνοι καὶ μαρμαζίνοντες ὀφθαλμοί! ... καὶ ποῖα γλῶσσαν δύναται νὰ φθάσῃ ἢ ἢ φθάσῃ ποτὲ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν οὐρανίαν γλῶσσαν καὶ ἔκφρασιν! Τίς δαίμων κκοποιὸς συνετάραξε τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ βίου μας; Τὰ λείψαν ἐν τούτοις τοῦ ὠραίου ἀκατίου, ἐν ᾧ ἐμέλλομεν ἡσυχοὶ καὶ εὐτυχεῖς νὰ πλεύσωμεν εἰς τὴν ἀρουτιδίωτον λίμνην τῆς ζωῆς, βλέπω σήμερον τῆδε κἀκεῖσε ἐρριμένα εἰς τὴν ἀκτὴν... Ἐναυάγησε τὸ εὐθραυστον τῆς εὐδαιμονίας μας πλοιάριον καὶ οἱ ἐπιβάται ἐσώθησαν ... εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου ἢ Στρατονίκη, εἰς τὸ ἐγγὺς ἐρημητήριον τῆς Ἀνωμερᾶς ὁ Σθένελος. Καὶ τί ἐάν τὸσον πλησίον τῆς φίλης μου με φέρῃ ἀνηλεῆ καὶ συμπαθῆς μοῖρα ἐνταυτῷ; Καὶ ποῖα ἀποστασις δύναται νὰ εἶναι μεγαλητέρα καὶ μάλλον ἀδιάβητος τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου βήματος τοῦ χωρίζοντος τὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου τὴν φλιάν; ...

Κατανοῶ ἤδη τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς σκληρότητος τοῦ γήϊνου χωρισμοῦ, ὅταν ὁ θάνατος δὲν συντελῇ τὴν διάσπασιν. Κατανοῶ καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἀμείλικτον αὐτὴν ἀλήθειαν ἢ ὁ μέγας ποιητής, ὁ λαός, τὸσον περιπλοῦς, τὸσον ἰσχυρῶς καὶ ἐπιγραμματορικῶς ζωγραφίζει εἰς τὴν μελαγχολίαν τοῦ ἄσματος του ψάλλον ὅτι «ὁ θάνατος καὶ ὁ χάρος ἔχει παρηγοριᾶν, ἀλλ' ὁ χωρισμός ὁ ζωντανὸς παρηγοριᾶν δὲν ἔχει». Ὅταν τὸ χῶμα καλύψῃ ἔσκει πρόσω-

πον ἀγαπητόν, ὅταν σιωπήσῃ ὁ παλμός, ὅστις σφουδρὸς καὶ γλυκὺς συνετάρασσε τὸ στῆθος μας ἀρμονικῶς καὶ ἀμοιβαίως παράλληλος στήθους ἄλλου προσφιλοῦς καὶ τῶν θερμῶν παλμῶν του, αἰμάσσει μὲν ἡ καρδίαν ἀλλ' ἢ πεποίθησις τοῦ ἀδυνάτου πάσης ἐπικωροῦσεως πραύνει βραδέως τὸ τραῦμα τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὰ ἐρείπια τῶν συντριθεισῶν ἐλπίδων ἀπλώνει ἡρέμα καὶ βαθμιαίως τὸν ἐλεήμονα πέπλον τῆς λήθης. Τοῦ πτόου ὁ ὕστατος δούπος ἀναγγέλλει τὸ ὀριστικὸν τέρας, πέραν τοῦ ὀπίου οὐδὲν δύναται νὰ ἐλπίζῃ πλέον ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἡ καρδίαν, περιδένουσα τὴν ὀδυνηρὰν πληγὴν της, ἀφίεται βραδέως καὶ μεθοδικῶς εἰς τῆς συνθηεῖας τὴν χυδαίαν ἀλλ' εὐεργέτιν ἐπιροήν. Ποῖον ὅμως τὸ ἄλλο γὰς ἐκεῖνο, τὸ κατασυντρίβον τὴν καρδίαν τοῦ ἀγαπῶντος, ὅταν τῷ ἀναρπαγῇ ἢ ἀγάπῃ του, ὅταν τῆς λατρείας του ὁ ἔρπας δὲν εἶναι ὁ δῆμιος τῆς ζωῆς, ὁ θάνατος αὐτός ὁ αἰώνιος καὶ ἀμείλικτος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐφήμερος καὶ συμπαθῆς ἄνθρωπος ὁ καὶ τοῦ θανάτου σκληρότερος, ἀφοῦ θανατῶν τὴν ὑπαρξίν φεῖδεται τῆς ζωῆς, καὶ συντηρῶν τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὴν αἰσθησιν, συντρίβει τὴν ἐλπίδα! Ποῖον εἶναι τὸ πένθος τοῦ πατρὸς, ἢ τῆς μητρὸς, θεωρουσῆς τὸ φίλτατον τέκνον θανατούμενον, χωρὶς νὰ ἀποθάνῃ, ἐντὸς τῶν τοίχων καὶ τοῦ ἀπρόσιτου περιβόλου τοῦ μοναστηρίου! Ὁρφανός, χωρὶς νὰ θάψῃ τὸ τέκνον του, ὁ πατὴρ στερεῖται τῆς θεᾶς καὶ τῆς στοργῆς τοῦ τέκνου του, ἀκούει τὸν τριγμὸν τῆς σιδηρᾶς τοῦ μοναστηρίου πύλης, ὅστις, φοβερώτερος τοῦ βωβοῦ δούπου τοῦ καταπίπτοντος ἐπὶ τοῦ φερέτρου γώματος, βοᾷ τετέλειται! ... Δὲν ἦσαν τοιαῦται τῶν γονέων σου αἰ ἐλπίδες, Στρατονίκη... Ἐάν τοῦ περιπαθοῦς φίλου σου δὲν ᾤκτιρας τὴν ἀπελπισίαν, δὲν ἀνεστελλεσο τούλάχιστον πρὸ τῆς ἀπογνώσεως τῆς μητρὸς σου, ἢ ἐσκήσας τὴν χροὴν καὶ συνέτριψας τὴν ζωήν;

Δὲν ἔχω τὸ θάρρος νὰ σὲ ἀποχαιρετίσω ... Δὲν τολμῶ νὰ σὲ ἴδω, ἀδυνατῶ ὅμως καὶ νὰ μὴ σὲ ἴδω. Εὐλαβοῦμαι νὰ καταστῶ ἱερόσυλος, ἀλλὰ μκίνομαι ἀναλογιζόμενος ὅτι ζῶσαν σὲ χάνω, χωρὶς νὰ ἀμυνθῶ καὶ νὰ κινδυνεύσω ὅπως σὲ σώσω. Καὶ κατὰ τίνος νὰ παλαίσω; Μήπως κατὰ τοῦ θεοῦ! ... Μήπως κατὰ τοῦ σκανδάλου καὶ τῆς πεπρωμένης τύχης, τῆς εἰμαρμένως ἀγαγούσης σε εἰς τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν; Οἱ λογισμοί μου εἶναι σκοτεινοί! Οὐδ' εἰς τὸν Δημιουργόν τολμῶ νὰ προσφύγω, οὐδ' εἰς τῆς προσευχῆς τὴν παρηγοριάν νὰ ἐλπίσω. Μετέωρος μεταξὺ ἔρωτος καὶ ἱεροσυλίας σφαδάζει ἢ καρδίαν μου, καὶ ἀναποφάσιτος πελαγοδρομεῖ ἀνεργάτιστος ἢ ἀπόφασιν καὶ ἰσκέψιν μου.

Ἐπανάστασις ἀχελινῶτων παθῶν μυκάται ἐντὸς τοῦ στῆθους μου, καὶ αὐτὴ ἢ ἀσθενεστάτη ἀκτίς, ἢ περισθεῖσα ἀπὸ τὴν ζηρκνητεῖσαν ἑυχρινίαν τῆς ἐρήμου ζωῆς μου, καὶ αὐτὴ αἰσθάνομαι ὅτι σβέννυται ἀποτόμως. Ὡ Στρατονίκη! Κατέφυγον ἐδῶ ἀνζητῶν ἡρεμον ὄρμον ἀπὸ τοῦ κλύδωνος, καὶ νυχθῶ ἀκριβῶς εἰς τὸν ὄρμον... Ἐάν τοῦλάχιστον εἶχον τὴν ἐλπίδα, ὅτι συμπηθῇ τὰ κύματα ἐκπνέοντα παρὰ τὴν φλιάν τοῦ ἡσύχου κελλίου σου, ἢ μ' ἔφερον ἐκεῖ... Νομίζω ὅτι τοῦ ἔρωτός μου τότε ἢ δύναμις ἢ ἐνίκη τὸ ἀκατακίητον κράτος τοῦ θανάτου καὶ ὁ νεκρωθεὶς παλμός, ἀναγεννώμενος εἰς τὸ στῆθος μου ἀπὸ τῆς θεᾶς σου. ἢ ἀνῆπτε καὶ πάλιν εὐτυχῇ τὴν φλόγα τῆς ποθητῆς ζωῆς, ἢ τὸσον ἀδίκως ἀποσθεννύει ἤδη αὐθίκετος καὶ ἀδυσώπητος μοῖρα καὶ ἦν ἀποροριπτόν ἀχλὺς ἀλγεινὸν λογιζομαι τῶρα μακρὰν σου.

Ἡ Ἥως φωτίζει τὴν ἀνατολήν. Ἀφυπνίζεται τὸ βρέφος. Σπύδει εἰς τὸν ἀγρὸν ὁ γεωργός, καὶ ὁ ἀλιεὺς ἀναγεται εἰς τὴν πέλαγος. Μακάριε ἄνθρωπε, πόσον ζηλεύω τὴν τύχην σου! Τρικυμία εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ γαλήνη εἰς τὴν καρδίαν σου... Εἶσιν κύριος τῆς τύχης σου δὲν εἶμαι τῆς ἰδικῆς μου. Δύνῃσαι ν' ἀποφύγῃς τὴν καταιγίδα. Ἀδυνατῶ ἐγώ. Ἐάν δὲν θέλῃς, δὲν πλέεις εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐκὼν ἄκων ὀφείλω ἐγὼ νὰ δικυῶσω τὸν πεπρωμένον δρόμον μου. Διάνοιξον εἰς ἔκφρασιν εὐγνωμοσύνης τὰ χεῖλη σου, ἀγρότα εὐδαίμων, ἀλιεῦ εὐτυχής. Ἡδύνασο νὰ εἶσαι δυστυχέστερος, ἀλλὰ δὲν εἶσαι. Ἡδύνασο καὶ εὐτυχέστερος νὰ εἶσαι... Ἀλλὰ μὴ θλίβεσαι. Ἀντὶ νὰ ἀγανακτῆς διὰ τὸν Δημιουργόν σου δυνάμενος νὰ σὲ κακτοστήσῃ εὐδαιμονέστερον δὲν τὸ ἐπαρξεν, εὐγνωμόναι Αὐτῷ, διότι δυνάμενος καὶ δυστυχέστερον νὰ σὲ κακτοστήσῃ, σὲ ἤλεε... καὶ σοῦ ἐφείσθη...

29 Ἀπριλίου

Ὀλίγην ἡσυχίαν. Δὲν ἀντέχω πλέον! Διὰ τὴν νὰ μὴ φονεῦν ἢ θλίψῃ; ... Ἡσυχος τότε ἢ ἐκείνην ἐντὸς τοῦ τάφου μου, ἢ δὲ ψυχὴ μου, πτερυγίζουσα ἀθροῦτως παρὰ τὰ παράθυρα τῆς Στρατονίκης, ἢ ἐπαλλεν ἀκόμη εἰς τὴν θεάν της. Ὁ θάλασσαν τότε με πρᾶον τρυφερότητα τὸ γλυκὺ πρόσωπόν της. Ὁ θά τῆ ἐπιθύρῃς εἰς τὸ οὐς μελαγχολικὸν ἔσμα ἐλπίδος ἀπολεσθείσης, ἢ ἔβλεπον πιθανῶς νὰ γεμίζωσιν ἀπ' ὀφθαλμοῦς της. Ὁ θά ὑπεκαθίστων τὸ δάκρυ μου εἰς τῆς νυκτὸς τὴν δρόσον καὶ τῆς δεδκρυμένως μορφῆς της τὴν ἀγνότητά, ἢ ἦν τλον κερτερίαν καὶ νεκρὸς ἔτι ἀπὸ τῆς ζωῆς ἐγκερτερήσεώς της τὸ παρὰδειγμα, καὶ ἀπκλῶς, ἐκ φόβου μήπως τὴν ἐνοχλήσω, ἢ ἐψκῶν τὴν κεφαλήν της καὶ ἢ ἔπνεον διὰ τῶν δακτυ-

λίω τῆς κόρης της... Τελκίπωρος! Λησμονῶ ὅτι ἢ πέση ὑπὸ τὴν ἀνηλεῆ ψαλίδα τῆς ἡγουμένης! Ἐπειθόμενος, ἐάν ἡδυνάμην, νὰ ἀποθάνω ἄμέσως καὶ ἀβιάστως. Καὶ ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅτι ὁ πτόος μου ἢ ἐξεπληροῦτο, ἐάν τῆς θλίψεως τὸ δηλητήριον δὲν ἐνήργει τόσῳ βραδέως, ἐξεγείρομαι κατὰ τῆς ἀσπλαγγχίας τῆς μοῖρας, ἢ τις ἐῖθ' ἐπιτρέπει νὰ μᾶς σχίξῃ ὀξύτατος πόνος, δὲν ἐπιτρέπει καὶ νὰ μᾶς φονεῦν ἄμέσως. Ἀλλὰ τότε ποῦ πλέον ἢ χροὴ τῆς ἀδυσωπήτου αὐτῆς καὶ μαθηρᾶς εἰμαρμένης διὰ τὰς μακρὰς ἀλγηδίνης τοῦ θύματος της! Ἡ κρὰτασις τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ζωῆς καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ ἐντρυφήμα τοῦ ἀσπλαγγχου τῆς συμφορᾶς δαίμονος, ὅστις νέυεται τοὺς δυστυχεῖς... Ἄ! ἐάν με ἔλαπτον ἐντὸς τῆς μονῆς παρὰ τὸ κελλίον ἢ τὸν ἀνθῶνα της!... Ἀγνωστον ὄνομα ἢ ἀνεγράφετο ἐπὶ τοῦ στυχοῦ τοῦ τάφου μου, ἢ δὲ Στρατονίκη, ἢ ἀδελφὴ μάλλον, καὶ τίς οἶδε ποῖον ὄνομα ἢ λάβῃ κατὰ τὴν τρημερᾶν στιγμὴν τῆς προχειρίσεώς της, ἢ Στρατονίκη μου ἢ διήρχετο ἐκεῖθεν, ἢ ἀνεγίνωσκε τυχαίως τὸ ὄνομα τοῦ ἀναγνώστου καὶ τίς οἶδεν, ἴσως δύο δάκρυα ἢ ἐστάλαζον ἀπὸ τοῦ ὠραίου ὀφθαλμοῦς της... Ὡ! εὐδαίμονια! Καὶ ὁ δυστυχῆς δὲν ἢ αἰσθάνομαι!... Ὁ θά προσήχητο ὑπὲρ τῆς ἀναπύσεως τοῦ νεκροῦ, ἀγνοοῦσα ὅτι ὁ νεκρὸς ἐκεῖνος ἦτο ὁ Σθένελος, καὶ ὅτι τὴν ἀνάπυσιν, ἢ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ ἐζῆτει παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἢ δύναντο νὰ δώσῃ αὐτὴ εἰς τὸν ζῶντα...

Τὴν ἀνάπυσιν νὰ! Αἱ θλίψεις, ἢ ἀγωνία, αἰ πικρία τῆς ζωῆς καὶ οἱ σπαραγμοὶ τῶν ἡμερῶν τούτων με κατέστησαν ἐρείπιον περιπατοῦν... Μικρὰν ἀνάπυσιν πρὸς Θεοῦ... Ὅταν ἢ καρδίαν ἡσυχάζῃ, ὅταν σιγῶτιν οἱ πόθοι καὶ τὰ πάθη, ὅταν καθεῦδῃ ἢ ὀδύνη καὶ δὲν σκέπτεται ὁ τύραννος ἐγκέφαλος, ἡρεμεῖ τότε ὁ ἄλλιος ἄνθρωπος, ὅστις νομίζει τίς ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, μόνον διὰ νὰ παρὰσῃ τὴν τρυφικὴν εἰκόνα τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωνίας. Παρὰ τῆ Στρατονίκη ἦθελον πληρωθῆ πάντες οἱ εὐγενεῖς στογασμοὶ καὶ οἱ πόθοι μου. Ὁ θά κατέστελλον τὴν ὀρμὴν τῆς φαντασίας, ἢ ἐμετρίζον τὴν δύναμιν τῆς ἀντιλήψεως. Καὶ ὅταν ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐνορῶμεν καὶ ἐκτιμῶμεν τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν δυστυχίαν ἐνκλάσῃ, τὰ πάθη καὶ τὰς περιπετείας ἡμῶν, τὰς ἐντυπώσεις τῆς στιγματῆς ἢ τὰς διαρκεστέρως, ἀποτελῇ τὸ μέγεθος καὶ τὴν σημασίαν τῶν δυστυχημάτων ἢ τὰν ἀπαλιν, προφανῶς ἢ ἡμῶν εὐτυχίας, τῆς Στρατονίκης πλησίον, καὶ ἢ ἡμῶν αὐτάραχης ἐν τῇ εὐτυχίᾳ μου. Δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι ἀτυχία ἴσης δυνάμεως, προσβάλλουσα δύο διάφορα πρόσωπα,

δέν κρίνεται διαφορεώς, ἀναλόγως τῆς φωνητικῆς ἣν ἔχει ἕκαστος, καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κρίνει τὰ πράγματα. Ὁ εἷς τὴν θεωρεῖ παιδιὰν καὶ γελαῖ· ὁ ἕτερος αἰσθάνεται ὅτι δέν δύναται νὰ ἐπιζήσῃ, καὶ αὐτοχειριάζεται, Οὐχὶ τὸ μέγεθος τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων, ἀλλ' ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἀντελήθη ἕκαστος τὰς περιπετείας καὶ τὸ δυστύχημα, ἀπετέλεσε τὴν ἀπειρον διαφορὰν περὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦς τινος περιστάσεως καὶ τῆς συνεπειᾶς τῆς. Ἀμφότεροι ἐν τούτοις εἶχον δίκαιον. Ἡ ἀλήθεια, κατ' αὐτοῦς, ἦτο ἐκείνη, ἣν ἡ ἀντίληψις καὶ ἡ διάφορος φωνητικὴ τὴν παρέστησε παρ' ἕκαστον.

Ὁ βλέπων με ἐπιψύχοντα θέματα ἀλλότρια τοῦ τραύματος ὅπερ με βραχνίζει, θ' ἀπορῆ πιθανῶς. Ἰσως δὲν ἔχει ἀδικον. Ἀλλὰ ζητῶ ἀντιπερισπασμὸν. Αἰσθάνομαι ὅτι ἡ καρτερία μου κάμπτεται. Τὸ ἠθικὸν ἄλλως ἐγγίζει· νὰ ἀποσβέσῃ τὴν εἰς ἐμὲ αὐτὸν πεποιθήσιν, καὶ φοβοῦμαι καὶ κηκδικάζω τῆς ἐμπλήτου φωνητικῆς τοὺς ἀλόγους πειρασμούς· τοὺς ἀντικρῶς ἀντιθεμένους πρὸς τὴν διττὴν θεότητα τῆς Λογικῆς καὶ τῆς Πίστεως... Ἐντούτοις δηνακρίνησα πρὸ μικροῦ τὰ κατὰ τὴν Στρατονικήν καὶ τοῦ μεγάλου δικαίωματος, εἰς ὃ προέβη. Σπαράσσεται ἡ καρδίκα μου εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀρηγήσεως, ἣν ἤκουσα παρὰ τῆς Προηγουμένης, ἣτις εἶναι ἡ προστάτις οἶονε, ὁ ὀδηγὸς καὶ ὁ κηκχηγὴς τῆς Στρατονικῆς. Ὁ ὑπερβολικὸς ἐνθουσιασμὸς κηκθιστᾶς ἡμᾶς ἐνίοτε ἀδιακρίτους· εἰς τοῦτο ἤγαγε τὴν μοναχὴν ἢ πρὸς τὴν Στρατονικήν ἀγάπην τῆς καὶ ἡ λατρεία, διότι τὴν λατρεύει μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, μεθ' ἧς λατρεύει τις πλάσματ' ὡς αὐτὴν καὶ ἧς ἐγὼ ἔλαβον πληρεστάτην παύσαν... Θέλουσιν ἡ μοναχὴ νὰ εἰκονίσῃ εἰς ἐμὲ, ὃν ἐξελάμβανεν ἐντελῶς ἀδιάφορον, τὸ ἠθικὸν κάλλος τῆς Στρατονικῆς, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀπόφασίν τῆς τοῦ νὰ ζητήσῃ ἄστυλον ἐν τῇ μονῇ, μοὶ ἀφηγήθη ἀδιακρίτως τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχίσσας ἀκριβῶς ἐκεῖθεν, ὅθεν ἐγὼ τὴν ἠγνοῦν. Δυστυχῆς κόρη! Ἐμεινεν ὀρφανή. Καὶ ἀφοῦ ὡς μοὶ ἔλεγεν ἡ Προηγουμένη, ἀπώλεσαν ὅ,τι ἡγάπα εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅ,τι δέν ἠλίπει νὰ ἐπανεύρῃ, ἐπέζητησε τὴν ἡσυχίαν τοῦ μοναστηρίου, ὀρκισθεῖσα εἰς τὸν Θεὸν ἀμετάθετον καὶ ἀδιάσειστον ἀπόφασιν καὶ ἐμμονὴν εἰς ὅ,τι ὀριστικῶς εἶχεν ἀποφασίσαι. Ἡθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς μονὴν καὶ τοιαύτην ἐξέλεξε τὴν ἰδικὴν μας. «Ὅθ' ἀπαρῆς, ἀδελφὴ μου,» μοὶ εἶπεν ἡ μοναχὴ ὅτι ἔλεγεν αὐτῇ ἡ Στρατονική, «δικαίᾳ προσέφυγον εἰς τὴν νῆσόν σας, ὅπως ζήσω καὶ ἀποθάνω, τόσον μακρὰν τῆς πατρίδος μου καὶ τῶν οἰκογενειακῶν φίλων, οὗς ἠρηνούντας ἀφῆκα ἐκεῖ. Με συνδέει ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησεν ἡ μοναχὴ

ἐπικνηκιδάμουσά μοι τοὺς λόγους τῆς Στρατονικῆς, αὐτὴ συνδέει πρὸς τὴν Μύκονον δεσμὸς τῆς ἀφκνῆς, οὐτινος ἄρες εἰς ἐμὲ νὰ γνωρίζω τὴν μυστικότητα καὶ νὰ γεύωμαι ἀπλήστως τὴν πικρὰν καὶ θνηκνηφόρον ἀνάμνησιν. Εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ πατρὸς μου, ἐν μέσῳ τοῦ πλοῦτου τῆς οἰκογενείας μου, ὑπὸ τὴν ρέμβην ὀνειρων ἀνεπιλήστων τῆς πρώτης νεότητος καὶ τῆς πρώτης ποιήσεως τῆς ζωῆς, ἐντὸς τῆς μεθυσιτικῆς ἀτμοσφαιρῆς τῶν κήπων μας καὶ τῶν ὑποθέμων αἰθουσῶν τοῦ χοροῦ, παρκληροῦσα, μὴ ἀνήκουσα εἰς ἐμαυτὴν μοχθοῦσα νὰ φκίνωμαι ἀδιάφορος, ἀποθηκῆκουσα ἐξ ἔρωτος χωρὶς νὰ τὸ ὁμολογῶ, ἐγνώρισσα νέον τινά. Ἦτο Μυκόνιος... Ἐρράγη ὁ δεσμὸς καὶ τὸ σεμνὸν ἐκεῖνο φίλτρον. Ἐλύθη ἡ γοητεία ἐκείνη ἢ ποθητή. Πῶς, δικαίᾳ; Μὴ ἐρώτω. Ἀλλ' ἡ γοητεία ἐλύθη ἀμετακλήτως. Ἐπὶ τοῦ στήθους μου φέρω εἰσέτι τὴν μεταζίνην ταινίαν, δι' ἧς εἶχον τὴν κόμην μου ἀνδρέσει κατὰ νύκτα τινά... Ἐλιποθύμησα ἐνῶ ἐχόρευον... Ἀυσίκομον με ἔσυρεν εὐλαβῶς περικιτέρω τῆς κηκθούσης· πλόκαμοι καὶ ταινία εἶχον περιπλεχθῆ μετὰ τῆς κόμης καὶ τοῦ προσώπου του... Ἀδελφὴ μου, μὴ με κηκδικάζεις· ἐὰν θὰ χάσω τοὺς πλοκάμους μου, θέλω νὰ τηρήσω τὴν ταινίαν... Τὴν ἔχω ἐδῶ, ἰδέ τὴν, ἐδῶ ἐπὶ τῆς καρδίας, ἣτις μοὶ ἀνῆκεν ἄλλοτε... ἀλλ' ἤδη κηκνῆκει εἰς τὸν... καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἀνῆκε εἰς τὸν Θεόν. Ἀχώριστος ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἐφεξῆς ἡ ταινία αὐτὴ θέλω νὰ με ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς τὸν τάφον... ἀφοῦ πιστὴ με ἀκολουθεῖ εἰς τὴν ζωὴν. Ἀδελφὴ μου, μητὲρ μου πνευματικὴ. Ὡ! ποθητὸν ὄνομα τῆς μητρός· μητὲρ μου, παρκληρῶ. Γλυκὴ καὶ τρομερὸν πάθος, ἀθῶν καὶ θεμιτὸν τότε, ἔσυχον ἴσως καὶ ἱερόσυλον τῶρα, νέμεται τὴν καρδίαν μου. Συγχῶρα τὴν κόρην σου, τὴν δύστηνον ὀρφανὴν· κηκθίσεις ἐσάλευσαν τὸν νοῦν τῆς...»

30 Ἀπριλίου

Κηκτορθῶ νὰ κηκλινώσω μικρὸν τὴν ὀρμὴν τοῦ πάθους, καὶ νὰ συνεχίσω τὰς ἀτάκτους σημειώσεις μου. Ἀπῆλθεν εἰς τὸ κελλίον τῆς ἡ Προηγουμένης, καὶ εἰς τὸ πένθιμον ἐρημητηρίον μου ἐγὼ. Νὰ ἱστορήσω τὸν σάλον τῆς ψυχῆς μου, τὰ παράβολα σχεδία, ἄτινα στιγμιαίως συνέλαβον, τὴν ἐξύτητ' καὶ τὴν ἀντίθεσιν τῶν αἰσθημάτων, ἄτινα με συνετάρρασαν; Ὅστις με γνωρίζει, με φωνάζεται μετὰ τὴν ἀφήγησιν, ἣν ἤκουσα παρὰ τῆς Προηγουμένης. Ἦτο νῦξ ἡδη, ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸν ἔρημον καὶ μονήρη οἰκίσκον μου. Δέν ἦναψα φῶς, καὶ με τὸν ζόφον εἰς τὴν καρδίαν, ὑπὸ τῆς νυκτὸς τὸν ζόφον, ἐφερόμην ἐντὸς τοῦ ζόφου τοῦ δωματίου. Ποῦ νοῦς πλέον, ποῦ ἡσυχία, ποῦ δικα-

για πνεύματος καὶ καρδίας γαλήνη!... Ἐξῆλθον ἀσκεπῆς εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὡς φάντασμα, ὑπερ ἡ ἐνοχὴ καὶ ἡ συνείδησις καταδιώκει, ἐπλανώμην εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τῶν λόφων τὰς κορυφάς. Δαιμόνιον ἀδυσώπητον με ὄθει ἰσχυρῶς, καὶ οἱ πόδες μου με ἔφερον τῆδε κηκείσε ἀσυνειδήτως. Ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς Κουκουλοῦς ἐσταμάτησα ἀσθμαίνων καὶ κηκοπιακῶς. Ἡ κόμη μου ἀπέσταξεν ἰδρώτα, τὰ κονισκλέα ὑποδήματά μου εἶχον σχισθῆ, ἀκνηθικὴ καὶ ὀξεῖς γαλικες ἐμπαγέντες εἰς τοὺς κηκρημαγμένους πόδας μου μοὶ προῦξένουν ἀγληθῶν ἀφορητούς. Ὅρθιος, με τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, Σατανᾶς ἐκπεσῶν τοῦ Παρκαδεῖσου καὶ πλήρης μανίας καὶ ἀνταρσίας κατὰ πκντὸς νόμου ἀνθρωπίνου ἢ θείου, ἐρμικιον ἀγρίων παραφορῶν—ἀλλὰ δυστυχῆς, δυστυχῆς ἀμέτρως καὶ συγγνωστός ἀπὸ τῶν δυστυχῶν μου, ἐξηρωμένος προσέειδον ἐκεῖθεν τὴν ἐγγὺς μονὴν τοῦ Παλαιοκαστροῦ. Ἐπὶ τοῦ μεγάλου φαίου ὄγκου διέκρινα φῶς ἀσθενὲς ὑποτρέμον παρὰ τὸ παράθυρον κελλίου τινός. Ἦτο τῆς Στρατονικῆς τὸ φῶς, τῆς Στρατονικῆς μου ἀγρυπνοῦσης καὶ προσευχομένης. Εἰς τὴν θέαν τῆς ἀσθενοῦς ἐκείνης λάμψεως τῆς φωτιζούσης τὴν ὠρὰν μορφὴν τῆς προσευχομένης Στρατονικῆς μου ἀπεσβέσθη ἐντελῶς ἡ μικρὰ ἐναπομείνασα λάμψις τοῦ ταρχηθέντος λογικοῦ μου, καὶ ἡ Κόλασις, ἡ ἐγκληθροθεῖσα τότε εἰς τὸ στήθος μου, ἐξέχυσεν ὄλας τὰς φλόγας τῆς καὶ ἀπέλευσε κατὰ τῆς κηκθωνίζουμένης ὑπάρξεώς μου ὄλους τοὺς λεγεῶνας τῶν δαιμόνων τῆς καὶ τὰ πύρινα ὄργανα τῶν βραχνιστηρίων τῆς, «Ὅλα τὰ τραύματ' αὐτῆς καρδίας καὶ τῆς ψυχῆς ἀνεῳχθησαν εἰς τὴν θέαν τοῦ ὑποτρέμοντος ἐκεῖνον φωτός... Ἡ παρκαφορὰ τοῦ πάθους, τῶν ψευθεισῶν ἐλπίδων αἰ πικρῆς, ἔρωτος, οὐτινος οὐδέποτε εἶχον αἰσθανθῆ τὸσοῦτον ἰσχυρὰν τὴν δύναμιν, συρροὴ καὶ σύγκρουσις σφοδρῶν αἰσθημάτων παντοίων καὶ πάντων τετραμμητισμένων καὶ ἀλγεινῶν, ἀνεστάτωσε τὴν καρδίαν καὶ ἐσκίασε τὸ πνεῦμά μου. Ὅτε μὲν παρκληρῶν ἐνόμιζον ὅτι εἰσηρόμην εἰς τὴν μονὴν, καὶ βία ἔσυρον μακρὰν τὴν Στρατονικήν. «Ὅθ' σὲ ἀμφοσθητήσω ἀπὸ τὴν Οἰκουμένην ὀλόκληρον καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν αὐτόν!» τῇ ἔλεγον μετ' ἀγρίας παραφορᾶς. Καὶ τότε ἡ θεὰ τῆς καὶ ἡ ὄψις τῆς, ἡ ὠρία κόμη τῆς, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχον ἐμπίηξει τοὺς δακτύλους μου εὐδαιμονῶν εἰς τὴν ὑπόθερον ἐκείνην αἴσθησιν, ἣν μετεδίδεν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὸ αἶμά μου τῆς κηκθλῆς τῆς ἢ πρόσψυσις, τῆς φωνῆς τῆς ὁ παρκλητικὸς ἦχος, τοῦ βλέμματός τῆς ἢ ἀνέκφραστος ἔκφρασις καὶ γλυκύτης, ὁ τρόμος τῆς αὐτῆς καὶ τοῦ μελωδι-

κοῦ στόματός τῆς οἱ ἀποπνιγόμενοι φθόγγοι ἐξῆπτον πλειότερον ἐπὶ τὸ πνεῦμά μου καὶ ὄξυνον τὰ ἀγαλινώτα ἠθικὰ πάθη μου, τὸν δύσερων ἔρωτά μου, τὸ ἀπεγνωσμένον τῆς θέσεώς μου. «Ὅτε ἡ παρκαφορῶν μου ἐκείνη ἐπετείνετο ἐπὶ μάλλον, ἔβλεπον φεῦγουσαν τὴν Στρατονικήν, καὶ ἐντρομον σπεύδουσαν νὰ σωθῆ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας· τὴν κηκθῆθρον μανιωδῆς· καὶ ἀρπάξων αὐτὴν ὕψον ἐγγεθίδιον ὀπως τὴν σφάξω παρὰ τὴν Ὁρασίαν Πύλην. Ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ ἱεροῦ ἐξήρχετο τότε περικαλλῆς νεανίας, φωτεινὸν ἰμάτιον περιβεβλημένος, καὶ σκέπων τὴν γονυπετῇ Στρατονικήν ἔσωξεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θνηκνηφόρου κηκθῆματος, ἐνῶ ἐγὼ, συνερχόμενος ἀφῆνης, προσέπιπτον δέμενος νὰ συγχωρήσῃ τὸν ἐναγῆ ἱερόσυλον ὁ Θεός. Ἐφωβήθη διὰ τὸ λογικὸν μου!... Ὅτε, περὶ τὴν αὐγὴν, εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, ἦμην ἀξιολύπητος. Ἡ ἀγνία καὶ ἡ ὀδύνη εἶχον ἀλλοιώσει τὸ πρόσωπόν μου· τὰ βλέφαρά μου ἦσαν ἐρυθρά, ὁ πυρετὸς κηκτέκαιε τὸ σῶμά μου καὶ ἐπολλαπλασίαζε τὰ παράδοξα φωντάσματα τοῦ φλέγοντος ἐγκεφάλου...»

Εἰς τοιαύτην εὐρίσκομαι κατὰστασιν, ὅτε κηκθάνω τὴν στιγμὴν ταύτην ὅτι αὐριον κατὰ τὴν λητουργίαν ἢ νεαρὰ δόκιμος, ἡ Στρατονική, θὰ προχειρισθῆ εἰς μεγκλίσχημον μοναχὴν. Τὸ κηκθῆμα εἶνε κηκθωνοβόλον· ἀντὶ ὅμως νὰ με φονεύσῃ ἢ νὰ με παρκαλύσῃ, παρκαδῶξως μοὶ δίδει δυνάμεις καὶ ἐπικνηφέρει τοῦ πνεύματός μου τὴν στιγμιαίως ἀπολεσθεῖσαν διαύγειαν. Θεέ μου, μὴ με ἐγκηκαλίπης κατὰ τὴν τρομερωτέρην τῆς τρομερωτέρης δαιμονίας μου στιγμὴν! Προστάτευσον τὸν νοῦν μου, στήριξον τὴν ἐνδιδουσαν καρτερίαν μου, θωράκισον τὴν καρδίαν μου καὶ κηκθῆθρον τοῦ ἔλεους τὸν συμπληθῆ ἀγγελοῦ νὰ με παρκαφορήσῃ εἰς τὴν ἀμετάκλητον ἀπώλειαν τοῦ γῆινου ἀγγέλου τοῦ φωτιστικῆς τὴν ζωὴν μου με τοῦ θείου ἔρωτος τὸ ἀμείαντον φῶς. Τὶ πταίμεν ἡμεῖς, ἐὰν ἐπλάσθημεν οὕτως ἀδύνατοι καὶ ἀτελεῖς; Ἐὰν ἤθελες νὰ μὴ αἰσθηνώμεθ' ἀδικίᾳ, Θεέ, νὰ μᾶς δώσης καρδίαν; Ἐὰν ἤθελες νὰ μὴ ἐνθουσιῶμεν εἰς τὴν θέαν τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ κηκθοῦ, δικαίᾳ, Θεέ, νὰ μᾶς δώσης τὴν δύναμιν νὰ αἰσθηνώμεθ' ὅθ' ἡ καλὸν; Ἐὰν ἐγκηκμητῶμεν ἀγαπῶντες, δικαίᾳ, Θεέ, νὰ μὴ στερεῦσης τὴν πηγὴν τῆς ἀγάπης ἐν τῇ καρδίᾳ μας; Μᾶς ἐπλασας ἀτελεῖς καὶ ἐπιτάσεις εἰς ἡμᾶς νὰ εἴμεθ' ὀτελειοί! Ἀπέλευσας ἐν ἡμῖν τρικυμίας παθῶν καὶ προστάσεις νὰ εἴμεθ' ἀγαλινώτα! Ἐλέπτυνας τὰς αἰσθήσεις μας, ἦναψας κηκθῶντες πόθων καὶ παθῶν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ὃν μᾶς ἔδωκας, καὶ παρκαγγέλλεις νὰ εἴμεθ' ἀψυχοὶ, νὰ μὴ τηκῶμεθ' ἐγγύτατα

του πυρός, ὅπερ, ἐάν εἶνε κακόν, δύνασκι νὰ ἀποσβέσῃς διὰ μόνου τοῦ λόγου καὶ τῆς θελήσεώς σου. Ἐδώκας εἰς ἡμᾶς τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς καρδίας τὸν πλοῦτον. Μᾶς ἐχάρισας τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν κόλασιν τῆς φκντασίας. Κατέστησας ἡμᾶς ἰκανοὺς νὰ αἰρώμεθα ὑπερθεῖν τοῦ πηλοῦ, ἐξ οὗ μᾶς ἐδημιούργησας καὶ εἰς τὸν ὑπαίτιον θὰ ἐπανεέλθωμεν. Ἐπέτρεψας ὅπως, θνητοὶ ἡμεῖς, πεπερασμένης δυνάμεως καὶ ἐμπνεύσεως, ὡμεν Θεοὶ κατὰ στιγμὰς, δημιουργοῦντες, καὶ κατὰ τοῦτο διαφέροντες τοῦ ἀληθοῦς Δημιουργοῦ, ὅτι Ἐκεῖνος εἶνε Ἀθάνατος, ἐνῶ ἡμεῖς ἀποθνήσκουμεν, εἶνε Ἀναμάρτητος, ἐνῶ ἡμεῖς ἀμαρτωλοὶ, δὲν πάσχει, δὲν μετανοεῖ, δὲν θλίβεται, δὲν ἀγωνιά, ἐνῶ ἡμεῖς ἐν παθήμασιν, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀγωνίαις ἀπολαύομεν τὸ πικρὸν ὄρωρον τῆς ζωῆς. Μᾶς ἐπλασας τοιοῦτους, Θεεῖ, ἐνῶ ἡδύνασο νὰ μᾶς πλάσῃς διαφόρους. Μᾶς διέταξας νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος, τοῦ αἰσθηματος, τῆς ὕλης, καὶ μᾶς καταδικάζεις εἶτα διὰ τοὺς πόθους, διὰ τῆς φαντασίας τὰ εἰδῶλα, διὰ τῶν παθῶν τὰς ἀναποδράστους καὶ ἀνεπανορθώτους ἐπίστευσις. Καὶ ἐνῶ διὰ τοῦ κινδυνώδους δώρου τῶν αἰσθησεῶν αἴρεις τὸ πηδάλιον ἀπὸ τοῦ ἐκκαιομένου καὶ παραπαίουτος νοῦ μας, ἀξιοῖς ἀκινδύνως, ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς νὰ πηδαλιουχῶμεν ἐκυτοὺς εἰς τῶν ἐντυπώσεων τὰς ραγδαίας ὀρμὰς, εἰς τῶν ἐπιθυμιῶν τὰς ἀγρίας καὶ ἀπολεμήτους φλόγας, εἰς τῶν ἐμφύτων ἡδυπαθῶν πόθων τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν καὶ τὴν ἀκάθεκτον ἔλξιν.

Τὸ ἔλεός σου μὴ μοῦ ἀρνηθῆς, εὐπλαγγυνε καὶ δίκαιε Θεεῖ. Ἀσθενῆς θνητός, ὑπὸ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας καταχειμαζόμενος, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀρωγὴν σου, ἵνα σωθῶ. Τὰ παθήματά μου εἶνε ὑπερτέρα τῶν δυνάμεών μου. Συμπλήρωσον τὴν ἀσθενειάν μου, Θεεῖ, καὶ προστατεύσον τὸ ταλαίπωρον πλάσμα σου, ὅπερ ἔρμαιον καὶ ἔρμιον ἀφῆκας εἰς τοὺς σκοπέλους καὶ τὰς τρικυμίας τῆς ζωῆς.

Ἡ λητουργία καὶ ἡ εἰς μοναχὴν καθοσίωσις τῆς Στρατονίκης θὰ γείνη αὔριον. Θὰ ὑπάγω.

Νύξ.

Αὔριον λοιπόν! Ρηγγύεται ἐσχεῖ ἐν τῷ κόσμῳ πᾶς δεσμός μου πρὸς τὴν Στρατονίκην! Αὔριον δὲν θὰ τὴν ὀνομάζωσι πλέον οὕτως. Ἡ Ἐρησκαία θὰ ψαύσῃ τὴν ὠραίαν κεφαλὴν τῆς, θὰ ἐκφωνήσῃ λόγους ἱερῶς καὶ μυστηριώδεις, θὰ δεγθῆ τὸς ἀλύτους ὄρκους τῆς Στρατονίκης, καὶ τετέλεστοι ἐφεξῆς... Ἡ γαλήνη θὰ καλύψῃ μετὰ τῆς λήθης τὴν κόρην, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ

τρικυμία καὶ τῆς μνήμης τὸ ὄξυ κέντρον θὰ συνταράξῃ βιαιότερον τὴν ψυχὴν μου. Παρθένος σεμνή, ἀξίη νὰ στέψῃς τὴν κεφαλὴν σου διὰ τοῦ διαδήματος τῆς βασιλίδος, ἐάν τὸ στέμμα ἦτο πάντοτε τὸ γέρας τῆς ἀρετῆς ἐν τῇ γῆ, κόρη τῶν ὄνειρων καὶ τῶν ἐλπίδων ἀνδρῶς ὑπερηφάνου, διότι κατώρθωσε νὰ σὲ διαγνώσῃ ὡς Στρατονίκην ἀγκνητὴν, σὲ χάνω αὔριον!

Ἀντὶ ἀλουργίδος ἡγεμονικῆς τὸ ἡγεμονικὸν σῶμά σου θὰ καλύψῃ τὸ ράσον. Σάβκνον ἐπιθνατίον, δι' οὗ περιβάλλονται οἱ ζῶντες νεκροί... Ἐπὶ τοῦ μετώπου σου ἔθηκεν ἡ φύσις τὸ θκυμάσιον τῆς κόμης σου στέμμα, καὶ αὔριον ἀντὶ τοῦ διαδήματος τούτου ἀπογομνοῦται τῆς κόμης ἡ κεφαλὴ σου, καὶ καλύπτρα μελανὴ σκεπάζει τὸ εὐγενὲς μέτωπόν σου, καὶ σταυρός ὁστέινος ἀνκορᾶται ἀπὸ τῆς ταινίας, δι' ἧς θὰ περιζώσῃς τὴν ὀσφύν σου — Ἀγρυπνία καὶ προσευχὴ, ἀγωνία καὶ ἀναπόλησις, ματαία μὲν, ὀδυνηρὰ ὅμως, πόνος τις μυστικὸς καὶ ἀνομολόγητος, ἀνάμνησις ἄλλη, σεμνὴ πάντοτε ἀλλὰ καὶ πάντοτε πικρά, με τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἐναλλάξ ὑφκνθεῖται τὸ νῆμα καὶ εἰς τῆς νεκρᾶς ἀλλ' αἰσθανομένης καρδίας σου τὰ μυστικώτερα ἄδυτα ζῶσα καὶ ἀγρυπνοῦσα, θὰ ἀμυρώσῃ, εἰς τοῦ ἀδικόρου καὶ ἀνασθήτην χρόνου τὴν πάροδον, τὰς ἀδράς λάμψεις τῶν ὀφθαλμῶν σου καὶ τῶν βλεμμάτων σου τὴν ἀστράπτουσαν λαμπηδόνα.

Καὶ εἰς τὰ δίδυμα ἄετρα αὐτὰ τὰ μαρμαίροντα ὑπὸ τὸ στιλπνὸν καὶ ἀγνὸν στερέωμα τοῦ μετώπου σου, ἐκεῖ ὅπου τοῦ Πλάστου ἡ εὐνοῦς ἀγάπη καὶ ἡ προτίμησις ἐπέχυσε ζωῆς καὶ πυρὸς φλόγα καὶ ἐσκύρπισε τὴν ἡρεμον φωταύγειν τῆς αὐγῆς, τῆς μεσημβρίας τὴν φωτεινὴν θερμὴν, τὸ μυστηριώδες ἀπόρητον τῆς ἀμφιλόκης καὶ τὴν ἰδεωδῶς μελαγχολικὴν περιπάθειαν, θὰ ἀπλωθῆ τῶρα κατηφῆς σκυθρωπότης, διάδοχος ἄξενος τῆς πρῆν ἀθῶς φαιδρότητος, ἣν με τὴν ἀμωμον δρόσον τοῦ οὐρανοῦ ἐκάλυπεν ἔτι ὁ μέγας ἀριστοτέχνης Δημιουργός.

Ὅλα θὰ σβύσωσιν αὔριον. Θὰ δύσῃ τὸ εὐγλωττον βλέμμα, καὶ ὑπὸ τὴν ἄλυτον ὑποχρέωσιν ὄρκου ἱεροῦ θὰ σφαγίσῃ ἐσχεῖ ἡ σιωπὴ τὸ καλλιτεχνικὸν στόμα σου αὐτὸ, ὅπου τὸ χρῶμα τοῦ ρόδου ἐπανθεῖ καὶ τὸ ἄρωμα καὶ ὁ ἀβρός χνοῦς, καὶ ἐνθα ἡ μυστηριώδης καὶ κατανύσσουσα θεότης τῆς μουσικῆς, στήσασκ τὸν ἠρῖνον τῆς, ἐκάλεσεν εἰς ὕμνον καὶ εἰς λατρείαν τοὺς ἠαυμαστὰς τοῦ ὠραίου, καὶ τῆς ἀρμονίας τοὺς εὐκισθήτους καὶ ἀγνοὺς λάτρεις Στρατονίκη! Ὡς εὐτυχία ἐν μέσῳ τούτης συμφορᾶς, φῶς εἰς τόσον βαθὺ καὶ παγερὸν σκοτῆς, εὐδαιμονία εἰς σκληρότητα ἀπηνῆ τοιαύτης ἀγρίας

καὶ ἀνελεήμονος Μοίρας. Ὡς Στρατονίκη προσφιλῆς, δύνασκι εἰσέτι νὰ σὲ ἀποκαλέσω με τὸ ὄνομα αὐτὸ, με τὸ ὅποιον περιπαθῶς σὲ ἔκραζον ἄλλοτε. Φοβερὰν καταλείπεις κληρονομίαν εἰς τὸν δυστυχῆ φίλον σου. Ἐδηλητηρίασας τὴν ζωὴν του χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς, καὶ εἰς τῆς χαρᾶς τὸ μεδίμα, καὶ εἰς τῶν ἐλπίδων τὰ φαίδρα καὶ θεμιτὰ ὄνειρα ἔθηκες τέμμα ἀπότομον, ὅπερ τρέμω νὰ φκντασθῶ καὶ φρικτῶ νὰ ἐναγεῖσω. Τὸ ἴνδαλμά σου ἀγρυπνον θὰ με ἀκολουθῆ πανταχοῦ. Σκια ἀγαπητῆ! Ἡ μνήμη σου φλογίζει τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὁ παραληρῶν νοῦς μου ἀνατρέχει εἰς τὸ παρελθόν... Εἰς τὸ παρελθόν, ἐν ᾧ ἔζησας σιωπηλῶς καὶ παραφύρως λατρεύων σε.

Νῆξ ἀνθέων, νύξ συμβολικὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνοήσεως καλλοῦ τῆς, νύξ ποιητικῆ, ὅτε γελῶντες σκορπίζονται εἰς τοὺς κήπους εὐτυχεῖς ἐρασταί, νύξ ἐσχεῖ ἀνεπίληστος, θεωρεῖς εἰσέτι τὴν Στρατονίκην μου ἐλευθέρην. Ἀπόψε δύναται νὰ ἐπικένη ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς ἐμέ. Αὔριον θὰ εἶνε πλέον ἀδελφὴ μοναχῆ! Τοῦ Μπίου ἡ πρώτη ἡμέρα καὶ ἡ αὐγὴ ἀντὶ στεφάνου ἀνθέων καὶ ῥόδων θὰ φέρῃ εἰς τὴν Στρατονίκην τὸν στέφανον τῆς νύμφης... τοῦ Χριστοῦ.

Σεμνὴ καὶ νεαρὰ Ἐστίας, κόρη ἀνυμένειος, ἀκούμητον θὰ τηρῆς τῆς θείας ἀγάπης τὸ πῦρ, ἐνῶ ἀκούμητον ἄλλο ἀχόρταστον πῦρ θὰ κατατρώγῃ τὰ σπλάγγνα μου. Ἡ ἀνάμνησις σου θὰ με φονεῖ καὶ κτείνωτος ἀνυπολόγιστος τοῦ θανάτου ὅστις θὰ σὲ ἀνῆραξεν εἶνε ὁ ζῶν θάνατος τῆς Μονῆς καὶ τῆς λήθης. Σὲ βλέπω εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰς αἰθούσας τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ὅπου τὸ πρῶτον σὲ ἐγνώρισα. Βλέπω ἔτι τὴν ἀμνηστικὴν σου ὅτε ἀταλμοὶ, θνήσκοντες σχεδόν, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν χειλέων οἱ λόγοι μου, ἀγνοοῦντες τὰ ἀνθητὰ ἀμυάζοντα εἰς τὸ θερμοκήπιον ἢ τὰ φυτόμενα παρὰ τὴν σκιάδα, ὑφ' ἣν ἐκλήθημεθα. Πορφύρα εἶχε ὀψέει τὰς παρεῖάς σου, καὶ τῆς συγγινῆσεώς σου ἀδιάκριτος ἀλλ' εὐλογητὸς μάρτυς ἦτο ἡ συστολὴ καὶ ἡ ἠδεῖα ταρχῆ, ἣτις σὲ κατεῖχεν. Τῶν χειλέων καὶ τῆς λαλιᾶς τὰ κηθήκοντα εἶχον ἀνυλάθει οἱ ὀφθαλμοί. Σιγὴ εἰς τὸ τρέμον στόμα, ἀλλ' εὐγλωττος διμηγορὴν παθητικὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἐξήτησας ν' ἀποσυρθῆς. Εἰς τὴν ἔγερσιν σου ἐκύλισαν ἀπὸ τοῦ στήθους σου τὰ ἀνθη μου. Ἐκυψας, τὰ ἤρασας μετ' ἀγάπης, τὰ ἔθηκες πάλιν εἰς τὸν κίλιπον σου, ἐνῶ ὁ φόβος μήπως τὸ κίνημά σου ἐκεῖνο ἐπρόδωκε ὅτι καὶ σὺ αὐτῇ ἠθελες ν' ἀγνοῦς, ἠπλωσε πορφύραν εἰς τὴν ἡγεμονικὴν μορφήν σου καὶ στενωχωρίαν κιδήμονα εἰς τὴν ὄψιν σου. Σὲ ἐβλεπον ἀνωχρωῦσαν καὶ ἠσθκνόμεν ὅτι ἐφρευγε μετὰ σοῦ ἡ καρδία καὶ τὸ λογικὸν μου. Οἶμοι! πῶς

συνετρίβη τὸ ὄνειρον... Ἐξύπνησα, σὲ ἐζήτησα, καὶ σὲ ἐπανευρίσκα εἰς τὴν μνην τοῦ Παλαιοκάστρου, τῆς δοκίμου φέρουσκν τὸ ἔνδυμα καὶ τὴν καλύπτραν τῆς μοναχῆς μετ' ὀλίγας ὥρας περιβαλλομένην.

Θέλω νὰ ἀναμνησθῶ εἰσέτι. Θέλω νὰ διατρέξω μετὰ σοῦ τὰς ρωμκντικὰς θέσεις, τοὺς γραφικὸς τόπους, οὗς ὄμοῦ εἴχομεν κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους ἐπισκεφθῆ. Παράδεισος τότε μετὰ σοῦ, εἶνε Κόλασις καὶ ἀνυδρος ἡδὴ ἐρημία... Σὲ βλέπω, σεμνῶς ζωηρὰν, σφηνούσαν ἐπιμελῶς καὶ ἐνδεικτικῶς τὰ ἀνθη μου εἰς τὸ στήθῃς σου, ἐπιχαρίτως ἀνασύρουσκν μικρὰν τὸ λευκὸν σου ἔνδυμα, καὶ σπεύδουσκν νὰ συλλάβῃς τὰς χρυσαλλίδας καὶ νὰ ἐκφυλίσης τὰ ἀνθη τῶν μαργαριτῶν... Ὑπὸ τοῦ βήματός σου τὴν ἀβρότητα δὲν ἐκάμπτοντο αἱ πατηθεῖσαι ἀνεμῶνα: Καὶ τῶν ἀνθέων τοῦ ἀγροῦ ἡ δρόσος, ὅταν διήρησε ἐπ' αὐτῶν, περιεσώζετο ἀμύλωντος πάλιν καὶ ἀδιάσπαστος εἰς τῶν πετάλων των τὴν ἀπκλότητα. Ὅποῦς σὲ κατεῖχεν ἐνθουσιασμός, ὅτε κτώρθους νὰ συλλάβῃς τέλος τὴν μικρὰν ψυχὴν ἔθλιβες τότε ἠπίως τὰ χνοώδη καὶ καταστικτα περὰ τῆς, καὶ ἀσθκνίζουσκν ἔσπευδες πρὸς τὸν ἐγγὺς ἐν ἐκστάσει εὐδαίμονα φίλον σου. Διήνοιγες τοὺς μεγάλους σου ὀφθαλμούς, καὶ διὰ τῶν ροδίνων χειλέων σου, ὑπὸ τὰς πτέρυγας ἀθῶας χαρᾶς, ἐφκνινοτο ἐξορμῶσα ἡ ψυχὴ σου. Ποῖον θέλγητρον εἶχεν ἡ ἀρμονικὴ λαλιὰ καὶ ὁ εὐῆχος γέλως σου! Αἴφνης ἐσκυθρῶπκζε. «Ἡ δυστυχῆς», ἔλεγε, «ἴσως ἔχει μῆτέρα, ἣτις τὴν ἀναμένει, καὶ εἰς τὸν χωρισμὸν τῆς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιζήσῃ». Καὶ ἀπέλυες τὴν χρυσαλλίδα, τρέμουσα, διότι ὁ χωρισμός θὰ ἐφόνευε τὴν μητέρα τῆς. Ὁ χωρισμός;... φονεῖ ἀληθῶς; σὺ δὲν τὸ γκνωρίζεις; ἐρώτησον ἐμέ....

Ποῖσι νύκτες Παρκαδέσιου ἀθῶου ἦσαν ἐκεῖναι μαζί τῆς.

Τὴν σεμνότητα τῶν αὐστηρῶν καὶ ἐκφραστικῶν χαρακτήρων τῆς ἐστίλθωνε τὸ χλωμὸν φῶς τῆς σελήνης, καὶ εἰς τὸ μυστήριον τῆς εὐγενοῦς καὶ ὠραίας μορφῆς τῆς ἐπέχεε τὸ ἴδιον ἑαυτῆς μυστήριον ἢ φωτεινὴν δέσποινα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ σιωπηλὴ καὶ μελαγχολικὴ ἀνασσα, ἢ συμπαθὴς τῶν περιπαθῶν διαλόγων ἀκροάτρια, καὶ τῶν τρυφερῶν σκηνῶν ἢ ἐχέμουτος μάρτυς.

Ὅταν ἐξηρχόμεθα τῆς σκιερότητος τοῦ μικροῦ ἄλλους ἀπρόσκοπτος ἐπιπτε τότε εἰς τὸ ὠραῖόν τῆς πρῶσιπων ὁ φωτεινός ἀργυρος τοῦ νυκτερινοῦ ἀστρου. Ἡ λάμψις τῆς ἀκτίνος του ἐπλασίωσεν μετ' ἠπιον φῶς τοὺς ἠθαυρούς τῆς ἐλικουστρύχου κεφαλῆς τῆς, καὶ προσδίδουσα περιπαθεστερακν μελαγχολίαν εἰς τὴν ἰδανικό-

του μνημοσύνου των ελπίδων μου, άτρομον τό ούς μου δέχεται τὰς άναπάσεις των πενήθμων ήγων σου. Σημζίνεις τήν κηδείαν τής Στρατονίκης μου, και εξαγγέλεις τήν αποθέωσιν τής κόρης, ήτις ρίπτει του κόσμου τὸ ένδυμα, ίνα άναλάβη τὸ άκτινοβόλων των άγγέλων, και μεταλλάξη εἰς ούρανόταν τήν γήϊνην ύπόστασιν τής. Ο κώων έπαυσεν. Άλλά και αἱ ελπίδες μου έπαυσαν, και ή ζωή μου. Τί, εάν δέν αποθάνω; Μήπως μόνοι οἱ νεκροί αποθηήσκουσιν;..

Η αυγή ύποφαίνεται, και ό ύθρος αρχίζει. Άπερχομαι εἰς τήν Έκκλησίαν τής. Θεέ μου, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. Εύπειθές τὸ πλάσμα σου θά προσευχηθῆ και θά εκλιπαρήσῃ νά ελεήσῃ τὰς παρεκτροπὰς του, και νά συγχωρήσῃ τής καρδιάς και του χείλους τήν βλασφημίαν, εάν ποτε ανήλθεν εἰς τὰ χείλη του. Εἰς τήν Έκκλησίαν, Σθένελε. Η Στρατονίκη προχειρίζεται σήμερα εἰς μοναχίαν.

1 Μαΐου

Όταν, αγωνιῶντες, παρκαλουθῶμεν τὰς φάσεις τής ασθενείας προσώπου εζόχως άγαπητοῦ, όταν βλέπομεν εγγίζουσαν τήν κρίσιν, και μετέωροι ιστάμεθα μετὰ τής ελπίδος και τής απογνώσεως, τής ευέλπιδος προσδοκίας και του άπαισίτου φόβου, λέγομεν καθ' ήμᾶς αὐτούς, ότι αδύνατον εἶνε νά επιζήσωμεν του θανάτου του φιλάτου προσώπου, ύπερ άγωνιᾶ επί τής κλίνης. Τὸ λέγομεν και τὸ πιστεύομεν. Επέρχεται όμως τὸ πεπρωμένον τέλος. Εἰς δάκρυα άναλελυμένοι κηδεύομεν τὸν προσφιλή νεκρόν, αλλά δέν αποθηήσκομεν και ήμεῖς, ως πεποιθότως υπελαμβάνομεν πρό μικροῦ. Η ύπερτατη θλιψίς σπανίως επιφέρει τὸν άκαριαίον και ποθητόν θάνατον. Άπιδείξῃς εγώ. "Ας φαντασθῆ έκαστος τήν θέσιν μου και ἔς κρίνην περί τής αληθείας των λόγων μου. Τήν πρωῒν εκήδευσα τήν Στρατονίκην μου, α!... όνομα, ύπερ δέν τῆ άνήκει πλέον, τήν Στρατονίκην, ναι, καλυφθεῖσαν ύπό τὸ ράσον και άκζήσασαν τεθνηκυῖαν ύπό τὸ όνομα, ύπερ τρέμων θά χροάξω μετὰ μικρόν. Τήν εκήδευσα ζῶσαν. Δέν τήν εκάλυψεν ή γῆ, άλλ' ή άπαρχβίαστος Ιερότης του θυσιαστήριου. Ζῆ, κί-τοι νεκρά εφεξῆς, ύπάρχει κίτοι νεκρά κηδευθεῖσα. Εἶνε τὸ άλγος δεινότερον τής οδύνης του πραγματος και άμετακλήτου θανάτου και έν τούτοις ή θλιψίς δέν με εφόνευσεν!

Ηστραψε πρό των οφθαλμών μου και έβρόντησεν εἰς τὰ ὄτα μου ή ιερά και φοβερά τελετή. Ηκουσα τήν Στρατονίκην άπαρνούμενην τὸν κόσμον, τήν ζωήν και τούς ζῶντας, και εἰς τὸ μεταίχιμιον ζῶντος θανάτου και νεκρωθείσης ζωῆς όμνύουσιν οὐκους, οὐς ήλπισά ποτε νά δε-

χθῶ και νά αποδώσω εγώ. Τήν εἶδον φωτεινήν εἰς τὸ ήλίφως του νεοῦ, και εἰς τής ύπάρξεώς μου τὸ σκοτός, χωροῦσιν ύπό τήν πομπήν μεγκλυπροποῦς και συγκινητικῆς τελετῆς, καθουσιουμένην εἰς τὰ "Αγία των Αγίων, και εσαεί πλέον εκλείπουσιν από του κόσμου και των ομαμάτων μου, άλλ' οὐδέποτε από τής μνήμης και τής καρδιάς μου. Αἱ ελπίδες μου άπεσβέσθησιν! Και οὐ μόνον επέζησα του θανάτου πάσης χροῦς και πάσης προσδοκίας ευτυχούς, άλλ' έχω ἔτι και τήν δύναμιν νά ρίψω επί των σελίδων τούτων τὰς άσυναρτήτους, τὰς συγκεχυμένους και τρομεράς άναμνήσεις μου τής πρωῒας.

Όποῖον ανεζήγητον μυστήριον ό άνθρωπος και ποῖον βαθύτερον μυστήριον, έντός του μυστηρίου, ή καρδιά του ανθρώπου.

Ποῖος ήρως καρτερίας, ποῖος Τιτάν άντοχής, ποῖος άκένωτος όκεανός, ύνάμειος και θελήσεως κεκλεισμένης εἰς τὸ σθερόν αὐτὸ σκαφίδιον του σώματος και τής ὕλης τὸ άδιαλείπτως σαλευόμενον εἰς τήν θύελλαν τής ζωῆς, εἰς των περιπετειῶν τής τὰς άπορρώγας πλησούμενον, και άντέχον όμως και ὄχι μόνον άντέχον αλλά και επνευρίσκον τής φαιδρότητος τὸ μειδίημα του του θρήνου τὸ πικρόν ἔχνος τὸσον βαθύ και τὸσον δριμύ εἶχεν εγγαρχηθῆ! Βεβκίως, πάντων των μυστηρίων ό άνθρωπος εἶναι τὸ μάλλον αἰνιγματώδες, και εάν εἰς τὸ αἰνιγμα αὐτὸ ανεζήτει τις πλειότερον άπόρητον τι θά τὸ εὑρίσκειν εἰς τήν καρδίαν του ανθρώπου.....

Τί ήσθάνθην ἔμα εἰσελθὼν εἰς τὸν ἄγιον τής Έκκλησίας χῶρον! Σύρων τούς τρέμοντας πόδας μου, λιπόθυμῶν εκ συγκινησεως και ταραχῆς, ανεζήτησα πανταχοῦ τήν νεκρὰν δόκιμον, τήν ζῶσαν κόρην, εἰς τήν κηδείαν και τὸν γάμον τής οποίας μοῖρα άσπλαγγνος και ελεήμων ἔμα με εἶχεν οδηγήσει. Η ψυχῆ μου πᾶσα συνεκεντρώθη εἰς τούς οφθαλμούς μου, αἴτινες, άκόρεστοι τής θέας τής Στρατονίκης, τήν ανεζήτουν πανταχοῦ χωρὶς τὴν εὑρίσκωσιν. Ηρεμα προσήχοντο αἱ άλλαι μοναχαι μόλις διαφκινόμεναι έν μέσῳ του σκισφωτος του νεοῦ. Τὰ πάντα ἔσαν μελανά, και ή καρδιά μου μελανωτέρη πάντων. Στηριζόμενος επί του τοίχου τής εκκλησίας, σφρακινόμενος τὸν νεκρικὸν εκείνον λίθον τὸν κίοντα παρὰ τὸ φέρετρον τής παρθένου, θεωρῶν τὰς πενήθιμους εκείνας λαμπάδας, τούς φλέγοντας αὐτούς σκελετούς τούς γυμνοὺς από άνθη, διέτρεχον τὸ παρελθόν, και ό νοῦς μου ήρνεῖτο επιμόνωσ νά αποδεχθῆ ότι ή Στρατονίκη ήτο εκεί, έντός τής εκκλησίας, πλησίον μου, άλλ' οὐχί πλέον εκείνη, ήν ανεζήτει ή φαντασία και φλογερῶς επόθει ή κλημαχγμένη καρδιά μου. Κίτοι έντός του νεοῦ, κίτοι άναπνέων τής εκ-

κλησίας και τής ιερουργίας τήν άρηστον γαλήνην. οὔτε προσηχόμεν έν τούτοις οὔτε ήμην ήρεμος. Κατὰ ἄλλατα άνέτρεγεν ό σφραδίζων νοῦς μου εἰς τούς ωραίους τόπους και χρόνους, ὅτε, ύπερήφανος τής Στρατονίκης θυυμαστῆς, έμερίζομην μετ' εκείνης του ωραίου και του άγνοῦ τὰς θείας έντυπώσεις, ὅτε αναλίσκων τής καρδίας μου τὸ πῦρ και ύπό του πυρός τούτου αναλισκόμενος, προσήγον λάμψιν ωραὴν εἰς τὸ φωτεινὸν σέλας τής καλλονῆς τής, ήτις ήτο άρμονία εἰς ήχους και ποιήσεις εἰς λόγους. Καθ' ήν ωραν ό άνατείλας ήλιος εφώτισε τὸν θάλον και τὸ έσω τής εκκλησίας, άνήφθησιν οι πολυέλεοι, τὸ φῶς των λαμπάδων ανεμίχθη μετὰ του ήλιακοῦ και ή ακολουθία τής λητουργίας διεδέθη του ήρθρου τούς ψαλμούς. "Αρωμα ευωδωστερου λιθάνου εσκορπίσθη έντός του νεοῦ, και των παρθένων ό χορός ετόνισε κατινυκτικὰς μελωδίας άναγούσας εἰς τούς οὐρανοὺς τήν ψυχήν. Ητο ή επίσημος στίγμῆ, καθ' ήν, μετὰ του μυστηρίου τής θείας Μετουσιώσεως, ήρχιζε και ή τελετή τής καθοσιώσεως τής δοκίμου. Στήριζόν με καρδία λιπόθυμος, με εγκαταλείπουσιν αἱ δυνάμεις μου. Εθολώθησιν οι οφθαλμοί μου, παρελυσαν έντελῶς τής χειρός μου οι δάκτυλοι... Μόλις συνέρχομαι και σύρω πάλιν επί των σελίδων τὸν εκφυγόντα κάλαμον, τής οδύνης και του μαρτυρίου μου τὸν ανεπαρκῆ έρμηνευτήν.

Η ήγουμένη κατήλθε τής περιβλέπτου θέσεως, ένθα ιστατο. Κίνσεις τις παρατηρήθη έντός τής εκκλησίας, και καθ' ήν χρόνον αἱ μουσικαἱ άρμονιαἱ ήχουν παθητικώτερον και έμμελτερον, ή ήγουμένη, προπορευομένων κλυογγαίων φερουσῶν διπλὰς σειρὰς λαμπάδων άνημμένων, και ακολουθουμένην ύπό χοροῦ νεαρῶν δοκίμων λαμπαδηφορουσῶν και λευχειμουσουσῶν εισήλθεν εἰς παρακείμενον άριστερόθεν και συνεχόμενον τῆ εκκλησία θυσιαστήριον. Κατενόησα τὸν σκοπόν. Η ψυχρά εκείνη παρνούμενος, ή άγέλαστος, ή μελνεμιων και αυστηρά, ήτο ή μέλλουσα νά οδηγήσῃ εἰς τὸν αἴλιον γάμον τήν νύμφην. . . . Και του γάμου μαρτυρα ή μητέρα ή ανηλεῆς εἶχεν οδηγήσει εκεί τὸν επίγειον τής Στρατονίκης νυμφίον! "Από τής ωραίας Πύλης εγειρεῖ τήν σταυροφόρον χεῖρά του ό Ιερεὺς και ή συνοδεία φκίτεται έρχομένη. Πυκνότερος τότε ύψοῦται πρός τὸν θάλον ό άρωματικὸς λίθνος, έσχατος καπνός οἰνει άναθρῶσκων από του εσχατου πυρός, ύπερ ή σπουδὴ θά καλύψῃ εφεξῆς...

Τὸ πῦρ τής αναμιάτου τελετῆς καιεί εισέτι, και τὸ εκούσιον ήμα εκουσίως και άβιάστως άγεται εἰς τήν θυσίαν, ευγενές πάντοτε, ευγενέστατον τότε. Η Ιφιγένεια τής Αὐλίδος ανεζή-

εις τήν Στρατονίκην, και ὅπως εκείνη, ήγεμονία εκ γεννήσεως, υπηρέτει έν Ταύροις τήν εθνικήν θεάν, οὔτω και αὐτη, ήγεμονία από φύσεως και αίσθηματος, εἰς τής μονῆς και του κελλίου τής τήν άξενον έρημίαν προσέρχεται άλυπος και άνωμένος νά καθοσιωθῆ εἰς τήν λατρείαν θεοῦ αληθοῦς, διὰ θυσίας όμως άγόνου και ματαίας.

Κατέρχεται των βάθρων αὐτοῦ ό χορός των παρθένων, και άγων λαμπάδας, σύμβολα παρνούμενων νεκρικῶν, κρανία εικονίζουσῶν άντι ευχρῶμων ταινιῶν, και οστεων πληθύν άντι τής πληθῆος γαμηλιῶν άνθῶων, χωρεῖ εἰς συνάντησιν τής δοκίμου μέλπων γάμου αἰθερίου ευχὰς πληττούσας ὡς εκικηθείος ακολουθία τήν άκοήν. Ετόλμησα νά ατενίσω πρός τήν πομπήν! Οἱμοι τής δυστυχίας μου! Ελύθησιν παραχρῆμα των γονάτων μου οι άρμοι, τής απογνώσεως ή καρυγή άπεσβεσθη εἰς τὸ χεῖλός μου, και, μη δυνάμενος νά στηριχθῶ ὄρθιος, εγονυπέτησα, ὅπως σωθῶ από πτώσεως κεραυνοβόλου. Τήν γονυκλισίαν μου απέδωκαν εἰς ευσεβειαν ήτο πλάνη, πλάνη όμως ελεήμων κατὰ πολὺ ευεργετικώτερος τής άκάμπτου και άπηνοῦς αληθείας. Δέν θά μάθωσί ποτέ οι αδιάφοροι ή οι αδιάκριτοι τήν αληθῆ αἰτίαν τής γονυκλισίας του ζένου εκείνου, διότι πλᾶξ θά καλύψῃ τήν καρδίαν του, και ανθρώπιнос οφθαλμός δέν θά άναγνώσῃ, ένόσω ζῆ, εἰς τής σπαρχθείσης καρδίας του τὸ βάθος. Τρέμων επί των γονάτων μου, εσύθην εἰς τής εκκλησίας τὸ άπώτερον βάθος. Ηθελον νά βλέπω, χωρὶς νά εἶμαι έντελῶς ορατός, θρησκευτικῆν τελετήν άνοίγουσαν τήν πύλην τής αθωότητος εἰς τήν Στρατονίκην, τής πικρῆς καταδίκης εἰς έμέ, τήν αποθέωσιν τής κόρης άφ' ένός, τὸν Ταύτρον άφ' έτέρου και του Σθενέλου τήν θνατικῆν εκτέλεσιν. Ναι! τήν θνατικῆν εκτέλεσιν. Διότι όταν θνήσκῃ ή καρδιά, όταν παύῃ νά άγαπᾶ τις και νά ελπίζει, άπέθανε πλέον, και εἶνε μαρτύριον σκληρόν, εἶνε άρνησις τής ζωῆς, εἶνε κατὰφωρος αντίθεσις του σκοποῦ τής νά επιζῆ του θανάτου τής ελπίδος ό άπελπις και του ένθουσιασμοῦ τής ζωῆς και τής ευγενείας των ελαττηρίων τής.

Υπεχώρησιν ευτάκτως αἱ ακόλοιοι τής νεκρῆς δοκίμου, και λόγους φιλοστοργίας και θάρρους ψιθυρίσασῃ ή παγερά ήγουμένη πρός τήν δόκιμον, άπεσύθη εἰς τήν περιβλεπτου αὐτῆς θέσιν. Με ύπερήφανον κεφαλήν κεκλιμένην ελαφρῶς πρός τὰ κάτω, με ποδήρη τὸν άσπιλον χιτῶνά τής, με τήν θυμασίαν κόμην τής φθάνούσαν χυτῆν άχρι των γονάτων, με τὰς μικρὰς ευγράφους χεῖράς τής σταυροειδῶς συμπεπλεγμένης επί του στήθους τής, έστα εὐλαβῶς

πρό τῆς Ὠραίας Πύλης ἡ δόκιμος ἀδελφή. Ὡ! Στρατονίκη! καὶ ὑπὸ τὴν εὐλαβῆ κλίσει τοῦ σώματός σου ἀνεγνώρισα τοῦ ἀναστήματός σου τὴν μεγαλοπρέπειαν, τοῦ παραστήματός σου τὴν ἀνεκφραστον χάριν καὶ τὴν σεμνότητα. Ἀνεγνώρισα τὸ βᾶδιμά σου, ὕπερ τοσοῦτον με ἐ-
 θελγεν ἄλλοτε, καὶ εἰς τὴν θεάν σου ἠσθάνθη ἐκχειλίζουσαν ἀκατασχετῶς τὴν δαψιλῆ τῆς ἐμπνεύσεως πηγὴν καὶ τὴν ἐνθουσιώδη λα-
 τρείαν, ἣν ἡ χάρις καὶ τὸ πνεῦμά σου μοι εἶχον ἐμπνεύσει. Τὸ πρόσωπόν σου μόνον δὲν εἶδον. Εἶχες κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν. Ἀλλὰ σὲ ἀνε-
 γνώρισα. Καὶ τίς ἀσφαλέστερος ὁδηγός τῆς καρδίας, ὅταν ἀγαπᾷ.

Ἦδη ἐπέστη ἡ ὑπερτάτη στιγμή. Σιγῆ μου-
 στηριώδης κρατεῖ ἐπὶ μικρὸν ἐντὸς τῆς Ἐκκλη-
 σίας. Κατέρχεται ἡ ἡγουμένη, ἀνασύρεται τὸ
 παραπέτασμα τῆς Ὠραίας Πύλης, ἀναπετάσσου-
 νται τοῦ ἱεροῦ αἱ πύλαι, καὶ ὁ λητουργός, λευκὴν
 φέρων στολὴν, καὶ με λευκοτέραν τὴν κόμην, προ-
 σέρχεται πρὸς τὴν δόκιμον εὐλαβῶς καὶ ἀπει-
 θύνει αὐτῇ τὰς συγκινητικὰς ἐκείνας ἐρωτήσεις,
 ἅς καθιέρωσεν ἡ Ἐκκλησία. Ἐξηγεῖ εἰς τὴν δό-
 κιμον τὴν ἱερότητα, τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἀμε-
 τάκλητον τῆς ἀποφάσεως, ἣν πρόκειται νὰ
 πραγματοποιήσῃ· ἐρμηνεύει αὐτῇ τὰ μεγάλα
 καθήκοντα καὶ τὰς βαρεῖς ὑποχρεώσεις, ἅς θὰ
 ἀναλάβῃ περιβαλλομένη ἑκουσίως τὸ σχῆμα τῆς
 μοναχῆς. Ἀνακαλεῖ εἰς αὐτὴν ὅτι καὶ κατὰ τὴν
 ἱεράν ταύτην στιγμήν εἶνε ἐλευθέρᾳ νὰ ἀπέλθῃ,
 ἐὰν δισταχμός ἢ ἀμφιβολία εἰσέδυσεν εἰς τὴν
 ψυχὴν τῆς καὶ ὑπομιμνήσκει τὸν φοβερὸν ὄρ-
 κον, ὃν θὰ δώσῃ ἐνώπιον τοῦ Δημιουργοῦ τῆς,
 καὶ οὕτως τὰς συνεπειὰς δύναται νὰ ἀποφύγῃ,
 ὅν ἀπεδειλίχσε.

Με τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην φωνὴν τῆς ἀπαντᾷ
 ἀσθενῶς ἡ Στρατονίκη. Στόμα ὠραῖον, πορ-
 φύρα διπλῆ, ὕψυγρος καὶ ἀβρᾶ, με μαργαρίτας
 διηθησιμένη, χεῖλος γλυκὺ εἰς ἄβυσσον πικρίας
 βαπτισθὲν τώρα, ὕπερ τοσοῦτω περιπαθεῖς ἐ-
 πρόφεράς ποτε λόγους, πῶς ἀπήγγειλας ἀσυγ-
 κίνητον τοῦ φίλου σου τὸν θάνατον, ὑποσχε-
 θεῖσα ἄρνησιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν ζώντων, πίστιν
 εἰς τοὺς μοναστικούς κανόνας, καὶ ὑπακοὴν εἰς
 αὐθαίρετον ἀνθρώπινον νόμον, καθ' οὗ ἐξεγείρε-
 ται τῆς φύσεως ὁ μέγας καὶ ἀνκλιβίωτος νόμος
 καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ φιλόανθρωπος τῆς ὀρθῶς νοου-
 μένης θρησκείας! Ἐξήγησε τότε ὁ ἱερεὺς εἰς
 τὴν ἔτι δόκιμον τὸ βᾶθος καὶ τὸ ἄλγος τῶν
 πικριῶν τοῦ κόσμου, τὰς ψεύσεις καὶ τὴν ἀπο-
 γοήτευσιν, ἣν δρέπομεν οἱ ἐν τῷ κόσμῳ ζῶντες
 καὶ ταλαιπωρούμενοι, καὶ ἐνέμεινε τονίζων
 τὴν ὑψίστην ἠθικὴν ὀδύνην πάσης εὐγενοῦς
 ψυχῆς καὶ εὐκισθητοῦ καρδίας εἰς τὴν μοιραίαν

στιγμὴν, ὅτε ἡ αἴφνης φωτισθεῖσα ἀντίληψίς
 τῆς διέγνω σαφῶς πόσον ἀνάξιοι τῶν αἰσθημά-
 των μας ἦσαν ἐκεῖνοι, πρὸς οὓς ἐδώσαμεν τὴν
 ἀγάπην μας, ἐκεῖνοι, πρὸς οὓς ἀπεθέσαμεν τυ-
 φλῶς καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης τὴν τρυφερὰν ἐ-
 ποικλειστικότητα μας, προσεκομίσσαμεν πάλλον-
 τες θερμότητα καὶ ἀγνότητα καρδίας αἰδήμο-
 νος καὶ ἀπείρου, ἐκεῖνοι πρὸς οὓς ἐνεπιστεύθη-
 μεν τὴν γαλήνην τοῦ βίου μας ἥτις, ἐπιφοι-
 τήσασα ὡς ὄνειρον ἀθώως ψυχῆς παιδικῆς, ἀφου-
 πνίσθη εἰς φρικτὸν ἐφιάλτην ποτήσαντα τὴν
 ζωὴν μας, ἣν ἐφαντάσθημεν καὶ ἠλπίζαμεν νὰ
 διέλθωμεν εὐτυχῆ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀ-
 μαιβιαίας ἐμπιστοσύνης τὸ γλυκὺ ἄσμα καὶ λί-
 κνισμα. Ἀναδεικνύων ἐμφανεστέρων τὴν ἀγ-
 τίθεισιν εἶτα ἐξῆρε τὴν ἀγνεῖαν καὶ τὴν γαλή-
 νην τοῦ μοναστικοῦ βίου, τὴν παραμυθίαν ἐ-
 κείνην καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνακούφισιν, ἣν αἰ-
 σθάνεται ὁ ἐν τῇ μελέτῃ καὶ τῇ προσευχῇ διερ-
 χόμενος τὸν ὑπολειφθέντα αὐτῷ βίον, καὶ τὴν εὐ-
 τυλίαν, ὅτι ἐξέφυγε πλέον τὸν κίνδυνον νὰ ἀ-
 πατήσῃ ἢ νὰ ἀπατηθῇ, νὰ λυπηθῇ ἢ νὰ λυ-
 πῆσῃ. Ἐν μέσῳ δὲ ὑψηλῶν λόγων περὶ Θεοῦ,
 περὶ τῆς ἀγαθότητος Αὐτοῦ καὶ τῆς φιλοανθρω-
 πίας, ἐν μέσῳ συμβουλῶν καὶ διδασκαλίας με-
 στῆς ὕψους καὶ ἐννοιῶν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς
 ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς, ἣτις ἀναμένει μετὰ θάνα-
 ντον τοὺς εὐσεβεῖς καὶ δικαίους, περὶ τῆς συμ-
 πθεῖας τοῦ Θεοῦ, ὅστις θὰ κρίνῃ με ἐπιείκειαν
 τὰ ὀλισθήματα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, ὅταν
 ὁ κακὸ βούλος καὶ μεμελετημένος ὑπολογισμὸς δὲν
 ἔστυρεν ἡμᾶς εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν αἰσθησεων
 καὶ εἰς τῶν παθῶν τὴν ἐπικίνδυνον δίντην καὶ
 εἰς τῆς καρδίας τὰς τρυφεράς ἐκλύσεις τοσοῦτω
 μᾶλλον δυσπολεμητοτέρας, ὅσῳ ὑπῆρξαν λα-
 θάνουσαι καὶ γλυκεῖαι, κατέληξεν εὐλογῶν τὴν
 δόκιμον, ἥς οἱ ἀδιάκοποι λυγμοὶ, ἀκούμενοι
 εὐκρινῶς, μετέδιδον εἰς τοὺς παρισταμένους
 συγκίνησιν σφοδροτάτην. Ἐσίγησεν ὠχρὸς ἤδη
 ὁ σεμνὸς λητουργός. Προβῆσα τότε ἡ ἡγουμένη
 ἔστη παρὰ τὴν δόκιμον. Ὁ χορὸς ἐτόνισε τὸν
 ψαλμόν, ἡ δόκιμος ἐπανάλαβε τοὺς ὄρκους τῆς,
 ὁ δὲ ἱερεὺς εὐλογήσας τὴν κεφαλὴν τῆς δοκί-
 μου ἀνέλαβε τὴν ψαλίδαν. Νέφος μέλαν διήλθε
 πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν ὠραν ἐκείνην. Κε-
 ρκυνοὶ ἐξεργάγησεν κατὰ τῆς κεφαλῆς μου, καὶ
 ἠσθάνθη ὅτι ἄπληστος ὁ Ἄδης με ἔστυρε πρὸς
 ἐκυτόν. Ὑψωσε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 αὐτοῦ πρὸς τὸν οὐρανόν· ἐδέηθη, ἔτεινε τὴν δε-
 ξιάν, ἠλόγησε τὴν δόκιμον, καὶ «Ἐν ὀνόματι
 τοῦ Θεοῦ προχειρίζω σε εἰς μοναχὴν, ἀδελφὴ
 Μάρθα,» ἐφώνησεν ὁ ἱερεὺς. Εἶπε καὶ ἡ ἀνε-
 λεήμων ψαλὶς ἔψαυσε τὴν ἀφθονὸν χυτὴν κό-
 μην τῆς γονυπετοῦς κόρης. Βωβὸς ἠκούσθη τρι-

πλοῦς πένθιμος ἀπαίσιος ἤχος. Ἠτένισα τὴν
 μοναχὴν. Ποῦ εἶρον τὸ ὑπεράνθρωπον ἐκεῖνο
 ἦχος οὔτε ἠξέωρα, οὔτε δύναμαι νὰ ἐξηγήσω.
 Τῆς ἀπελπισίας τὸ μέγεθος με ἐνίσχυσεν. Ἠ-
 τένισα πρὸς τὴν μοναχὴν καὶ εἶδον γυμνὴν τὴν
 κεφαλὴν τῆς καὶ τοὺς ὠραίους καὶ πλουσίους
 πλοκάμους τῆς κατακειμένους ἐλικοειδῶς εἰς τὸ
 χῶμα. Ἦτο ὁ σταυρὸς, ὁ ἐπιτύμβιος σταυρὸς ὁ
 ὑψωθείς εἰς τὸ μνημῆμά τῆς! Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ἔ-
 μεινεν ἀδάκρυτος. Οἱ πάντες ἐθρήνησαν καὶ ὁ ἱερεὺς
 ἔτι. Ἠθέλησα νὰ φωνάξω ἄλλ' ἡ φωνή μου ἐ-
 πᾶγη. Δὲν ἦτε ἀπάτη τῶν ὀφθαλμῶν ὅτι τὴν
 στιγμήν ἐκείνην ἐθεώρησα περιέκλιον τὴν κε-
 φαλήν τῆς Στρατονίκης, οἶμοι! τῆς ἀδελφῆς
 Μάρθας ἤθελον νὰ εἶπω. Φῶς αἴυλον ἔστεψε τὸ
 μέτωπον τῆς παρθένου. Ὁ θεὸς νυμφίος ἀντικα-
 θίστα δι' αὐλοῦ στέμματος φωτεινοῦ τοὺς φθαρ-
 τοὺς βοστρύχους τῆς νύμφης, τῆς ἀδελφῆς Μάρ-
 θας...

Ἡ ἀκολουθία τῆς τελετῆς ἐξηκολούθει πάν-
 τοτε. Ἐκμεμνηδενισμένος ὅμως ἐγὼ οὔτε ἐβλεπον
 οὔτε ἤκουον πλέον. Εἰς τὰ ὄψα μου περιεδοῦν
 το οἱ λυγμοὶ τῆς Στρατονίκης, καὶ εἰς τὴν κρί-
 θησιν τῆς ὀράσεως οὐδὲν ἐκτός αὐτῆς καὶ μῆνης
 ὑπέπιπτεν. Κεφαλὴ παιδιοῦ ἀπέβη διὰ τῆς
 κουρᾶς ἢ ὠραία κεφαλὴ τῆς. Καὶ ὅτε ἀγομένη
 ὑπὸ τῆς ἡγουμένης, ἀκολουθοῦμένη ὑπὸ τοῦ χο-
 ροῦ τῶν παρθένων καὶ τῶν μοναχῶν, ὑπὸ τοῦ
 ἤχους ὕμνων, καὶ ἐν μέσῳ τῆς σεπτῆς ἐκείνης
 λαμπραδωφωρίας καὶ τελετῆς προσήλθεν ὅπως
 ἀσπασθῆ τὰς εἰκόνας, καὶ περιέλθῃ κύκλῳ, ὡς
 οἱ νεόνυμφοι κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου,
 δὲν ἀντέχον πλέον. Εἶχεν ἐκχειλίσσει τὸ πάθος.
 Εἶδον τῆς Στρατονίκης μου τὸ πρόσωπον ὡ-
 χρὸν, πλήρες συγκινήσεως, ἠδύλακωμένον με τὸ
 βαθύ ἔχθος προσφάτου ὀδύνης, με τῆς θείας ὁ-
 μως ἐγκαρτερήσεως τὴν ἐκφρασιν ἀποτετυπω-
 μένην ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ μετώπου ἐκεί-
 νου, οὕτινος ἡ θεὰ ἐσπάρασσε τὴν ψυχὴν μου
 διὰ τῆς ἀνμνήσεως φαιδροῦ παρελθόντος, οὕτι-
 νος αὐτῇ ὑπῆρξε τὸ μόνον καὶ λατρευτὸν εἶδω-
 λον. Ὁ ἄ παύσω! Δὲν ἀντέχω εἰς τὴν ἀφήγη-
 σιν λεπτομερειῶν. Τὴν ἐσχάτην ὅμως, τὴν μᾶλ-
 λον τραγικὴν, τὴν σπαρκατικωτέραν, τὴν δρα-
 ματικῶς ποιητικὴν, θὰ σημειώσω εἰς ὀλιγοῦς
 μνημόσυνον τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Ἡ συνήθεια καθιέρωσε τὴν διανομὴν σακχα-
 χρωτῶν μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ
 γάμου. Ἡ Στρατονίκη εἶχε νυμφευθῆ τὴν ἡμέ-
 ραν ἐκείνην· δὲν ὑπανδρεύθη, ἐνυμφεῖθη... κα-
 ταστάσα μοναχῆ. Τῶν γάμων τῆς τὰ σακχα-
 ρωτὰ ἠθέλησε νὰ διανεῖμῃ αὐτῇ εἰς τὰς ἀδελ-
 φὰς καὶ τοὺς περιεστῶτας, οἵτινες ἤρξαντο ἤδη
 κινούμενοι πρὸς αὐτήν.

Ἐπρεπε νὰ προχωρήσω καὶ ἐγὼ, ὅπως λάβω
 ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς τοῦ γάμου τῆς καὶ τοῦ θη-
 νάτου μου τὰ πικρὰ καὶ ἀδωρα δῶρα... Δὲν ἠδύ-
 νάμην νὰ φύγω, ἀλλ' οὔτε ἡ καρδία μου τὸ ἐ-
 πέτροπεν. Ἠθέλον κινήσει τὴν προσοχήν, ἐὰν
 ἀπέφευγον νὰ προσέλθω, μόνος ἐγὼ ἐς ὕλων,
 ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ πλησιάσω; Ἡ ἀνεξήγητος
 δύναμις, ἣτις ἐνίσχυει τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὰς
 στιγμὰς ὑπερτάτης κρίσεως, ἐκράτυνε τὴν ἀ-
 σθένειάν μου, καὶ σπικνετοῦν πᾶσαν τῆς καρ-
 δίας καὶ τῆς ψυχῆς μου τὴν δύναμιν, ἐχώρησα
 συσπόμενος πρὸς τὴν μοναχὴν. Με τὴν κεφαλὴν
 ἐσθένως κεκλιμένην, ἔβαινα πρὸς αὐτὴν τὴν τρυ-
 μουσαν χεῖρά μου. Ἠσθάνθη τὸς δακτύλους τῆς,
 τοὺς κομψοὺς καὶ ροδίνοὺς ἐκείνους δακτύλους,
 οὓς εἰς εὐδαίμονος μέθης στιγμὰς ἔψαυσα τρέμων
 διὰ τῶν συσπόμενων χειλέων μου καὶ ἐθερμύνα
 με τὴν πνοὴν τῆς ἠφαιστειώδους καρδίας μου,
 καὶ, τοὺς δακτύλους τῆς αὐτοῦς ἠσθάνθη ἐπι-
 πύκνυντας ἐλαφρῶς τοὺς ἰδικούς μου· ἀλλ' ἡ ἠ-
 πιωτάτη ἐκείνη πρόσψυσις ὑπῆρξεν ὁ ἀφανὴς
 σπινθήρ ὁ συντελέσας τὴν φρικαλέαν ἐκρηξίν
 τῶν πόνων καὶ τοῦ πάθους μου. Ἐκλονίσθη
 οἱ πόδες μου προσέκοψαν εἰς τὴν βάσιν τοῦ βᾶ-
 θρου, ἐφ' οὗ ἴστατο ἡ Στρατονίκη, καὶ κεραυ-
 νόπλαγκτος, ἐρωτόπλαγκτος μᾶλλον, κατέπεσον
 παρὰ τοὺς πόδας τῆς. Θεέ μου, σύγγνωθι τὸν
 ἱερόσουλόν. Ὑπῆρξε δυστυχῆς, εἶνε δυστυχέστα-
 τος, καὶ τῆς συμφορᾶς τοῦ ἡ διαρκῆς ἀγωνία
 καὶ ἡ ἀνάμνησις ἀμβλύει τὴν δύναμιν τοῦ ἀ-
 νομήματος, ἐὰν δὲν τὸ ἐξίλει ἐντελῶς... «Στρα-
 τονίκη», ἐψιθύρισα πίπτων, ἐνῶ οἱ περιεστῶτες
 ὑπολαβόντες ὅτι ὀλισθήσασα, ἐκινήθησαν ὅπως
 ἐξεχύθη διὰ τῶν περιτρόμων ὀφθαλμῶν τῆς καὶ
 τῶν αἰφνιδίων θρόμβων τοῦ ἰδρώτος, οὓς εἶδον
 καταστίζοντας, δίκην λευκῶν μαργαριτῶν, τὸ
 ἀγνότατον μέτωπόν τῆς. Ἄ, ὁ ἐναγῆς! Ἐὰν
 ἠδύναμην νὰ τοὺς ἀπομάξω διὰ τῶν φλεγόντων
 χειλέων μου!... Ἡ κρίσις ὑπῆρξεν ἀκαριαία.
 Καίτοι σφοδρῶς διαταραχθεῖσα ἡ μοναχὴ κα-
 τῶρῳσεν οὐχ' ἤττον νὰ συνέλθῃ. Ὁ ὀφθαλμὸς
 τῆς ἐγαληνίσασα· θεῖα ἐλαρότης διεδέχθη τοῦ
 προσώπου τῆς τὸν τρόμον καὶ τὴν πελιδνότητα·
 ἐσπάρθη με ἐθεώρησε διὰ βλέμματος ἀνεκφρά-
 στοῦ τυγκινήσεως, μεστοῦ γλυκύτητος καὶ θείας
 ἐγκαρτερήσεως, λυσάσης εἰς ἔμφροβον σεβασμὸν
 τὴν ψυχὴν μου, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου εἰς
 δάκρυα. «Στρατονίκη», ἐπανάλαβον ἔπαξ ἔτι
 διὰ θησακούσης φωνῆς, γονυπετῆς παρὰ τοὺς πόδας
 τῆς καὶ ψαύων τὰ κράσπεδα τῆς ἀμιάντου χλαί-
 νης αὐτῆς, ἣν ὀλοφυρόμενος κατεφίλου, «Στρατο-

νίκη...» Με προσέβλεψεν άτενώς· τὸ αἰθέριον ἐκεῖνο καὶ λεπτόν σῶμα διέσεισε ραγδαῖος κεραυνοβόλος σπασμός, ἐνόμισα ὅτι εἶδον ἀστραπὴν σχίζουσαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ὅτι τὸ βλέμμα τῆς μοῦ εἶπε: «καὶ εἰς τὸ θυσιαστήριον λοιπόν...»; Ἄλλ' ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ἠθρίας ἐδύνη, πάθος τρυφερόν, παράπονον τρυφερώτερον, καθήκοντος ἐννοια, ἀπόφασις ἀμετάκλητος, ἐζωγραφήθησαν ἐντὸς τοῦ διαυγοῦς ὄμματός τῆς, καὶ ἐνῶ ἐγὼ ἐπιθύρισα ἀσθενῶς καὶ πάλιν «Στρατονίκη!» ὕψωσεν αὕτη τὴν χεῖρά τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ μετὰ τόνου θείας ἐμπνεύσεως καὶ πίστεως εἶπεν: «Ὁχι! πλεόν Στρατονίκη! Ἡ ἀδελφὴ Μάρθα... Λήθη καλύπτει, ἀδελφέ μου, τὸ παρελθόν· τὸ παρὸν προστατεύει τὸ καθήκον, ἢ εὐσέβεια προσασπίζει τὸ μέλλον, καὶ θάνατος εὐκαταῖος, ὃν δέομαι ἡρεμον καὶ ταχύν, θά ἰάνη τῆς καρδίας μου τὸ τραῦμα, καὶ θά μοι δώσῃ τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν...» Καὶ κατεβίβασε τὴν χεῖρά τῆς. Ἀπέμεινα ἔμπληκτος. Τὴν εἶδον, καὶ θεωρῶν αὐτὴν Μάρθαν, τὴν ἀνεπόλησα Στρατονίκη... Ἦκουσα τὴν φωνὴν τῆς, με ἀπεκάλεσεν ἀδελφόν, καὶ εἰς τὸ βλέμμα τῆς ἀνέγνω ὅλας τὸ ἔρωτός τῆς τὰς ἀγωνίας, καὶ τὴν συμπαθῆ ἐπιείκειαν καὶ τὴν συγχώρησιν τῆς. Ἦνωσε τὰς χεῖρας τῆς, καὶ ἠτένισεν ἐν θείᾳ ἐκστάσει πρὸς τὰ ἄνω. Ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα τὴν λέξιν: Ἐκεῖ!... Ἦθελεν ἴσως νὰ μοι ὑποδείξῃ ὅτι ἐὰν τὴν ἀπώλεσα εἰς τὴν γῆν, θά τὴν ἐπανεύρω ἐκεῖ, εἰς τοὺς οὐρανοὺς... ἐὰν γείνω ἄξιος.

Τὰς σελίδας τῶν σημειώσεων τούτων θρέγω με τὰ ἀδιάλειπτα καὶ εἰλικρινῆ δάκρυά μου. Ἀνακουφίσατε τὴν ψυχὴν μου σταγόνες πικρῆς, εἰς τὴν φλόγα καὶ ζηρότητα τῆς ζωῆς μου ἐρχόμενοι ὡς οὐράνιος δρόσος παρηγορίας, σταγόνες πρᾶντικαὶ δροσίζουσαι διὰ τοῦ πυρός σας, γλυκαίνουσαι διὰ τῆς πικρίας σας, σταγόνες εὐλογηταί, αἱ ἔσχαται ἴσως αἰ ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς ζῆρνηθείσης καρδίας μου ἀναβλύζουσαι. Εἶναι ὀλιγώτερον δυστυχῆς ὁ δυνάμενος νὰ ἡμερολογήσῃ διὰ τοῦ βλασάμου τοῦ δακρύου τὸ αἰμάσσον καὶ ἀλγεινὸν τραῦμά του. Ἐξερχόμενον τῆς Ἐκκλησίας με κατέλαβε δεινὸν ῥέγος πυρετοῦ. Εἰς τὴν θύραν τῆς μονῆς κατέπεσον ἡμιαναισθητος· ἐκτύπησα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ αἷμα θερμὸν ἔλουσε τὸ μέτωπόν μου. Ἦγέρθη ὅμως καὶ ριγῶν πάντοτε ἐβάδισα πρὸς τὸ ἐρημητηρίον μου τῆς Ἀνωμερᾶς. Ὁ πυρετὸς εἰσέβαλε καθ' ὁδόν· ἐζοφώθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἢ σκοτεινὴ ἐσύγχισε τὰ περίεξ μου ἀντικείμενα, καὶ εἰς ἀσυνάρτητα παραληρήματα ἐλύθη ἢ γλῶσσα μου. Ὁ ἐγκέφαλός μου ἀπέβη λάμινος. Ὅλας τὰς χιόνας τῶν ὄρεων θέλω νὰ σωρεύσω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς

μου, διὰ νὰ δροσίσω τοὺς φλέγοντας κροτάφους μου. Ἄ! ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπέψαιε τὴν κεφαλὴν μου ἢ προσφιλέ σου χεῖρ Στρατονίκη, Μάρθα, ἀδελφὴ μου Μάρθα, ποῖα δρόσος τοῦ οὐρανοῦ θά ἐπράυνε μετὰ τοῦ πυρετοῦ καὶ τὸ πῦρ ὅπερ κατέφαγε τὰ σπλάγχνα μου...

Ἐξήτησα πρὶν ἢ καὶ πάλιν ἀφήσω τὴν πατρίδα μου, ἐξόριστος δυστυχῆς, τῆς μοῦρας προγεγραμμένος, τῆς ἀτυχίας προνομιούχου, ἐξήτησα ὑστάτην ἀνάμνησιν σου ὦ Στρατονίκη ἀγαπητή, Μάρθα ἀνοικτίρμων, ἐν ὄλῳ τῷ οἰκτιρμῷ καὶ τῇ συμπαθείᾳ, ἣν εἶχες καὶ ἦν μερίζονα ἤδη θά ἀφιερῶσθαι διὰ τοὺς πάσχοντας. Πυρέσσων ἐξῆλθον τοῦ ἐρημητηρίου μου βαδίζων πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου. Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ. Ἀνῆλθον εἰς τοῦ λόφου τὴν κορυφὴν καὶ ἐξόριστος τῆς Ἐδέμ, ἐθεώρουν τὰ τεῖχη τῆς γυναικείας μονῆς ἣν με τὴν πυρίνην ρομφαίαν του ἐφύλαττεν ἐφεξῆς τοῦ καθήκοντος ὁ ἄγγελος καὶ ὁ ὄρκος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ ἀλγούσα ψυχὴ μου ἐπόθει νὰ πετάξῃ πλησίον σου, καὶ εἰς τὰ ἔγχνη σου νὰ ἀκολουθῇ πιστῶς καὶ εἰς τὴν ἀτμόσφαιράν σου νὰ ζῆ, καὶ τὴν μουσικὴν τοῦ χείλους ν' ἀκούῃ, καὶ τὸ ὄχρον πρόσωπόν σου νὰ θεωπεύῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου τὰς λάμψεις νὰ φωτίζεται, καὶ διαρκῶς νὰ σέ λατρεύῃ καὶ ἐν τῇ θεᾷ σου νὰ ζῆ εὐδαιμονοῦσα, Στρατονίκη, πικρὰ καὶ γλυκεῖα, ποθητὴ καὶ ἀπαισία τῆς ζωῆς μου ἀνάμνησις. Εἰς δάκρυα λυόμενος, καίόμενος ἀπὸ τὸν πυρετὸν, πονῶν ὀδυνηρῶς εἰς τὸ στήθος, περιακρότερον κατὰ πολὺ ὀδυνώμενος τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν καρδίαν αἰσθανόμενος νὰ ἀποσπᾶται ὑπὸ τῆς βίας τῶν παλμῶν, ἐθεώρουν τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς φύσεως, καὶ τὴν γαλήνην τῆς ὕρας ἐκείνης. Νοσταλγῶν τὴν ἀνώδυνον μελαγχολίαν, τὴν καταλαμβάνουσαν τὴν ψυχὴν, ὅταν, λυμμένη ἀπὸ τοὺς φαρτοὺς δεσμούς τῆς, ἐμπνέεται ἀπὸ τῆς φύσεως τὸ κάλλος καὶ τρέχει ὀρμῶσα πρὸς τὸν θεόν, ἔτρεχον καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν θεότητα ἐκείνην τὴν λατρευτὴν καὶ γῆνιν, ἣς ἢ εἰκὼν με ἔκαυε νὰ λησμονῶ βεβήλωσ τὴν θεῖαν θεότητα τοῦ Οὐρανοῦ.

Θέσεις ἀγαπητὰ, ἱεραὶ ἤδη, ἐδῶ ὅπου χύνεται τὸ δάκρυ μου εἰς τὴν γῆν καὶ σκορπίζεται ὁ στεναγμός μου εἰς τὸν αἰθέρα, θέσεις ἔλκουσά με μετὰ τῆς ὀδύνης τὸ μυστήριον καὶ τῆς συγχρόνου ἐκτυλίξεως τῆς Κολάσεως καὶ τοῦ Παραδείσου τῆς ζωῆς μου, θέσεις γαλήνης καὶ θυέλλης, θά σὰς ἀφήσω ἐντὸς ὀλίγου. Ἡ θεὰ σας παροξύνει τὸ τραῦμα μου, καὶ ἡ δύναμις τῶν ἠθικῶν καὶ ἀλγεινῶν παθημάτων εἶναι ὑπερτέρα τῆς καρτερίας μου. Θά σὰς ἀφήσω, θέσεις ἀγαπητὰ, ἐνθὰ ἀνενώθη τοῦ παιδίου ἢ ὀλίγη γὰρ καὶ τοῦ ἀνδρός ὁ ἀκοίμητος πόνος. Ἴσως θά σὰς ἐπανίδω

πάλιν, τίς οἶδε πότε, καὶ ἐὰν ὁ θάνατος, ἀσυμπληθῆς εἰς τὰ δεινά μου, με τιμωρῆ φειδόμενος τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς μου, ὅπερ τόσαι συνετάραξαν καταιγίδες. Σὰς ἀποχαιρετῶ, τεῖχη πολυγαπῆτα τῆς μονῆς, καὶ σέ, τάφε, ὅστις ἐρρόφησας τὴν Στρατονίκην μου, τὴν χαρὰν καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ βίου μου. Ἡ θεὰ σας με σπαράσσει χωρὶς νὰ με φονεύῃ. Ἠρεμότερος ὑπὸ ψυχροτέρων πνοῶν, γαληνιώτερος ὑπὸ τὴν ἐλεήμονα καὶ πρᾶντικὴν ἐπίδρασιν τοῦ χρόνου, τοῦ μεγάλου τούτου καὶ λανθάνοντος ἱατροῦ τῶν ἠθικῶν πληγῶν, ἐλπίζω νὰ σὰς ἴδω ποτὲ, καὶ ἐὰν τῆς πικρᾶς ζωῆς μου ἢ ἀναλωθεῖσα δῆς, ἐὰν ἢ ἀποτερωθεῖσα καρδία μου δύναται νὰ αἰσθάνεται ἔτι παλιν ἡρεμον χαρὰς μελαγχολικῆς, νὰ κατανυγῶ εἰς τὴν θεὰν σας, ἀναπολῶν τὰς ἀναμνήσεις, μεθ' ὧν πρὸς τοὺς τόπους τούτους συνδέεται ἡ ζωὴ μου. Ὡ Στρατονίκη...

Ἀκούω τοὺς κώδωνας τῆς μονῆς. Ὁ ἐσπερινὸς τελεῖται ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας. Ἐβλήξεν. Καὶ διὰ μέσου τῶν ὑστάτων ψαλμῶν ἀνεγνωρίζω τοὺς φθόγγους τῆς φωνῆς σου, ὦ Μάρθα, καὶ εἰς τοὺς ἤχους τούτους ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀσπίλον ἐκείνην παρθένον, ἣς ἢ αὐτὴ μουσικὴ φωνή, διάφορον ἔσμα τόνίζουσα, κατεκλήλησεν ἄλλοτε τὰ ὠτά μου καὶ συνήρπασεν... ἄλλὰ καὶ ἐσπάραζε τὴν καρδίαν μου. Ὡ Μάρθα! τῆς φωνῆς σου τὸν ἦχον, τῆς προσευχῆς σου τὸν φθόγγον δέχομαι ἀπερχόμενος ὡς ὑστάτην ἀνάμνησιν. Τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς κάτοικος, Στρατονίκη καὶ Μάρθα, γῆς καὶ οὐρανοῦ μετὰ γλαυκῆς, λατρείας καὶ θλίψεως ἀντικείμενον, φαιδρὸν καὶ τραγικὸν ὄραμα τῆς τριαιπύρου ζωῆς μου αἰσθάνομαι ὅτι ἡ φωνὴ σου μοῦ ἀποσπᾶ τὴν καρδίαν. Ἀκαρδὸς ἐφεξῆς θά πλανηθῶ, ψυχρὸς τοῦ κόσμου θεατῆς, δῦσπιστος εἰς τῆς ψυχῆς τὴν διάγυσιν, εἰς τοῦ αἰσθημάτος τὴν θερμὴν ἀφωσίωσιν, εἰς τῶν βεβλιώσεων καὶ τῶν λύγων τὴν περιπαθῆ στωμυλίαν, εἰς τὸν ὄρκον, εἰς τὴν εἰρωμένην τοῦ ὄρκου, ὃν ὁμνύει τις, διὰ νὰ κηλιδώσῃ ἐπιπορῶν ἀναισθητῶς καὶ ἀπαθῶς. Καὶ ὅταν, ἐρωτώμενος, τί ἔκαμα, ποῦ ἀφῆκα καὶ διατὶ τὴν ἄλλοτε πλημμυροῦσαν ἐξ αἰσθημάτων καρδίαν μου, θά μειδιῶ μελαγχολικῶς, ἀλλὰ τὸ βλέμμα μου θά τρέπηται πρὸς τὴν μονὴν σου, καὶ ἡ περίλυπος ψυχὴ μου θά ψιθυρίζῃ πρὸς τὸ οὐς σου, νὰ ἀπντήσῃς σὺ τί ἔγινε τοῦ Σθενέλου ὁ ἐνθουσιασμός, ἢ καρδία καὶ ἡ πόις! Ἐντὸς τῆς μονῆς τοῦ Παλαιοκάστρου θάπτεις, ὦ Στρατονίκη, τὴν νεότητά σου, τὴν ἐξοχὸν ἀρετὴν σου, τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος σου, τὰς ἀναμνήσεις σου τὰς σεμνὰς καὶ μυστικὰς... Ἄφες νὰ θάψω καὶ ἐγὼ

ὅτι μοὶ ἤρπασας, ὅτι δὲν μοὶ ἀνήκει πλέον, καὶ πρὸς τὸν τάφον, ὅστις ζῶσιν σὲ κατέπιεν, ἄφες νὰ ἐνταφιάσω καὶ ἐγὼ τὴν καρδίαν μου...

Δεκατέσσαρα ἔτη παρήλθον, ἀφ' ὅτου ὁ Σθενέλος εἶχε χαράξῃ ἐπὶ τῶν σελίδων τοῦ ἡμερολογίου του τὰς γραμμὰς, δι' ὧν ἀτελῶς ἠρμήνευε τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ πάθη του. Εἶνε ὄραμα φθινοπύρου ἐσπέρα, καὶ περὶ θυμῆς ἠλίου φαίνεται ἀνερχόμενος τὴν πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου ἀτραπὸν ἡμιπόλιος ἀνὴρ φαλακρὸς, κεκυρτωμένος, μετὰ κόπου βαδίζων καὶ στηριζόμενος ἐπὶ ράβδον χυνοδράς. Εἰς λογισμοὺς περιλύτους φαίνεται βεβυθισμένος ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος. Πρῶτοι ρυτίδες, τῶν θυελλῶν τῆς ζωῆς του ἄφωνα! ἀλλὰ σαφεῖς μάρτυρες, αὐλακκοῦσι τὸ μέτωπον καὶ τὰς παρειάς του. Ἐὰν τις ἠρέσκετο εἰς μεταφορὰς ἠδύνατο νὰ παρομοιάσῃ τὰς ρυτίδας καὶ τὰ ἄλλα ἔγχνη τῶν πόνων, τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνδρός ἐκεῖνου ἀποτυπωθέντα, πρὸς τὰ σημεῖα καὶ τὰ ἔγχνη, ἅτινα καταλείπει ὁ κεραυνὸς ἐνσκίπτων κατὰ δένδρου γλοεροῦ καὶ διὰ τῆς πυρκαϊῆς ἀποτεφρῶν τὸν πρῶτον εὐχυμὸν κορμόν. Τῶν εἰοτικῶν ἀλγηδόνων τὰ ἀθρόα καὶ ὀλιβερά ἔγχνη ἔφερον εὐκρινῶς ἐπὶ τοῦ ἐκφραστικοῦ μετώπου τοῦ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος.

Καίτοι ἰστάμενος συνεχῶς καὶ μετὰ προσοχῆς διερευνῶν τὰ περίεξ, δὲν ἐφαίνετο ἐν τούτοις ξένος πρὸς τὸν τύπον ὁ ὀδοιπόρος. Ὅσακις ἀνεκάλυπτε τοὺς ἐλιγμούς τῆς ἀνωφεροῦς ἀτραπῆς, ἢ ἀνεγνώριζε θέσεις, ἃς ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ἐπισκεφθῆ ποτε, ἴσχυτο, ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ εὐρέος μετώπου του, μοχθῶν αἰονεῖ νὰ διευκρινήσῃ ἰδέας συγκεχυμένως πως ἀναθρασκούσας, καὶ νὰ ἀναπολήσῃ σκηνὰς εἰς ἀπώτατον παρελθόν μόλις διαφαινομένας. Ἠσκημένος ὀφθαλμὸς, ἐθισθεὶς νὰ ἀνατέμνῃ καὶ νὰ ψυχολογῇ ἐπὶ τῶν ἐκφράσεων, τῶν κινήσεων, καὶ τῶν ἐντυπώσεων τῶν ἀνθρώπων, θεωρῶν τὸν ξένον ἐκεῖνον ἐν τῇ διαφαινομένῃ ἀταξίᾳ τῶν λογισμῶν του, ἠὲ ἀπεφάνετο ὅτι βεβλιῶς ἐπὶ σκεπτικῶν ἐσωτερικῶν σάλων, ἐξαισθηθέντα πως ὑπὸ τὴν μακρὰν πάροδον τοῦ χρόνου, καὶ παραπλήσιον πρὸς τὸν κλύδωνα τὸν τράσσοντα ἔτι τὴν θάλασσαν τὴν ὑστεραίαν μεγάλης τρικυμίας, ὅτε, καὶ ἄνευ ἀνέμου, ὀγκοῦται τὸ κύμα, ἐνῶ γαλήνη κρατεῖ ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης. Ὁ σάλος παρελθουσῶν τρικυμιῶν, ἐντελῶς ἤδη ἀμβλυθεισῶν καὶ ἴσως κατευνασθεισῶν, ἐτάρασσε ὅμως ἀσθενῶς ἔτι τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν τοῦ ὀδοιπόρου. Ἄλλ' ὁ ὀφθαλμὸς του, ἐξαιρέσει ὀλίγων στιγμῶν, καὶ ἢ εἰσπληροβόλει ἀκαριαίως, ἀπέπνεε κόπωση μᾶλλον καὶ πόθον ἄ-

ναπύσεως, παραπλήσιον πρὸς τὸν πόθον ἐκεῖ-
νος τοῦ πλάνητος, ὅστις μακρὰν καὶ πικρὰν δι-
ανύσας ὁδὸν, κίσηθενε τὴν ἀνάγκην ν' ἀνα-
πυθῆ τέλος εἰς τὰς δυσμὰς ταῦ ἡλίου, ἐπιπό-
ως βαδίζων ἔτι εἰς τοῦ βίου του τὰς δυσμὰς,
καὶ εἰς τὸ ἐγγίζον τέρας ζωῆς διανυθείσης εἰς
καταιγίδας καὶ εἰς βίαια ἀκτάσχετα πάθη.
Εἶχεν ἀποβιβάσθη εἰς τὸν ὄμιον τοῦ Πανόρμου,
καὶ ἐκεῖθεν μόνος, ἄνευ ὁδηγοῦ, ἀποφεύγων τὰς
συναντήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν δημοσίαν
ὁδὸν, ἐχώρει διὰ δυσβάτων ἀνωφερῶν τριβῶν
πρὸς τὴν γυναικείαν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου,
ὅπου καὶ ἐφθασεν ἤδη.

Εἰσῆλθε καὶ ἐχώρησεν ἐντός. Περιήγαγε πέ-
ριξ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐθεώρησε μετὰ πόνον προ-
δήλου τὴν ἐκκλησίαν τῆς μονῆς, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς
του, γοργὰς ἐξακοντίζων λάμψεις, διέτρεχεν ἐ-
ναγωνίως ἐρευνῶν τὰ κελιά τῶν μοναζουσῶν.
Ἐφαίνετο μεγάλως πάσχων. Ἐκάθησεν ἐπὶ
λιθίνου βάρου, ἐντός τοῦ περιβόλου, ἔλαθε δι'
ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν του, καὶ
εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην τὴν περιαλιγῆ, μεστὴν εὐ-
γλώττου, καίτοι βωβῆς ἐκφράσεως, ἔμεινεν ὤ-
ραν ἰκκνήν. Ὅτε ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν του,
τὰ βλέφαρά του ἦσαν ἐρυθρά. Ὁ ἀνὴρ προφκ-
νῶς εἶχε κλαύσει...

Ἀδελφὴ μοναχὴ διερχομένη τὴν ὥραν ἐ-
κείνην καὶ ἰδοῦσα ἄγνωστον ζένον, ἔστη ἐρω-
τῶσα τί εἰσῆλθε, καὶ προσφέρουσα τὴν γενναίαν
φιλοξενίαν τῆς μονῆς εἰς τὸν ἐκτός τοῦ περιβό-
λου οἰκίσκον, ὅπου διενυκτέρευον οἱ ξένοι καὶ οἱ
δικατάται. Ὁ ἄγνωστος ἠγέρθη. — Ἀδελφὴ μου,
εἶπεν εὐλαβῶς, εὐχαριστῶ. Θὰ ἀναχωρήσω
μετ' ὀλίγον, ἀλλὰ πρὸ τούτου ἐπεθύμουν, ἐάν
ἦτο δυνατόν, νὰ προσφέρω προσωπικῶς τὸ σέ-
βος μου εἰς τὴν ἡγουμένην. Ἡ μοναχὴ ἐπικλη-
θούσα μετὰ μικρὸν ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ζένον, ὅτι
ἐδέχετο κατ' ἐξαιρέσειν νὰ τὸν ἀκούσῃ ἡ ἡγου-
μένη, ἐάν εἶχέ τι κατεπεῖγον νὰ τῇ ἀνακοι-
νώσῃ, καίτοι προτιμῶσα ν' ἀναβάλῃ διὰ τὴν
ἐπιβίον τὴν ἀρόχισιν, ἐγγιζούσης ἤδη τῆς ὥ-
ρας. καὶ ἦν κλείονται τοῦ μοναστηρίου αἱ πύ-
λαι.

Ὁ ζένος ἐφάνη μὴ προσέξας ἢ καὶ πιθανῶς
δὲν προσέειπε εἰς τὴν τελευταίαν τῆς μοναχῆς
παράκλησιν. Ἠγέρθη, ἐπειράθη νὰ ἀποσεισῇ
τὸ βάρος μυστικῶν ἀναμνήσεων καὶ ἐβάδισε
πρὸς τὸ ἡγουμένην προπορευομένης τῆς μονα-
χῆς. Τὸ πρόσωπόν του προσέλαθεν κύστηράν
ἐκφρασίαν· σπασμὸς ἐσωτερικῶς ἐρρυτίδωσεν ἐπὶ
μᾶλλον τοῦ προσώπου του τὰς ρυτίδας καὶ ἐπέ-
χυσεν εἰς τὸ εὐγενὲς μέτωπον καὶ τὴν ὄψιν του
ἐκφρασίαν σερνῆς μεγαλοπρεπειᾶς. Ἐφθασεν εἰς
τὴν θύραν τοῦ ἡγουμένην, ἐκρούσε καὶ εἰσῆλ-

θε. Μοναχὴ, μὲ γλυκεῖαν καὶ κύστηράν ἐν-
ταύτῃ τὴν ὄψιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἀπὸ
πλαγίας τινὸς θύρας. «— Ἡ προσωρινὴ ἡγου-
μένη,» εἶπεν ἡ καλογραῖα, ἡ ὁδηγήσασα τὸν
ἄγνωστον καὶ χειροτέισσα τὸν ζένον ἀπῆλθεν.

— Ζητῶ συγχώρησιν, ἀγία ἀδελφὴ, ἐάν ἀ-
καίρως ἐρχομαι νὰ ταράξω τὴν τάξιν τῆς μο-
νῆς, εἶπεν ὁ ἄγνωστος κύπτων εὐσεβάστως πρὸ
τῆς ἡγουμένης. Εἶμαι ξένος πρὸ ὀλίγου ἀπεβι-
βάσθην εἰς τὸν γείτονικόν ὄμιον τοῦ Πανόρμου ἐρ-
χόμενος ἀπὸ τύπου μακρυνούς. Ἡ ἀδελφὴ
Μάρθα, ἐπεθύμουν νὰ λαλήσω πρὸς τὴν ἀδελ-
φὴν Μάρθην....

— Ἡ ὁσία ἡγουμένη Μάρθα, ἀπήντησεν ἡ
μοναχὴ. Ὁ Κύριος ἐκάλεσε παρ' Ἐκυτῶ προχθὲς
τὴν ὁσίαν ἀδελφὴν μας, τὴν αἰοδίμου μνήμης
ἀδελφὴν καὶ ἡγουμένην Μάρθην. Ἀπέθανε, κύ-
ριε, καὶ ἐτάφη χθές. Ὁ Κύριος, γεννηθῆτω τὸ
θέλημά Του, ἠδύοχησε νὰ στερήσῃ τὴν μονὴν
τοῦ ἐγκαυχήματός της καὶ ἡμᾶς τῆς ἐναρέτου
μητρὸς καὶ προισταμένης μας.

Ὁ ζένος, ὅστις εἶχεν ἀρνηθῆ ἄχρι τῆς ὥρας
ἐκείνης νὰ καθίσῃ, ἠσθάνθη καμπτόμενα τὰ
γόνάτα του. — Ἐπιτρέψατε εἰς τὸν ἀπυθνήσαντα
νὰ ἀναπαυθῆ μικρὸν, εἶπε τεταραγμένος. Εἶμαι
σφόδρα κεκοπιτικῶς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.
Καὶ τὰ ὀλίγα τῆς ὀλίγης ζωῆς μου ζώπυρα
συντρίβει ἀνηλεῶς τῆς ἀμειλίχτου Μοίρας ἡ
βουλή... Ἀπέθανε, εἶπετε, ἀγία ἀδελφὴ;
Πότε, κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

— Προχθὲς ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον καὶ χθὲς
ἐτάφη ἡ ὁσία ἡγουμένη Μάρθα, ἀπήντησεν ἡ
μοναχὴ, θεωροῦσα περιέργως τὸν καταπεπονη-
μένον ἐκείνον ἄνθρωπον, ὅστις εἶχε λησμονήσει
ὅτι πρὸ μικροῦ τίσον σκῶς εἶχεν εἰπεῖ αὐτῷ.
Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγνώστου εἶχε λάβει ἐκφρα-
σίαν ὑπερτάτης ἀγωνίας. Ἄλλως ἠθικὸν ἐκλόνησε
τὴν ψυχὴν του καὶ τοῦ κτυπήματος ὁ ἀντίκτυ-
πος ἐξεδηλώθη ἐπὶ τοῦ ἀλλοιωθέντος προσώ-
που του.

— Ἀλλὰ, κύριε, πρέπει νὰ πάσχητε πολὺ,
εἶπεν ἡ μοναχὴ. Τὸ πρόσωπόν σας προδίδει με-
γάλην ὀδύνην καὶ μείζονα καρτερίαν. Δέχθητε,
παρακαλῶ, τὴν φιλοξενίαν μας. Στέρξατε νὰ
μείνητε εἰς τὸν ἐκτός τῆς μονῆς ζενῶνα. Θὰ
προσπαθήσωμεν νὰ σᾶς ἀνακουφίσωμεν ἀπὸ
τοὺς πόνους τοῦ σώματος, διότι τοὺς πόνους τῆς
ψυχῆς, οἵτινες εἶνε καὶ οἱ τρομερώτεροι, μόνη ἡ
εὐσπλαγγίκα τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ πρᾶξῃ.
Θὰ παραγγείλω νὰ σᾶς ἐτοιμάσωσι κατάλυμα.
Καὶ μετὰ μικρὸν, ὅτε ὁ κώδων ἔβη καλέσῃ
εἰς τὴν προσεῦχὴν τῆς ἐσπέρας, θὰ παρακαλέσω
τὸν ἱερέα νὰ δεηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἐγὼ θὰ δε-
ηθῶ ἐπίσης, ὅπως ὁ Ὑψίστος καταπέμψῃ παρα-

μυθίαν εἰς τοὺς πάσχοντα, τοὺς τραυματίας τῆς
ζωῆς...

Δάκρυα ἀνέβλυσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ
ζένου. Δάκρυα ἀνακουφίσεως καὶ εὐγνωμοσύ-
νης. Δακρύει ἐκ παραφόρου ὀργῆς, καὶ δακρύων
σπράζει τὸν ὄμιον τοῦ μαινόμενος ἄνθρωπος.
Δακρύει ἐπίσης καὶ ὁ ὑπὸ τὴν παραμυθίαν τῆς
ἐξομολογήσεως καὶ τῆς μετανόιας αἰσθάνομενος
τὰς θερμὰς τῶν ὀφθαλμῶν του σταγόνας κατα-
λειβομένας ἐπὶ τῶν παρειῶν του. Ἀμφοτέρω
εἶνε δάκρυα. Ἀλλ' ὅποια ἡ ἀπόστασις καὶ ὁ-
ποία ἡ ἔννοια τῶν δακρύων τοῦ ἐνός καὶ τῶν
δακρύων τοῦ ἄλλου;... — Εὐχαριστῶ, ἀδελφὴ
μου, ἀπήντησεν ὁ ἄγνωστος. Τὴν γενναίαν φι-
λοξενίαν σας εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ μὴ ἀπο-
δεχθῶ ἀποδέχομαι ὅμως εὐγνωμόνως, καὶ θερ-
μῶς παρακαλῶ νὰ δεηθῆτε ὑπὲρ ἐμοῦ... Ἀπό-
ρητος ὀδύνη πιέζει τὴν ψυχὴν μου. Ἐχὼ ἀνάγκη
τῆς ἀρωγῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν εὐχῶν σας,
ἀγία ἀδελφὴ μου. Ὡ! ἐάν ἠδυνάμην νὰ εἶχον
καὶ τῆς ψυχῆς σας τὴν ἡρεμίαν, καὶ τῆς συνει-
δησεῶς τὴν θεῖαν γαλήνην!...

— Πιστεύετε καὶ ἐλπίζετε! ἀπήντησεν ἡ
μοναχὴ. Ἐν τῷ δεσμῷ τῆς Πίστεως καὶ τῆς
Ἐλπίδος ἔχ' ἀνελήσθητε τὴν καρτερίαν ὅπως
γενναίωτερον ὑπομείνητε τοῦ κόσμου τὰς ἀδι-
κίας καὶ τὰς πικρίας, καὶ ἐν τῷ κῆτρ' δεσμῷ
ἔχ' ἀνεύρητε τὴν ποθεινὴν ἐκείνην παραγορίαν,
ἢ καὶ οἱ εἰλικρινῶς πιστεύοντες δύνανται νὰ
ἐπιτύχωσι, τὴν ἐλπίδα τῆς ἄλλης ζωῆς, ἢ ἡ
δικαία προσδοκία θὰ ἐνισχύσῃ ὑμᾶς ἐν τῷ κα-
μᾶτῳ τῆς ζωῆς καὶ θὰ καταστήσῃ εὐλογητὸν
καὶ ἀνώδυνον τὸ τέρας τῶν ἡμερῶν σας. Πι-
στεύετε, κύριε, καὶ ἐλπίζετε. Χιλιάδες σελί-
δων ἀφιερῶθησαν ἐν τῇ ἐρεύνη τοῦ μυστηρίου
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῇ ἀναζητήσει τῆς εὐτυχίας
ἐν τῇ γῆ. Νομίζω ὅτι ἀρκοῦσιν αἱ δύο αὗται
λέξεις. Ὁ πιστεύων καὶ ὁ ἐλπίζων κἂν πάσχη,
ἀνακουφίζεται ὅπως δῆποτε ἐν τῇ γῆ. Φέρει
θρακλέως τὸ φρικαλέον φορτίον τῆς συμφορᾶς.
Δοκιμάζεται, προσεύχεται καὶ συγχωρεῖ... Καὶ
ζῶν εὐδαιμόνως δύναται πεποιθῶτως νὰ προ-
σδοκᾷ, ὅτι εὐδαιμονέστερον θὰ ζήσῃ, ὅταν ἀπο-
θάνῃ.

Μὲ λυγμούς ἀπὸ τῶν συγκινήσεων ἠγέρθη
ὅπως ἀναχωρήσῃ ὁ ἄγνωστος.

— Λυποῦμαι, εἶπεν εὐγενῶς ἡ μοναχὴ, διότι
δὲν δέχεσθε τὴν λιτὴν, ἀλλ' εἰλικρινῆ φιλοξε-
νίαν μας. Θὰ ἐκπληρώσωμεν ὅμως τὴν ἄλλην
παράκλησιν σας. Ἴδου σημαίνουσιν οἱ κώδωνες
τῆς μονῆς, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἡ θύρα ἀνοίγεται
εἰς τὸν ἐσπερινόν. Θὰ δεηθῶμεν θερμῶς ὑπὲρ
ὑμῶν, κύριε, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ἀδελφῆς Μάρ-
θας, ἢ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγγελικὴ ἀγαθότης, ὁ

παραδειγματικὸς βίος καὶ ἡ ἔξοχος ἐγκαρτέ-
ρησις ἐκίνησαν τὸν δίκαιον ἡμῶν θαυμασμόν,
ἀγωνιζομένων, ἀλλὰ ματαίως, ν' ἀκολουθήσω-
μεν τὸ παράδειγμα τῆς ἀγίας ἡμῶν ἀδελφῆς
καὶ ἡγουμένης.

— Ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς Μάρθας θὰ
δεηθῇ, ἐπιθύρησεν ἀσθενῶς ὁ ἄγνωστος! Ἦνωσε
τὸν θνητὸν μετὰ τὴν ἀθάνατον, τὸν ἄγγελον μετὰ
τὸν δαίμονα, ὃν βίαια πάθη ἐτάραξαν καὶ τα-
ράσσουσιν. Μάρθα, συγχώρει τὴν ἔνωσιν... τὴν
ἔνωσιν τῶν ὀνομάτων μας ἐψιθύρησε περιαλιγῶς
ὁ ζένος.

Ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ ὅτε ἡ μοναχὴ εἶπεν
αὐτῷ.

— Ἐγνωρίσατε ἴσως ποτὲ τὴν αἰοδίμου ἀ-
δελφὴν μας, τὴν ὁσίαν ἡγουμένην Μάρθην; Τὸ
πρόσωπόν σας ἠλλοιώθη ὅτε ἐπροφέρατε τὸ ὀ-
νομά της, καὶ ἐγένετο πελιδόν, ὅτε ἠκούσατε
τὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου της. Ἐχετε ἀνάμνη-
σιν τινα τῆς ἀδελφῆς μας; τὴν συννητήσατέ
που, πότε, ὑπὸ ποίας περιστάσεις;..

Ὁ ἄγνωστος συνεταράχθη ὡς φυλλὸν φθινο-
πώρου, ὅπερ ἀνόρηστον ἐποίησε βίαιον πνεῦμα
ἀέρος. Ἐάν τὴν ἐγνωρίσα! εἶπε... Ναι! ἄλλοτε.
Εἰς χρόνους εὐτυχίας... Τὴν ἐγνωρίσα, εἰς τὸν
πατρικὸν τῆς οἴκου ὠρεῖον ὡς αἱ ἄγγελοι τοῦ
οὐρανοῦ, ἀγαθὴν ὡς τοῦ Θεοῦ ἡ εὐσπλαγγία.
Δὲν τὴν ἔλεγον Μάρθην τότε... Τὴν ἐγνωρίσα ἀ-
γία ἀδελφὴ, εἰς χρόνους, ὃν ἡ μνήμη καὶ ἡ εὐ-
τυχία... ἡ ἐφύμερος, θὰ μὲ παρακολουθῆσιν καὶ
εἰς τοῦ μνήματος τὰ ψυχρὰ βάθη. Ἡμῶν ὁ φίλος
ὁ προσφιλέτης τῶν χρόνων τῆς νεότητος καὶ τοῦ
σεμνοῦ κάλλους της... Ὁ φίλος, εἶπον; Ἡμῶν
πλέον τι, ἐτραύλισεν ὁ ἄγνωστος, ἀπομάσσων
ἀπὸ τοῦ μετώπου του πυκνοὺς θρόμβους ἰδρώτους.
Ἀπέθανε, εἶπετε! Ἡμῶν συγγενῆς της, συγ-
χωρήσατε, ἀγία ἀδελφὴ, τὴν ταραχὴν μου. Τὴν
ἠγάπων παραφόρως... Δὲν φαντάζεσθε πόσον πα-
ραφόρως. Ἡμῶν συγγενῆς της σᾶς εἶπον. Ἠρό-
μην ἐδῶ νὰ τὴν ἴδω ἔπαξ ἔτι πρὶν ἀποθάνω. Νὰ
τὴν ἀποκαλέσω μετὰ τὸ ὄνομά της... τὸ ὄνομά της
ἐκεῖνο, μετὰ τὸ ὅποιον τὴν ἐγνωρίσα καὶ τὴν ἐλά-
τρευσα... Δὲν τὴν ἔλεγον Μάρθην τότε. Ἠρό-
μην φέρων εἰς αὐτὴν εἰδήσεις ἐκείνου πρὸς οὓς
δὲν ἦτο ἀδιάφορος... Ἠρόμην κομιστὴς τῶν
ἐντολῶν καὶ τῆς ἀγάπης, τῆς ἀσβέστου καὶ τῆς
αιωνίας ἀγάπης, ὅλων ἐκείνων, οἵτινες τὴν ἐ-
γνωρίσαν καὶ τὴν ἠγάπησαν ὅτε ἔζη, καὶ δι'
οὓς, ἐν μέσῳ τῆς παγερᾶς λήθης τοῦ μοναστη-
ρίου, ἐπεφύλαξεν ἴσως κόκκον τινα συμπαθείας
καὶ ἀμνησικακού μνήμης ἡ Στρατονίκη... ἡ ἀ-
δελφὴ Μάρθα, ἡ ὁσία ἡγουμένη Μάρθα, ἡ νε-
κρά...

Ἡ μοναχὴ ἐθεώρησεν ἐκπεπληγμένη τὸν

ξένον. Ἡ θεὰ του προκάλεσε τὸν οἶκτον. Ἀγωνίας ἰδρῶς ἔβρεξε τὸ μέτωπόν του· ἡ ἀραιὰ κόμη του ἐφάνη λευκνθεῖσα ἀποτόμως, καὶ τῆς ψυχῆς ἡ ἐκχειλίσασα ὀδύνη, συσπάσασα ἀγρίως τοὺς μῦς τοῦ προσώπου του, ἐπλήθυνε τὰς ρυτίδας μορφῆς εὐγενούς, εἰς ἣν πιστὴ ἐπέφανε ἡδὴ ἡ εἰκὼν τῆς ἀπελπισίας. Τὴν ὄραν ἐκείνην, ἀπὸ τῶν κελλίων των ἐξερχόμενοι αἱ ἀδελφαὶ μοναχῆ, ἐσπευδον μετὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω ἵ ἀκούσασιν τὸν ἐσπερινόν. Οἱ κώδωνες ἤχουν, ἡ νύξ ἐπῆρχετο.

— Βάθη ἀνεξερεύνητα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἐπιθύρουν ἡ μοναχῆ, ποῖα τραύματα τρέφετε, ποῖα μυστήρια καὶ ποῖας πληγὰς ἀλγεινὰς ἐγκλείετε!...

Προέπευθεν ἄχρι τῆς ὕρας τὸν ξένον. Τὸν ἐθεώρησεν ἄπαξ ἔτι διὰ βλέμματος οἴκτου συμπαθοῦς, καὶ ἀπεσύρθη ἐντός. Ὁ ἄγνωστος ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν Ἀνωμερᾶν ἀγούσαν. Ὁπισθεν αὐτοῦ ἐκλείσθησαν ἡδὴ αἱ πύλαι τῆς γυναικείας μονῆς.

Ἀπὸ τοῦ ἐφημητηρίου μου τῆς Ἀνωμερᾶς.

Ἀσυλὸν μου! Οἴμοι εἰς πόιν με ἐπαναβλέπετε κατὰστασιν... Ὁ ἰαθὼ ὄμως ὀριστικῶς καὶ ταχέως τὸ αἰσθάνομαι... Τὸ πᾶν περὶς μου εἶνε ἀνάμνησις πικρᾶ. Ὁ θάνατος ἀνῆρπασε τοὺς φίλους καὶ οἰκείους, καὶ ἡδὴ οὐδένα ἔχω πλέον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις νῆ με ἀγαπᾷ. Πόσον πικρὰ εἶνε ἡ τοιαύτη ἐρήμωσις!... Φίλτατοι ἡμερῶν παρελθουσῶν οὐδ' εἰς σᾶς δύνωμι πλέον ν' ἀποκθῶ. Ὁρφνὸν τῆς φιλίας σᾶς ἀφήκατε τὸν Σθένηλον, τὸν συντριβέντα Σθένηλον, καὶ ἡδὴ εἰς τὸ δάκρυον, ὅπερ τοῦ ἔρωτος ἀνάμνησις πικρὰ ἀπέσπᾶ ἀπὸ τῶν βλεφάρων μου, ἀνκμύγεται καὶ τὸ δάκρυ, ὅπερ ἡ φιλία χέει ἐπὶ τοῦ τάφου σᾶς.

Διατρέχω, μετὰ τόσων χρόνων παρέλευσιν, τὰς προτέρας σελίδας τοῦ ἡμερολογίου μου. Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὀνομάτων σᾶς, Στρατονίκη, καὶ φίλοι ἀγνοὶ καρδίης ἀγνῆς, αἰσθάνομαι σκιρτῶσαν βιζίως τὴν καρδίαν μου. Ἀναγνωρίζω τῆς νεότητος τὸ πῦρ, τῆς καρδίης τὰ εὐγενῆ καὶ τρυφερὰ πάθη, τῆς φαντασίας τὰ ἄλματτα καὶ τὰς ὀρμὰς. Ἡδὴ εἶμαι νυχάγιον καὶ τῆς παρκαμῆς ἡ παγερὰ πνοὴ ἀπέσβεσε τοῦ ἐγκεφάλου τὴν κάμνον, καὶ ἴσως τὴν τῆς καρδίης... Νεό-

της χρυσῆ, μετὰ τὸν ἀμέριμον βίον σου, τὰ ὄνειρά σου τὰ ὄραττα, τὰ θεμιτὰ καὶ εὐγενῆ σχέδικα, τοὺς ρεμβασμούς σου τοὺς ποιητικούς, σὲ προσφώνῳ τὸ ὕστατον. Καὶ σᾶς, λόφοι καὶ θέσεις ἀγαπηταί, τῆς ἀθώως εὐτυχίας μου σιωπηλοὶ μάρτυρες ποτε, καὶ τῶν λυγμῶν καὶ τῶν παθῶν μου τῶν βιζίων θεαταί. Ὡ Μάρθα, πρὸς σὲ ὁ Σθένης, καὶ ὁνήσκων προσκολλᾷ τὸ ὄμμα του. Ἄστρον τοῦ βορρᾶ, τοῦ νοῦ μου ἡ πυξίς πρὸς σὲ ἐστράφη σταθερῶς καθ' ἄπασαν τοῦ βίου μου τὴν πολυτάραχον καὶ πολυκύμαντον σειράν. Καὶ ἡδὴ σθένεται τῆς ὀλιβερᾶς ζωῆς μου τὸ ἐνκαπομεῖναν πῦρ, καὶ ὁ ἀστὴρ μου δύνει, ὁ δροσφόρος ὁ πιστός, ὁ τὴν τροχίαν τοῦ φωτοβόλου ἀστρου σου ἀκολουθῶν. Τὸ ψῆχος τοῦ θανάτου με κατέλαβεν. Κατὰκοπος ὁ ὀδοιπόρος τῆς ζωῆς ποθεῖ νᾶ ἡσυχασῆ. «Ἐκεῖ, ἐκεῖ!» ἀκούω εἰς τὰ ὠτά μου ἡχοῦσαν μυστικὴν φωνήν. «Ἐκεῖ!» τὸ ἤκουσα καὶ ἄλλοτε... εἰς φρίκης θείας τὴν ἱεράν στιγμὴν καὶ ἀπὸ χεῖλης φίλτατα... πικρὰ. «Ἐκεῖ!» μοὶ εἶπε, καὶ ἡ χεῖρ τῆς ἔδειξε τὸν οὐρανόν...

Μυκάται ἔξω ὁ βορρᾶς. Λεπτῆς βροχῆς ψεκᾶδες πλήττουσι τὴν ὕελον. Ἡ θύελλα ἐπέρχεται ραγδικῶς, καὶ πρόδρομος ὁ κερκυνὸς σιγίζει τοῦ μαύρου οὐρανοῦ τὴν ἔκτασιν. Ἡ ἀστραπὴ φωτίζει τὸν σκοτεινὸν αἰθέρα καὶ βρέμει ἡ βροντῆ. Καὶ μετ' ὀλίγον ἡ γαλήνη πάλιν ἀπλοῦται εἰς τὴν φύσιν. Τὴν κεφαλὴν μου κλίνω ποθῶν νᾶ κοιμηθῶ. Ὑπνε, ἐλέησον τὸν κωρκαμένον ὀδοιπόρον τῆς ζωῆς. Ἡ τρικυμία ἔξω ἤρχισεν. Ὁ πόσος ἔσχον ἄλλοτε εἰς τὴν καρδίαν μου!... Τῆς φύσεως ἡ ἐπανάστασις καὶ τῶν στοιχείων ἡ φρικτὴ σύγκρουσις εἶνε τοῦ παρελθόντος βίου μου καὶ τῶν παθῶν μου ἡ εἰκὼν. Ἐπόθησα τὴν ἡρεμίαν. Ὁ τὴν ἀνεύρω τέλος εἰς τοῦ ὕπνου τοῦ ἀτελευτήτου τὴν φιλόστοργον, τὴν εὐσπλαγγον ἀγκάλην. Αἰσθάνομαι γλυκῶς κλειόμενα τὰ βλέφαρά μου. Ὁ λήθαργος ἐπέρχεται βαρὺς καὶ ἱλαρὸς, μετὰ φῶς ἀκτινοβόλον ἐστεμμέναι, προβάλλουσι μορφά. Σκιρτῶ ἀγαπηταί, σᾶς βλέπω γλυκῶς μειδιῶσας μετὰ κρᾶζετε, καὶ σᾶς ἀκολουθῶ. Ὡ ἀνάπυσσις εὐεργετικῆ, παρηγορῆς βάλασαμον, ἐλπίς, πρὸς ἣν διὰ τῶν πόνων τῆς ζωῆς μου ἐνητένισα. Θεέ, συγχώρησον τὸ ὀνήσκων πλάσμα σου...

ΤΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΡΟΣ Δ'

(ΤΡΙΠΟΛΙΣ ΝΑΥΠΛΙΟΝ 1881-1882)

Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Μαΐου 1881 εὐρίσκομαι ἐν Ναυπλίῳ καὶ μισθώσας ὄχημα μεταβαίνω αὐθήμερον εἰς Τριπολιτῶν, μαρατηρῶν καθ' ὁδὸν τὰ Κυκλώπεια τείχη τῆς Τίρουθος, τῆς Μυκίνας καὶ τὴν Λέρνην λίμνην, ὅπου μυθολογεῖται ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐφρόνυσε τὴν πολυθρόλλητον Λερναίαν Ὑδραν, Ἄναπαυθεὶς ἐπὶ δύο ὥρας εἰς τὸ χάρι τοῦ χωρίου Ἀναπαυθεὶς ἐπὶ δύο ὥρας εἰς τὸ χάρι τοῦ χωρίου Ἀγλαδοκάμπος, ὅπου ἐγγὺς ὄρωνται τὰ εἰρηπία τῶν ἀρχαίων Ὑσιῶν καὶ προγεμιστάσας τὸ ἡδὺ κρέας τῆς γκιόσας (αἰξ φαιδόχρους), ἐσπέρας εἰσέρχομαι εἰς Τρίπολιν, ὅπου δεξιούμαι ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς Κ. Τσιμπουράκη, Νομάρχου Ἀρκαδίας. Ἡ Τριπολιτῶν κείται εἰς ὕψος 650 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, μέσῳ πεδίου ἀναπεπταμένου ἐκτισμένη, ἔχουσα εὐρείας ὁδοὺς καὶ οἰκίας καλὰς· εἶνε δὲ πόλις νεωτάτη, διότι τὸ ἔτος 1770 ἦν χωρίον τι ἀνώγειον. Ὁ Ὄθωμανὸς Σερασκέρης ἐκατόκει ἐν Τριπολιτῶν, ὡς πρωτεύουσιν τοῦ σαντζακίου του. Λέγεται ὅτι τρεῖς ἀρχαῖαι πόλεις, τὸ Παλλάντιον, ἡ Τεγέα καὶ ἡ Μαντινεῖα παρέσχον τὰ λείψανά των πρὸς οἰκοδόμησιν τῆς πόλεως ταύτης. Κατὰ τὴν ἐκκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κατέφυγον ἐν Τριπολιτῶν πολυπληθεῖς Ὄθωμανικαὶ οἰκογένειαι καὶ ἀνεβιβάσθη ὁ πληθυσμὸς τῆς εἰς 24,000 ψυχῶν· κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1821 τετρακισχίλιοι Ἕλληνες ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Πέτρου Μαυρομιχάλη (Πετρόμπεη), τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, τοῦ Γιατράκου καὶ τοῦ Ἀναγνωσταρᾶ ἐξεπόρθησαν τὴν πόλιν. Ἡλῶθη δ' ἡ ἀκρόπολις τῆς Τριπόλεως κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ 1821.

Τὸ χωρίον Πιαλί, ἔδρα τοῦ Δήμου Τεγέας, εὑρεται οὐ μακρὰν τῆς Τριπόλεως· ἐκεῖ δὲ που

ἐγγὺς εὑρηται τὰ εἰρηπία τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς, τοῦ μεγίστου καὶ καλλίστου τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ναῶν, ὃν ἐν Τεγῆ φηροδομήσεν ὁ Σκόπας. Πολλὰ τῶν περιωθέντων κειμηλίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς εὑρηται ἀποτεθειμένα ἐν τινι ἐρειπωμένῳ ἐκκλησιδίῳ, κειμένῳ δὲ ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ χωρίου Πιαλί,

Ἐδρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μαντινεῖας ἡ Τρίπολις ποιμαίνεται ὑπὸ τοῦ ὑπερέχου κληρικοῦ τοῦ μακαρίτου Θεοκλήτου Βίμπου. Διότι ὁ Βίμπος ὀκλουθεὶ ἅπαντας τοὺς κανόνας καὶ τὰ θέσμια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δὲν πολυγαπᾶται ἐν Τριπόλει, τῶν πλείστων νοούντων νὰ διέπωνται καὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς μικροπολιτικῆς!

Ἐρατεινὸς τόπος ἡ Τρίπολις. Τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν προΐσταται ὁ μακαρίτης Εὐθύμιος Μαρκόπουλος, νοῦς τετράγωνος, πολυδέγμων καὶ φιλόπονος εἰς τὸ ἄκρον. Πρωτοδίκαι ἦσαν τότε ὁ Γεώργιος Βελλίνης, ὁ Ἀριστείδης Νικολαΐδης καὶ ὁ Ἀριστείδης Δάτσικας καὶ ἄλλοι τινές. Εἰσαγγελεὺς διετέλει τότε ἐν Τριπόλει ὁ Ζερβουλάκος καὶ ἀντεισαγγελεὺς ὁ Δημητράκουλος. Ὁ Εὐθύμιος Μαρκόπουλος, ὅτε καταῖχε τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου, ἀπαξάπαθ' ὁ δικηγορικὸς Σύλλογος εἰσῆγα, τοιαύτη ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπὸ χαρακτῆρος καὶ ἀπὸ ἐπίστημονικῆς ἐπιβολῆς. Ἡ φιλοπονία του δὲ ἐξικνεῖτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν· αὐτὸς μερίζων τοῖς δικασταῖς τὴν ἐργασίαν ἐκράτει ὡς εἰσηγητῆς τὰ δύο τρίτα τῶν ἐκδικαζομένων ὑποθέσεων.

*

Κατὰ μῆνα Αὐγούστον τοῦ ἔτους 1881 μετετέθημεν εἰς Ναύπλιον καὶ μετέβημεν αὐτόσε τάμισια. Τοῦ Πρωτοδικείου Ναυπλίου Πρόεδ-

δρος ἦν ὁ μακαρίτης Φιλέρης ὅστις, μετὰ τινα ἔτη, ἀπήγατο διὰ σχοινοῦ ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ θαλάμου του. Τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετείου προϊστάτο ὁ μακαρίτης Δρίβας, δικαστῆς τῶν ἐγκρίτων καὶ χρηστοῦ ἦθους. Διεκρίνετο δ' ἐν τῷ Ἐφετείῳ ὁ Ἐφέτης Ἀναστάσιος Μανδραπήλιας, ὅστις προαχθεὶς μετ' οὐ πολὺν χρόνον ὡς Ἀρεοπαγίτης ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις.

Ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου, ἡ πλήρης ἀναμνήσεων, κατοικεῖται ὑπὸ πεντακισχιλίων ψυχῶν· τὸ δ' Ἐνετικὸν τεῖχος, ὃ τὴν περιβάλλει, καθιστᾷ αὐτὴν διαμονὴν δυσάρεστον, ἀποβαίνουσαν ἔτι πλέον δυσάρεστον ἐκ τοῦ μεγάλου ἐκείνου βράχου, εἰς οὗ τὴν κορυφὴν ὑψοῦται τὸ φρούριον Παλαμῆδι. Τὸ Ναύπλιον προστατεύεται ὑπὸ τριῶν φρουριῶν, τὸ Παλαμῆδι, τὸ Μπούρτζι, ὁ Ἴτσαλές.

Τῇ 25 Ἰανουαρίου 1833 ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ὁ Α' ἀπεβιβάσθη εἰς Ναύπλιον, ὃ ἐγένετο ἡ βασιλικὴ διαμονὴ καὶ ἡ τῆς ἀντιβασιλείας μέχρι τῆς 13 Δεκεμβρίου τοῦ 1834, ὅτε αἱ Ἀθηναὶ ἀνεκηρύχθησαν ἡ καθέδρα τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Ἄξια λόγου κτίρια ἐν Ναυπλίῳ κείμενα εἶνε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Καρδιστρίου, τὸ ὄπλοσιόν, ὃ τάφος τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου, τοῦ γενναίου ἐκείνου στρατηγοῦ, ὀρθούμενος πολυτελέστατος ἐν ἀρχῇ τῆς Πλατείας τοῦ Ναυπλίου. Ἐπὶ ταύτης τῆς Πλατείας κεῖται καὶ ὁ οἶκος τοῦ στρατηγοῦ Νικηταροῦ, τοῦ ἐπικληθέντος Τουρκοφάγου, ὡς καὶ ὁ τῆς Καλλιόπης Παπαλεξοπούλου (τὸ γένος Καλαμογράφου), γυναικὸς ἧτις διεκρίθη ἐπὶ πολυτελεῖ ἀντιπολιτεύσει ἐναντίον τοῦ αἰοιδίμου Βασιλέως Ὁθωνος. Ἡ Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου θαυμάζεται διὰ τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν ἄκραν φιλανθρωπίαν.

Τὰ περίχωρα τοῦ Ναυπλίου εἰσὶ τερπνότατα, καλλιεργημένα καὶ σύδενδρα. Τὸ προάστειον τοῦ Ναυπλίου Πρόνοια, ἀπέχει τῆς πόλεως ἡμισείας ὥρας. Παρὰ τὸ προάστειον αὐτὸ καὶ ἐπὶ βράχου φαίνεται κεχαραγμένος λέων κολοσσιαίων διαστάσεων, ὀκλάζων, χαραχθεὶς ὑπὸ τοῦ Siegel καὶ χρησιμεύων ὡς πένθημον μνημεῖον τῶν ἐν Ἑλλάδι τεθνηκότων Βασιλέων.

Τὰ περίχωρα τοῦ Ναυπλίου, τὴν Ἄριαν, τὴν

Δαλαμανάρα, ἔτεσκεπτόμην συχνά, ποιούμενος περιπάτους πολυῶρους μετὰ τοῦ φιλάτου μοι Ἀναστασίου Μανδραπήλια. Ἡ ὑπέροχος ἐκείνη μορφή ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ ἐν ὀλίγοις· ἀποδίδων δ' ἐν ὀλίγοις τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ μεταλλάξαντος, λέγω ὅτι τὴν καρδιά εὐγενῆς, ψυχὴ φιλόσοφος, διάνοια διανύτης, ἀκεραιότης ἀνεπίκτος. Εἶχε δ' ἀνὴρ θάρρους γνώμης, φιλοπονίαν ἀκάματον, φιλοπατρίαν φλογεράν, ἔρωτα ὑπερφυᾶ πρὸς εὐρυτέραν μόρφωσιν, μετριοφροσύνην δ' ἀπαράμιλλον. Ὅσον δ' ἐγὼ ἔσεβον καὶ ἐτίμων αὐτόν, τοσοῦτον ἐκεῖνος μὲ περιέβαλλε δι' ἀγάπης καὶ δι' ἐμπιστοσύνης ἀπεριορίστου. Ὁ Α. Μανδραπήλιας ἀποχωρήσας τῆς ὑπηρεσίας, μονοῦ ἀφῆκε κενὸν μέγα εἰς αὐτήν. Εὐρέθη νεκρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ὁ θάνατός του συνεκίνησεν ὀλόκληρον τὸ δικαστικὸν σώμα. Ὁ τοῦ Ἀρείου Πάγου Εἰσαγγελεὺς, ὁ Δ. Τσιβανόπουλος, ἔκρινε τὸν νεκρόν, αὐτὸν ὅστις σπανίως εὐρέθη ἐν δημοφιλίᾳ πρὸς τὰς γνώμας τοῦ ἡμνητοῦ. Ὁ μεγαλορρήρων Εἰσαγγελεὺς ἐπροθυμοποιήθη νὰ ὑμνήσῃ τὸν ὀπαῖόν τῆς ἄκρας μετριοφροσύνης!

Ὡς ἀναπληρωτικὸς πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου τῶν Συνέδρων τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν παριστάμην μάρτυς θλιβεραῖς τῷ ὄντι καταστάσεως ἀντιλήψεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων. Οἱ ἔνορκοι ἐδίκαζον, σχεδὸν πάντοτε, ὀδηγὸν ἔχοντες τὰ ὀριστικὰ βουλευματα παραπομπῆς τῶν κατηγορουμένων. Ἡ κρίσις των σχεδὸν πάντοτε ἔμενεν ἀναλλοίωτος ἀπέναντι πάσης ἄλλης μαρτυρίας ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων! Ἀλλὰ τοιαύτη κρίσις ἦν ἀδικος βέβαια καὶ ὁμως ἔμενεν ἀμετάβλητος καὶ εἰς ὅλας τὰς περὶ τῶν ὀρθῶν ἐξετάσεων τῆς δίκης ὀδηγίας τοῦ τε Εἰσαγγελέως καὶ ἐμοῦ, αἱ ἐτυμωγοῖαι των ἦσαν σταθεραί. Ὁδυνηρὰ ἡ κατάστασις, ἧτις, πρὸς ταῖς ἄλλαις, ἔπεισαν τοὺς ἀρμοδίους, ἵνα τροποποιηθῇ ὁ νόμος περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων. Ὁ νεαρὸς νόμος ἐπήνεγκε καρποὺς ἀγλαοὺς καὶ καθησύχασε τὴν κοινὴν συνείδησιν.

Κατὰ τὴν ὀλιγόμηνον ἐν Ναυπλίῳ διαμονὴν μοι ἐδόθη ἡ εὐκαιρία ὅπως ἀντιληφθῶ ἐκ τοῦ

σύνεγγυς τῶν ἀρετῶν τῆς ἐκλεκτῆς τοῦ Ναυπλίου κοινωνίας, ἧτις τότε περιελάμβανεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐγκρίτους πολίτας καὶ ἐπὶ εὐγενεὶ ἀγωγῇ καὶ ἐπὶ μορφώσει ἐπιστημονικῇ.

Ἐκ Ναυπλίου μετετιθέμην εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ζειμνήστου Ἀλεξάνδρου Κουμουνοδούρου παρὰ τοῦ Ἀντωνίου Ρικιάκη, Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τυγχάνοντος.

ΜΕΡΟΣ Ε'

ΑΤΤΙΚΗ—ΘΕΣΣΑΛΙΑ 1882—1886

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ τοῦ ἔτους 1882 μετατιθεμαι ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας καὶ εὐθὺς διορίζομαι διὰ Β. Διατάγματος τακτικὸς ἀνακριτῆς παρὰ Πλημμελειοδικαίς. Καθ' ἦν ἀρχὴν διετήρησα πάντοτε ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀπεδέχθην ἀγογγύστως τὸ τῷ ὄντι βαρὺ καθήκον τοῦ ἀνακριτοῦ εἰς τὸν δικαστὴν ὅστις συναισθάνεται τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τοῦ ἀνακριτοῦ. Ἐχὼν δὲ πείραν τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων, ἦν ἐκτεσάμην ἐκ δεκαετοῦς ἀδιαλείπτου δικαστικῆς ὑπηρεσίας, ἀδεῶς ἐπελαμβάνομην τῆς ἀνακρίσεως. Προϊστάμενος αὐτῆς ὡς Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν, ἦν ὁ Σπυρίδων Δουκάκης, ἀνὴρ νοήμων μὲν, ἀλλὰ μὴ κεκτημένος τὰς ἀρετὰς ἐκεῖνας. αἵτινες μορφουσίεν ἓνα τέλειον Εἰσαγγελέα παρὰ Πρωτοδικαίς, ὃν ὀνομάζει ὁ Faustin Hélie «ὀφθαλμὸν τῆς Πολιτείας».

Εὐρισκὸν ἐν τῇ ἀνακρίσει δεκάδας πολλὰς ἐκκρεμῶν ἀνακρίσεων ὀρωσῶν εἰς ἀδικήματα φέροντα τὸν βαθμὸν τοῦ κακοσχημῆτος. Δὲν παρηλθὼν δὲ πολλὰ ἡμῶν ἀφ' ἧς ἀνέλαβον τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅτε παρηγγέλθην ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ἵνα μεταβῶ ἐπιτοπίως εἰς Ὄρωπον, ὅπου εἶχε λάβει χώραν ἐμπρησμοὺς εἰς τι δάσος ἰδιόκτητον τοῦ μακαρίτου Ἀνδρέου Συγγροῦ, ἵνα ἐνεργήσω ἀνακρίσεις πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν αὐτουργῶν καὶ τῶν συναιτίων τοῦ ἀδικήματος τούτου. Αἱ ἀνακριτικαὶ ἐνέργειαι ἔφερον ἀτυχῶς εἰς φῶς ὅτι πολιτευτῆς Ἀττικῆς εἶχε διεγείρει τὴν μὴνιν τῶν χωρικῶν ἐναντίον τοῦ Α. Συγγροῦ, ὅπως διεδικήσωσιν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων ἀξιώσεις κυριότητος ἐπὶ τῶν βαλανοφόρων δρυῶν, τῶν κειμένων ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Συγγροῦ. Ἐγένωντο κατ' ἀκολουθίαν βαρεῖαι ὑπόνοιαι ὅτι χωρικοὶ ἔβαλον τὸ πῦρ καὶ ἐνέπρησαν τὸ δάσος, ἐκδικούμενοι τὴν ἄγνησιν τοῦ Συγγροῦ εἰς ὑποχώρησιν παρανόμων ἀξιώσεων καὶ ἀδικῶν ἐπὶ τῆς κυριότητος

τῶν βαλανοφόρων δρυῶν. Ὁ κ. Ἀντόνιος Ζυγομαλᾶς θὰ ἐπέισθῃ βεβαίως ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ἡ πολιτεία του αὐτὴ ὑπὲρ τῶν χωρικῶν τοῦ Δήμου Ὄρωπιῶν σίνος μᾶλλον ἢ ὀφέλειαν ἐπήνεγκε καὶ ὑποκειμενικῶς καὶ ἀντικειμενικῶς θὰ ἐπέισθῃ βέβαια, καθὼ νοήμων ἄνθρωπος, ὅτι ἡ εὐθεία ὁδὸς φέρει ταχύτερον εἰς τὸ τέλος ἢ ἡ πλαγία· καὶ θὰ κατενόησεν ἴσως ἐπὶ πλέον ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγρόται αἰσθάνονται ἤδη τίνες οἱ φροντίζοντες περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τίνες οἱ πολλάκις ἐκμεταλλεζόμενοι τὴν δῆθεν ἀδαιμοσύνην των. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλις.

Ἀποπερατώσας τὴν ἀνάκρισιν τοῦ ἐμπρησμοῦ καὶ παραδοκῶν τὴν ἔλευσιν ὀχημάτων, ἵνα ἐπανέλθω εἰς Ἀθήνας, οὔσης δὲ πανσελήνου καὶ τοῦ τόπου τρέφοντος συάγρους κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ τε ἐπιστάτου τοῦ κτήματος Συγγροῦ καὶ κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀνακρίσεων παρακολουθήσαντός με ἀξιωματικοῦ τοῦ Πεζικοῦ, ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἀναμετρῶν δὲ τὰς θηρευτικὰς μου γνώσεις ἐπαρκεῖς, ὅπως ὑποβληθῶ εἰς τοὺς κόπους κυνηγεσίας. ἀπεφάσιζον νὰ ὀδηγηθῶ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔπρεπε νὰ γένηται ἡ νύκτις ἐνέδρα (καρτέρι) ἐπὶ κλάδον ὑψηλοῦ δρυὸς πρὸς θήραν συάγρου· ἠκολούθουν δὲ τοὺς ὀδηγοὺς καὶ ἐποποθετούμην καταλλήλως, ἐνῶ οἱ δύο ἔτεροι συνθηρευταὶ κατελάμβανον ἕτερα δένδρα χωρὶς ἕκαστος. Κάτω ἐν τῶν δένδρων ἦσαν ἀγροὶ ἀραβοσίτων, μεστῶν καρπῶν, οὓς τινες οἱ σύαγροι ἀπλήστως ὀρέγονται. Μοὶ ἐπεβλήθη νὰ τηρήσω σιγὴν νεκρικὴν καὶ νὰ παρατηρῶ ἐταστικῶς πρὸς τὰ κάτω καὶ νὰ βάλω ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὸ θήρημα. Τὸ πυροβόλον ὄπλον, ἐμοῦ κτήμα ἀπὸ νεότητος μικρῶς εἶχον προμηθευθῆ ἐκ Μονάχου τῆς Βαυαρίας, ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος τοῦ Α'. ἦν ὄπλον δίκανον

έμπροσθογεμέσ, έλαφρότατον και δεδοκιμασμένης αξίας. Δέν παρήλθε δέ ούτε ήμισείας ώρας χρόνος, ότε ήκουσα γρυλλισμόν και σύναμα ειδόν εύκρινώς όλόκληρον τό σώμα σνάγρου εύμεγέθους· καιτόι δέ κατειχόμενη εις την θέαν του θηρίου και υπό συγκινήσεως και υπό δέους έσκόπευσα ασφαλώς κατά του θηρίου επί του τραχήλου και έξεκένωσα την μίαν κατόπιν της άλλης και τας δύο βολάς του όπλου πεπληρωμένας διά καταλλήλων σφαιρών· έβαλον δέ τό θηρίον θανάσιμος, ό ασπαίρον επί τινε λεπτά της ώρας απέθανε. Κατσβαίνον έκ της ένέδρας και συμβοηθούτων των συγκινηγών έθανυμάσαμεν τό θήραμα και άπήλθομεν του τόπου του θριάμβου μετά χαράς άπεριγράπτου. Έκτοτε δέν έκυνήγησα, δέν μοι έδόθη ή άφορμή νά τό πράξω, ούτω δέ δύναμαι ειπείν ότι έτερομάτιστα τας θηρευτικές έκδρομάς δι' επιτυχίας τώ όντι μεγάλης. Η σάρεξ του άγριοχοίρου τυγχάνει γεύσεως έξαιρέτου, όταν μάλιστα τό θηρίον ήναι άρρεν, ως ήτο τό ύπ' έμοϋ φωνενθέν. Οί συγκυνηγοί άνεκάλυπα ότι δέν έφθόνησαν επί τη τύχη τη έμμη, και τοϋτο ασφαλώς άποδίδω εις την επανειλημμένην άπόλαυσιν ής έτυχον διά της βρώσεως των ήδίστων σαρκών του θηράματος.

Τη μεθεπομένη του κυνηγίου έφθανε τό όχημα εις χωρίον Κακοσάλεσι, όπως επιβαίνων αυτού επιστρέψω εις Αθήνας.

Μετά παρέλευσιν δύο μηνών ή Βουλή των Έλλήνων ήρε την έμπιστοσύνην της από της Κυβερνήσεως του άειμνήστου Κουμουνδούρου, συντρεχόντων εις την άποδοκιμασίαν της Κυβερνήσεως των έκ Θεσσαλίας βουλευτών, τό πρώτον ήδη από της προσαρτήσεως της χώρας των εις τό βασίλειον της Ελλάδος εισερχομένων εν τη Βουλή. Η πτώσις της Κυβερνήσεως του Κουμουνδούρου έφερεν εις την Κυβέρνησιν τον Χαρίλαον Τρικούπη, ή Κυβέρνησις του οποίου μετέθετεν εις Αθήνας εις την θέσιν του Εισαγγελέως των Πρωτοδικών, τον Ιωάννην Καρύδα, ένα των έντιμοτέρων εισαγγελέων, ους έσχεν ή Δίκαιοσύνη από της συστάσεως του Βασιλείου. Ο Καρύδας, αυτοδίδακτος, μη φοιτήσας ως σπουδαστής εν Πανεπιστημίου, άνήλθεν

εις τό αξίωμα τό ύψηλόν του Εισαγγελέως, μορφωθείς από των κατωτάτων βαθμίδων της ύπηρεσίας. Φύσις δεξιά, έπιμελής, φίλεργος, έντιμώτατος και ίκανώτατος ύπάλληλος ήγαπήθη υπό των προϊσταμένων, έξετιμώτο υπό των συνυπηρετούντων και έθαυμάζετο υπό των πολλών διά τον εύθύτατον χαρακτήρα. Και όμως, ό πολύτιμος αυτός άνήρ, ότε έπροτάθη υπό της Κυβερνήσεως του Χ. Τρικούπη, όπως προαχθή εις την θέσιν του Εισαγγελέως των Έφετών. έκρίθη υπό του Προέδρου του Αρείου Πάγου ως άνεπαρκής, άτε έστερημένος νομικής παιδείας. ήτοι διπλώματος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου. Ο Δ. Βάλβης, ό τότε Προέδρος του Αρείου Πάγου, άκαμπτος έμεινε εις όλας τας παρακλήσεις, ως παρ' αυτώ κατέβαλεν ή Κυβέρνησις του Χαριλάου Τρικούπη διά την προαγωγήν του Καρύδα. Ούτω τότε άδστηρώς και δικαίως έκρίνοντο οί λειτουργοί της Θέμιδος.

Κατά τό διάστημα διετελεί ό Ιω. Καρύδας ως Εισαγγελεύς παρ' του Πρωτοδικείου Αθηνών άνηγγέλλετο επειγόντως από του χωριδίου Τράχωνες, ιδιοκτησία της μακαριτίδος Ζωγράφου, ότι εισβαλόντες εν τη επαύλει της Ζωγράφου πολυάριθμοι λησται έκακοποίησαν και έλήστευσαν αυτήν αφαιρέσαντες άδίκως παρ' αυτής τιμαλφή και άλλα κινητά μεγάλης αξίας. Παραγγελλόμενος υπό του Εισαγγελέως, όπως μεταβώ επί τόπου του εγκλήματος προς ένέργειαν ανακρίσεως, ανακάλυψιν και βεβαίωσιν του εγκλήματος και των δραστών αυτού, μετέβαινον τάχιστα εις Τράχωνες, τη συνδρομή πολλών χωροφυλάκων, ών επί κεφαλής έτέθη αυτός ό Διοικητής της Μοίρας Αττικής και Βοιωτίας, τότε διατελών αντιμοίραρχος, Ιωάννης Σπυρομήλιος, υίός του στρατηγού Σπυρομήλιου. Επετύγχανον δέ νά εξακριβώσω ότι οί λησται εισήλθον εντός της επαύλεως υπό του επιστάτου της ληστευθείσης. όντος φίλου και γνωρίμου των συστασιωτών του. Εφρόντισα δέ παραχρήμα και ειδοποίησα άπάσας τας περιχώρους άρχάς, όπως καταβάλωσι πάσαν προσπάθειαν να συλληφθώσιν οί ως δρώσται της ληστείας ανακαλυφθέντες. Πράγματι δέ συνεαλμβάνοντο δύο τούτων, παρ' την Τάναγραν, έρεύνης επί

των δισακίων των οποίων γενομένης εύρέθησαν μάχαιραι και κοχλιάρια, άτινα έβεβαιώθησαν ότι ήσαν κτήμα της Ζωγράφου. Οί δύο ούτοι λησται έπρόδωκαν και τους λοιπούς συστασιώτας και όρισαν που είχαν άποκεκρυμμένα τά ληστευθέντα κινητά, άτινα άνευρέθησαν επί δασώδους κλιτύος βουνου εν νή επαρχία Θηβών, κεκρυμμένα εντός των φυλλωμάτων σχοίνων. Οί δύο ούτοι λησται, πριν ή επιστρέψωσιν εις Θήβας, όθεν κατήγοντο και όθεν έξεδραμον εις Τράχωνες τη οδηγία του επιστάτου της κυρίας Ζωγράφου, είχαν άποφασίσει νά τελέσωσι και έτέραν ληστοπραξίαν, διότι δέν εκορέσθησαν έκ της πρώτης, ούτω δέ μεταβάντες εις τινε θέσιν «Πλεξίσα» καλουμένην και εύρισκομένην επί του όρους Πεντελικου, όπου εύρηται σταθμοί ποιμένων, επέπεσαν κατ' αυτών νύκτωρ κοιμωμένων και βία έλήστευσαν αυτούς. Άνευρέθησαν δέ πολλά των ληστευθέντων κινητών, άτινα τό πλείστον ήσαν τιμαλφή, άνήκοντα εις τας γυναίκας των ποιμένων. Ο νυν διευθύνων την Αστυνομίαν της Αττικής Μοίραρχος Κύριος Έμμανουήλ Ιω. Ζυμβεζακάκης, τότε ών άνθυπομοίραρχος, διοικών ένωμοτίαν έφιππων χωροφυλάκων, μετέβη εις Θήβας, περισυνέλεξε τά ληστευθέντα αντικείμενα και συνέλαβεν άπαντας τους άτουρογούς των εν λόγω δύο ληστειών. Δέν θά λησμονήσω ποτέ την μήνιν της Κυρίας Ζωγράφου εναντίον μου επί τη συλλήψει και προφυλακίσει του επιστάτου της ως συναιτίου της εναντίον της διαπραχθείσης ληστείας. Η πρεσβυτις γυνή άγουσα τότε ασφαλώς τό έβδομηκοστόν έτος της ήλικίας της και μεθ' όρκου έβεβαίωσεν ότι ό επιστάτης παντάσχι δέν μετέσχε της ληστείας· άπλοϊκοί δέ ένορκοί ήθώσαν τον εύτυχή Κούρτην, έξ Αμαρουσίου καταγόμενον, ειειδή δέ και εύσταλή νέον, όν παραχρήμα ήγηραία Ζωγράφου μετεκάλεσεν εις την επιστάσιαν αυτής τε και των κτημάτων της. Η σύλληψις και ή προφυλάκισις του Κούρτη έγένετο ή άφορμή όπως ύποπέσω εις την επίμονον δυσμένειαν της κυρίας Ζωγράφου, ήτις και έξεδηλώθη περιτράνωσ κατά την δίωδον της άνακρίσεως διά των έκτροπων ένεργειών και λέξεων ως έπρατε και ως έξετόξευεν εναντίον μου ό επ' άδελφή άνεψιδός

της, νεαρός Καραγιοννόπουλος. Όστις έφαντάσθη ότι θά ήδύνατο νά εκτρέψη την άνακρίσιν και νά σώση τον Κούρτην έκ της παραπομπής, όπως δικασθίη επ' άκροατηρίου. Ο Καραγιαννόπουλος αυτός έστιν υίός του δολοφονηθέντος Ιλάρχου του Ιππικου εν Πειραιεί κατά την ήμέραν της έξώσεως του Βασιλέως Όθωνος. τη 11η Οκτωβρίου 1862.

Κατά περιέργον συγκυρίαν άλλεπάλληλα έτελοϋντο τά εγκλήματα εν τη περιφερεία του Δικαστηρίου των εν Αθήναις Πρωτοδικών ότε διετέλουν ως άνακριτής εν Αθήναις από του έτους 1882 έως του Σεπτεμβρίου μηνός του έτους 1885. Διαταχθεισών βουλευτικών εκλογών εν έτει 1885 υπό της Κυβερνήσεως Τρικούπη και ένεργηθεισών και' όλον τό Κράτος αυτών κατά μήνα Απρίλιον του έτους 1885, έπληροφορούμην διά του τηλεγράφου, ών διωρισμένος ως δικαστικός αντιπρόσωπος εις εν των έτλογικών τμημάτων της νήσου Τήρας, ότι τό άποτέλεσμα των εκλογών απέβη εις όλεθρον σχεδόν της μερίδος του Τρικούπη, ότι δέ έξελέγησαν άπαντες σχεδόν οί υποψήφιοι φίλοι κομματικοί του Θεοδώρου Π. Δηλιγιάννη. Κατά τον μήνα Ιούλιον του αυτού έτους 1885 έκαλείτο να σχηματίση ύπουργείον ό Θ. Π. Δηλιγιάννης και ως ύπουργός επί της Δικαιοσύνης ώνομάσθη ό βουλευτής Μεσσηνης Σπήλιος Αντωνόπουλος, άνήρ χρηστός μεν, αλλά τυφλώς ύπηρετών τό κόμμα εις ό έτάχθη, Έκ των πρώτων μετατεθέντων έξ Αθηνών δικαστικών λειτουργών ήν ό Ιωάννης Καρύδας, εις την θέσιν του οποίου μετετίθετο ό Παναγιώτης Μακροτάσος, αγαθώτατος άνθρωπος, αλλά τέλειον έστερημένος της ίκανότητος της θέσεως ήν κατείχε. Και όμως αυτός έτάχθη ως Εισαγγελεύς εν Αθήναις. Καιτόι προέβλεπον ότι ή θέσις μου εκλονίζετο εν Αθήναις, διότι, μοίρα κακή, ή Κυβέρνησις Δηλιγιάννη έθεώρει την Δικαιοσύνην ως όργανον και αυτήν, ούχ ήττον, έρειδόμενος εις διαβεβαίωσιν του επί της Δικαιοσύνης ύπουργου, ότι δέν θά μετατεθώ, επειδόμενη εύλόγως εις αυτήν.

Περί τά τέλη του μηνός Ιουλίου του έτους 1885 παρηγγελλόμενη νά μεταβώ εις την Λαυ-

φρωτικήν, ἵνα αὐτόσε ἐνεργήσω ἀνακρίσεις, πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν αὐτουργῶν ληστείας τελεσθείσης ἐναντίον τοῦ Διευθυντοῦ τῶν τεχνικῶν ἔργων τοῦ μεταλλείου μολύβδου, κειμένου εἰς θέσιν καλουμένην «Βρωμοποῦσι». Δι' ἀμύξης μετέβην εἰς Βρωμοποῦσι καὶ ὑπέβαλον πάραχρημα εἰς ἀνάκρισιν τὸν παθόντα Κύριον Lacossade Γαλάτην τὴν καταγωγήν. Οἱ λησταὶ πρὸ δύο νυκτῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μου, καταλαβόντες τὸν Lacossade ἐν τῇ κλίνῃ ἀναγινώσκοντα νυκτὸς, τὸν ἠπέλιψαν θάνατον διὰ μαχαιρῶν, ἃς ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν, τῶ ἐφίμωσαν τὸ στόμα, τὸν ὠδήγησαν γυμνὸν εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου ἦν τοποθετημένον τὸ σιδηροῦν χρηματοκιβώτιον ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ τὸ ἀνοίξῃ, βία ἔξ αὐτοῦ ἀφίησαν ἑπτακισχιλίας δραχμῶν, καὶ δέσαν τεξέπλι τῶν νώτων τὰς χεῖρας τοῦ Lacossade καὶ δέσαντες τοὺς ὀφθαλμούς, τὸν ἔσυρον ἀνυπόδητον καὶ ἡμίγυμνον εἰς θέσιν ἀπέχουσαν τοῦ τόπου τοῦ ἐγκλήματος ἡμίσειαν περίπου ὥραν, παρὰ τὸν πετρώδη αἰγιαλὸν, τὸν ἀφῆκαν πρηγῆ χαμαὶ καὶ ἀκροποδητὶ ἅπαντες ἀνεχώρησαν. Αὐτὸς δὲ ὅτε ἐκείσθη ὅτι ἦν μόνος, κατώρθωσε μετὰ δυσκολίας ἔλυσε τὰ περισφιγγοντα τοὺς βραχιόνάς του σκοινία, περίτρομος δὲ καὶ ἀπελπίς ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον. Οὐδεὶς δὲ τῶν πέριξ τοῦ οἴκου ὅπου ἐγένετο ἡ ληστεία διαμενόντων ἔργατῶν ἤκουσέ τι, οὔτε κινὸς τινος ὑλακῆ ἠκούσθη, περιστατικὰ ἄτινα ἔπειθον καὶ τὴν μάλιστα ἀδαῆ ὅτι οἱ λησταὶ ὠδηγήθησαν ὑπὸ ἀνθρώπου ἐκ τῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μεταλλείου.

Ὁ Lacossade εἶχεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του νεαρόν τινα, δυτικὸν τὸ δόγμα, ἐκ τῆς νήσου Μήλου καταγόμενον καὶ ἐθεώρει αὐτὸν ἐντιμότερον καὶ πιστότατον, κατ' ἀκολουθίαν οὐτεῦπόνοιαν καὶ ἐναντίον αὐτοῦ εἶχε. Καὶ δὲν ἐσφάλετο, ὡς ἀπεδεικνύετο εὐθύς μετ' ὀλίγην ὥραν ὅτε ὁ ἱπποκόμος τῆς Ἐταιρείας τοῦ Μεταλλείου, νέος δεκατεσσάρων ἔτῶν ἡλικίας, θεωρηθεὶς ὡς ὑποπτος καὶ υποβληθεὶς εἰς ἀνάκρισιν ἐπίμονον ὁμολόγησε τοὺς δράστας τῆς ληστείας, ἅπαντας ὄντας συμπολίτας του καὶ ἐκ Παραμυθιάς (Θεσπροτία) τῆς Ἠπείρου καταγομένους, οἵτινες ὑποσχεθέντες τῷ νεαρῷ ἱπποκόμῳ μεγάλα κέρδη ὅταν διευκολύνῃ αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὴν λη-

στείαν, τὸν ἔπεισαν νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς πράξεως, ἀλλὰ κατόπιν τὸν ἐξηπάτησαν ἀθετήσαντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποσχημένων, διὸπερ ἀπεφάσισε νὰ τοὺς προδώσῃ. Συνελήφθησαν ἅπαντες, εὐρισκόμενοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐν Λαυρίῳ Γαλλικῆς Ἐταιρείας τοῦ ἀργυροῦχου μολύβδου, καὶ ἀνεκαλύπτοντο τὰ ληστευθέντα χρήματα, ἐγκεκλεισμένα, ὡς ἐλήφθησαν ἐντὸς χρηματοποδείξεως ἀφορώσης εἰς παρακαταθήκην χρημάτων τοῦ Lacossade παρὰ τῷ Κυρίῳ τοῦ μεταλλείου Μελετοπούλῳ. Ἐκ τούτων τῶν χρημάτων εἶχον ἀφαιρεθῆ δραχμαὶ πέντε μόνον καὶ εἶχεν ἀπολεσθῆ καὶ μικρὸν ἐκ δέρματος σακκίδιον ἀνήκον εἰς τὸν Lacossade καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὁποίου ἐθρήνηι οὗτος, ἦν γὰρ ἀνάμνησις ἢ μόνη τῆς ἀποβιώσεως μητρὸς.

Κατόπιν τῆς ἐπιτυχῆ ταύτης ἀποπερατώσεως τῆς ἀνακρίσεως οἱ ἐν Λαυρίῳ Γάλλοι ἐπόθουν νὰ μὲ ἀποδείξωσι τὴν χαρὰν των διὰ παραθέσεως συμποσίου καὶ διὰ προτάσεως παρασημοφορίας ἐκ μέρους τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Ἐγὼ δὲ ἀπήντησα εὐχαριστῶν ὅτι ἀρεῖ μοι ἡ εὐγενὴς προφορικῆ ἔκφρασις τῆς χαρᾶς των, προσθεὶς ὅτι ὁ ὑπάλληλος, καὶ πρῶτιστα ὁ δικαστῆς, ὅστις ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του, δὲν πρέπει νὰ δέχεται ἀμοιβὴν, οἰαδήποτε αὐτῆ ἀνῆ, πλὴν ὅταν προέρχηται ἀπὸ τῆς Πολιτείας, ὁπότεν ὁ δικαστῆς ὀφείλει νὰ ὑποκύπτῃ.

Ἐπανερχόμενος εἰς Ἀθήνας ἀνεγίνωσκον ἐν ταῖς ἐφημερίσι *μίαν ὥραϊαν πρωίαν* τοῦ μηνὸς Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1885 τὴν εἰς τὰ Τρίκαλα τῆς Θεσσαλίας μετάθεσιν μου, προκληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου Σπήλιου Ἀντωνοπούλου, ὑπὸ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅστις μὲ διεβεβαίου ὅτι οὐδέποτε θὰ μετατεθῶ! Καὶ ποῦ δύναται τις νὰ παρέχῃ πίστιν, ὅπότεν Ὑπουργὸς παραβαίνει ρητὴν ὑπόσχεσιν! Οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας δὲ, ὁ κ. Σπήλιος Ἀντωνόπουλος, μεταξὺ ἐργαζόμενος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ, ἐδέχετο τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ μακαρίτου Ἀριστομένου Κοντογούρη, βουλευτοῦ ἐκ Πατρῶν, ὅστις τῷ ἀγγέγειλε, τί φρονεῖτε; τὴν ἀνάρρησίν τσου εἰς τὴν ὑπουργικὴν θέσιν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείου, τὴν ὄρισιν καὶ τὴν παράκλησιν, ὅπως εὐαρεστηθῆ ὁπωσδήποτε νὰ ἀποσυρθῆ, διότι προσέρχεται, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν λειτουργίαν

τῶν ἀνατεθέντων αὐτῷ καθηκόντων.

Ἡ περίεργος αὕτη καὶ μοναδικὴ ἴσως εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῶν Κρατῶν πρῶξις ἐτελεῖτο ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ κυρίου Θ. Π. Δηλιγιάννη καὶ ἐσαυρίζετο εἰς βῆρος τοῦ ἀποχομένου ὑπουργοῦ ὅστις, γενόμενος ὄργανον τῶν τυφλῶν τοῦ Θ. Π. Δηλιγιάννη, ἐλακτίζετο μονοῦ διὰ τὴν δουλόφρον διαγωγὴν ἣν εἶχεν ἐπιδείξει. Ὁ κύριος Ἀριστομένης Κοντογούρης, συναισθανθεὶς τὸ ἀδίκημα ὃ μοι ἐγένετο καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μὲ μεταθέσῃ ταχέως εἰς Ἀθήνας, μοι ἐπρότεινε νὰ τῷ φανερώσω ποῦ προτιμῶ νὰ τοποθετηθῶ, ἕωσού ἐπανεέλθω αὐθις εἰς Ἀθήνας, ἐγὼ δὲ ἐπελεξάμην τὸν Βῶλον.

Ἄτυχος ὡς ὑπάλληλος διετέλεσα. Ἐνθυμοῦμαι δὲ πάντοτε ἐκεῖνο ὅπερ εἰς τῶν δοκιμωτέρων ἐποποιῶν τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας ἔγραψεν ὁμιλῶν περὶ τῆς κακοτυχίας του, «La Fortune et moi nous nous sommes pris en grippe aussitôt que nous nous sommes vus». Τέλεον ἢ ῥῆσις αὕτη εἰς ἐμὲ ἐφαρμόζεται ἄτυχος πάντοτε καὶ τότε ἀκόμη, ὅταν παρῆχον τὰς κρατίστας τῶν ὑπηρεσιῶν τῇ Πολιτείᾳ. Οὔτω δὲ ἐπεδίωξαν πάντοτε αἱ πλείσται τῶν Κυβερνήσεων νὰ διοικήσωσιν, ἐπεμβαίνουσαι καὶ εἰς αὐτὸ ἔργον τῆς Θέμιδος. Καὶ οὕτως ἐφρόντησαν ὅτι δύναται νὰ διαπαιδαγωγηθῆ ὁ λαὸς, ὃν οὕτω διέφθειρον, ὥστε ν' ἀπελπισθῆ καὶ νὰ ἀνανήψῃ ἐκ τοῦ ληθάργου καὶ νὰ ἀποτινάξῃ διὰ μιᾶς εἰρηκτικῆς καὶ ἠθικωτάτης ἐπαναστάσεως τοῦ Αὐγούστου 1909 τοῦ κλοιοῦ, ὅστις περιέσφιγγε σὺν τῷ χρόνῳ σφιγτότερον τὸν τραχιλὸν του.

Εἰς Βῶλον ἀπέρχομαι κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1885 καὶ καταλύω ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Γαλλία» κειμένῳ παρὰ τὴν προκυμαίαν, ἐντὸς θαλάμου, ὀρῶντος πρὸς τὸν Παγασητικὸν κόλπον. Ἐν ἔτει 1870 εἶχον ἰδεῖ μακρόθεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς περικαλοῦς πολίχνης «Ἀμαλιάπολις» (Νέα Μιτζέλα), τὸ στόμιον τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου καὶ τὸ ἀναπεπταμένον ἐννοσίφυλλον Πήλιον, κατάστικτον ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων κομοπόλεων, αἵτινες λευκαὶ ὡς Νύμφαι δροσεραὶ κατακοσμοῦσιν ἀπὸ τῶν κορυφογραμμῶν ἕως τῆς παραλίας τὴν κλιτὸν αὐτοῦ τὴν ὀρῶσαν πρὸς τὸν Παγασητικὸν κόλπον. Τότε τὸ Πή-

λιον ἦν ἐτι κτήσις τῆς Τουρκίας, τὸ δὲ σύνορον τὸ ἀνατολικὸν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐτελεύτα εἰς τὴν Ἀμαλιόπολιν, ὅπου καθορίζετο διὰ σταυροῦ ἐσφηνωμένου ἐπὶ ἀπορροῶχος βράχου, οὗ ἄνωθεν καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἐπὶ λοφοσειρᾶς ἐφαίνετο στρατῶν, περιφρουρούμενος ὑπὸ πυργίσκων κατὰ τὰς γωνίας αὐτοῦ μετὰ ἐπάλλεων. Ὁ στρατὸν αὐτὸς ἐγεινίαζε τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλμυροῦ, ἀποτελοῦσα τὸ ὄριον τὸ διαχωρίζον τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Τουρκίας. Καταντικρὸ τοῦ στρατῶνος αὐτοῦ ὀλίγον λοξῶς ἔκειτο στρατῶν Τουρκικὸς φρουροὶ δὲ ἄγρυπνοι ἀμφοτέρωθεν τῶν στρατῶνων διετήρουν ἀσφαλῶς τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, ἣτις ὅμως παντάπασιν δὲν ἦτο ἀσφαλῆς καὶ οὕτω πάντοθεν εὐχερῶς εἰσέβαλλον εἰς Ἑλλάδα καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς Τουρκίαν ἀμοιβαίως λησταὶ καὶ κακοποιοὶ καὶ διενηργεῖτο ἐν εὐρείᾳ γραμμῇ τὸ λαθρεμπόριον, ἐπιζήμιον ἀμφοτέρωθεν ταῖς ὁμοῖαις Ἐπικρατείαις.

Ὅτε εἰσέπλεον ἐντὸς τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου ἐν ἔτει 1885 καὶ ἔβλεπον εὐκρινῶς πλέον τὸ πάγκαλον Πήλιον καὶ τὰς εἰς γραφικωτάτας τοποθεσίας ἐγειρομένας κομοπόλεις τοῦ Πηλίου, ἠδυνάμην νὰ βεβαιωθῶ ὅτι εὐρισκόμην ἀπέναντι φύσεως μαργώσης, ποικίλης καὶ ἀποτελούσης ἐξαιρετικὴν καλλονὴν ἀπέναντι τῆς φύσεως τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Ἐν Βῶλῳ εὗρον πόλιν ἀκατασκευάστον ἔτι, γέμουσαν ἐκ τελμάτων ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως πάσης ρυμοτομίας, νοσώδη καὶ κατοικουμένην ὑπὸ πεντακισχιλίων μόνον ψυχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς. Μόλις πρὸ ἑνὸς ἔτους εἶχε περαιωθῆ ὁ Σιδηρόδρομος ὅστις, ἔχων κεφαλὴν τὸν Βῶλον, συνέδεσεν αὐτὸν μεθ' ὅλων τῶν πρωτευουσῶν πόλεων τῆς Θεσσαλίας, οἷον ἡ Λάρισα ἢ ἐπὶ τῷ Πηνειῷ, ἢ Φάρσαλος, ἢ Καρδίτσα, τὸ Φανάριον, τὰ Τρίκαλα, ἢ Καλαμπάκα. Ὁ Σιδηρόδρομος τῆς Θεσσαλίας τὰ μέγιστα εὐηργέτησε τὴν εὐφορον ταύτην χώραν, διότι κατέστησεν εὐχερῆ καὶ συχνὴν τὴν συγκοινωνίαν, ἐκεῖ ὅπου πρότερον δι' ἀραμπαδῶν καὶ καμήλων διεξίγητο ἡ συγκοινωνία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας ταύτης.

Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἦν ἐν Βῶλῳ ὁ Ἀντώνιος Πεταλᾶς, τέως

Ἄρσοπαγίτης, ἀποχωρήσας ἤδη τῆς ὑπηρεσίας. Εἰσαγγελὲν δὲ παρὰ Πρωτοδίκαις ὁ Δημήτριος Μπούφης. Ἡ ἐν τῇ πόλει τοῦ Βόλου διαμονή μου διήρκεσεν, ἐπὶ τέσσαρας μῆνας, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων, τυχῶν ἀδειίας ἀπουσίας ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ ἐτοποθετήθην ὀριστικῶς ὡς δικαστῆς, ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ Δ. Βουλπιώτου, ἐπὶ Κυβερνήσεως Χαριλάου Τρικούπη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΚΑΜΙΛΛΟ ΤΣΕΤΕΝ

ΚΛΕΦΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ

Ἐπὶ τὸν ἄνω τίτλον, ὁ ἔξοχος διαπυρος φιλέλλην Καθηγητῆς τῆς Ἑλλ. φιλολογίας Camillo Gessi ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κατάνης ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν τῇ Κριτικῇ Ἐπιθεωρήσει τῆς Ἰταλίας θανατοσίαν μελέτην περὶ τῶν Προδομένων τῶν τε ποιητικῶν καὶ πολεμικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἣτις ἀποτελοῦσα ἓνα τῶν λαμπροτέρων καὶ τῶν ὑψηλοτέρων διθυράμβων αἵτινες ἀπεθέωσαν τὸν καταπληκτικώτατον τοῦτον ἀγῶνα τῶν νεωτέρων χρόνων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἅμα ὡς ἐν τῶν ἀρμονικωτέρων καὶ ἐνθουσιωδεστερῶν πεζῶν ποιημάτων τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης· θεωροῦμεν ὅθεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀληθῶς εὐτυχεῖς διότι πρῶτοι παρέχομεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν τὴν ἑκτακτο, ἀπόλαυσιν ἣτις ἀναβλύζει ἐκ τῶν μαγικῶν ἔξαισθημάτων καὶ πνεύματος σπινθηροβολουσῶν περιόδων τοῦ λαμπροῦ ἔργου τοῦ ἐμπνευσμένου φιλέλληρος.

« Ἡ παράδοσις διηγεῖται ὅτι κατὰ τὸ ἀπαίετος καθ' ὃ Ἀνηγένης ὁ Γονατᾶς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ἀθηναίων. ὁ γηραιὸς Φιλήμων ἀπεσύρθη συντετριμμένος ἐκ τῆς ἀτυχοῦς μητροπόλεως ὅπως κατοικήσῃ εἰς Πειραιᾶ. Ἐννήκοντα ἐννέα ἔτη εἶχεν ἴδει διαρροῦσαντα καὶ ἐν τῷ ἐθρῖναι διὰ τὴν δυσμενῆ τύχην τὴν ἀπηνῶς καταδιώκουσαν τοὺς συμπολίτας του ἀπειρατῶν ἀποσπᾶσιν ἐκ τῆς κατατεθλιμμένης Μούσης τὸν τελευταῖον φθόγγον τῆς.

Νύκτα τινὰ τρομερὸν ὄνειρον καταπλήττει

ἣτις ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν, διαδεχθεῖσα τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Θ. Π. Δηλιγιάννη, ἣτις κατὰ Μάιον τοῦ ἔτους 1886 ἀπετόλμησε νὰ συγκροσθῇ τῇ Τουρκίᾳ. Ἡ σύγκρουσις αὕτη περιωρίσθη ἅμα τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ ἐπὶ τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς, τῇ ἐγκαίρῳ, συνετῇ καὶ εὐστόχῳ ἐπιβολῇ τοῦ μεγάλου ἑκείνου πολιτευτοῦ, τοῦ ἀοιδίου Χαριλάου Τρικούπη.

καὶ καταταραξάσει αὐτόν. Βλέπει τὰς ἐννέα Μούσας κατερχομένας τῶν ἀπαστραπτόντων βάρθρων ἐφ' ὧν ἔταξεν αὐτάς καὶ μετὰ νεῦμα σιγηλὸν μυστηριώδους χαιρετισμοῦ πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνθὲν, ἀναπτυσσοῦσας τὰς πτέρυγας καὶ φεγγούσας ἐκ τοῦ οἴκου; Διατί; Θεία τις φωνὴ ἀντηχεῖ πενθίμως: Φεύγομεν διότι αἱ Ἀθηναὶ κατέπεσαν. Ἀνατινάσσεται ὁ ποιητῆς περιτρομος ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐκμυστηρεύεται ἐναγωνίως τὸ δεινὸν ὄνειρον εἰς τὸν ὑπηρετοῦντα αὐτὸν νεαρὸν δοῦλον καὶ ἐμπνευσμένον ἐξ ἀσυνήθους ἐνθουσιασμοῦ ρίπτεται εἰς ἔργον, συμπληροῖ τὸ δρᾶμα ὅπερ τότε συνετέθη, περιβάλλει ἑαυτὸν διὰ τοῦ ἱματίου του καὶ εἶτα παραδίδεται εἰς ὕπνον. Οὐδ' ἐξηγέρθη πλέον ἐκ τοῦ ὕπνου ἑκείνου! ...

Αἱ Μούσαι ἀπέπτησαν ἐκ τοῦ οἴκου ἑκείνου τοῦ καθιερωθέντος ὑπὲρ τῆς τέχνης, ὅπως μὴ ἀναμείνωσι τὴν ὀλεθρίαν ὄραν καθ' ἣν ὁ βάρβαρος θὰ ἐξεπόρθει τὸ ἄστυ τὸ περικαλλές, ἀθάνατον λίκνον σοφίας. Καὶ κατέλιπον καὶ αὐτὸν τὸν γηραιὸν ποιητὴν, ὅστις εἶδε τὰς ὀραίας ἡμέρας τῶν Ἀθηναίων ἐλευθέρων καὶ δεδοξασμένων ὑπὸ τῆς ὑπερτάτης αὐτῶν ἰσχύος.

Τλήμων Ἑλλάς! Μετὰ τῆς φωνῆς τοῦ γηραιοῦ Φιλήμονος ἐσβέννυτο ἐν τῷ δαιμονίῳ Ἄστει, ὁ τελευταῖος σπινθὴρ τοῦ δημιουργοῦ ἑκείνου πνεύματος, τοῦ ἐλευθέρου καὶ πανυπερτάτου ὅπερ ἐσημείωσε τὴν φωτεινὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ διὰ τῶν πολλαπλῶν μορφῶν τῆς αἰ-

ωνίας τέχνης. Ἡ ἀκτινοβόλος Πρόμαχος τῆς Ἀκροπόλεως ἐκάμπτετο ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δουλικῶν ἀλύσεων. Ἡ βαρβαρότης συνέστελλε τὰς πτέρυγας τῆς Νίκης τῶν Προφυλαίων καὶ ἐμίαινε τὴν Παρθενίαν, ἣτις ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Παρθενῶνος ἐξήστραπτεν ὡς ὑπέρτατον ἔμβλημα ἀρετῆς καὶ δόξης. Ἐν τούτοις αἱ Μούσαι κατηύθυνον τὴν πτῆσιν αὐτῶν εἰς ἄλλην πόλιν δούλην καὶ ἐκείνην! Μάτην ἢ κολακεία καὶ ἢ πολυτέλεια ἀπειραράθησαν νὰ πλανήσωσι τὰς θείας ἀδελφὰς καὶ νὰ ἐπαναγάγωσιν ἐπὶ τῆς μορφῆς των τὸ Ὀλύμπιον μειδίαμα δι' οὗ κατηύγασεν αὐτάς τὸ Φειδίειον Πνεῦμα, τὸ μειδίαμα τῆς τέχνης μόνον ἐν ἐλευθέρῳ γῆ ἔξαστράπτει γαλήνια. Καὶ ὁ Μουσηγέτης ἐσίγησεν ὅπως νέα τῇ φωνῇ ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος καταπεμπομένη δονήσῃ ἅπαξ ἔτι τὰς χορδὰς τῆς θρηνοῦσης λύρας του καὶ νέα κραυγὴ ἐξεγείρῃ ἐκ τοῦ ὕπνου των, τοὺς Ὀλυμπίους νεναρκωμένους ἐν ταῖς Παγεροῖς αὐτῶν μελάθροις.

Αἰῶνες διεδέχθησαν τοὺς αἰῶνας, βάρβαροι τοὺς βαρβάρους καὶ αἱ περιπλανώμεναι Μούσαι αὐτὴν ἀνεξήτησαν τὸν θεόν ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ αὐτάς ἐπιλήμονας τοῦ ὀραίου οὐρανοῦ τῶν Ἀθηναίων, τῆς πανάγνου λευκότητος τοῦ γλυκυτάτου κυανοῦ τοῦ Αἰγαίου. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἀπῆντα πλέον εἰς τὴν ἡγῶ τῆς ἀρχαίας δόξης, ἡγῶ ἀσθενεστάτην, καὶ ἦν ἀμειλίκτως οἱ βάρβαροι ἐπεχείρουν νὰ καταπνέξωσιν. Οὐχὶ πλέον ἡ κραυγὴ τῆς Γλαυκώπιδος ἐκάλει τοὺς πολίτας εἰς τὸ μέγα ἔργον; οὐχὶ πλέον ἐν τῷ Κολωνῷ τὸ τρυφερώτατον ἄσμα τῶν ἀηδόνων προσχαλουσῶν τὴν γηθόσυνον φύσιν εἰς ἔρωτας!... Ἐν τῇ Ἐλευσίνι ἐσίγα ἡ ἱερὰ φωνή, οὐδὲ διήρχοντο πλέον αἱ πάνδημοι θεωραῖαι. Παρὰ τὸν Παρθενῶνα ἀπεξηραμένος ἔκειτο ὁ ἱερὸς κλάδος. Ὁ Κηφισὸς ἀπώλεσε τὴν διαύγειαν τῶν ναμάτων του, καὶ μετὰ τῶν καλαμώνων τοῦ Εἰρώτα δὲν ἀντήχει πλέον ὁ νόμος τοῦ Τερπάνδρου καὶ τὸ ἐμβατήριον τοῦ Τυρταίου. Πανταχοῦ στυγνότης καὶ ἀθλιότης! Πανταχοῦ ἡ ἔξασπίνθησις τῆς δουλείας! Τλήμων Ἑλλάς! Ὁ βάρβαρος τὴν ἐστέρησε καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος! Οὐδ' ἐν ἡδυνητῇ ν' ἀντίσχη εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην προσβολὴν! Καὶ κατέλιπεν αὕτη αὕτη τὸ ἔνδοξον ὄνομά της συνειδυῖα ὅτι τὸ ὑπέρτατον

τοῦτο ὄνομα ὅπερ ἐν Σαλαμίνι ἐνέσπειρε τὸν τρομόν εἰς τοὺς βαρβάρους, καὶ ὑπῆρξε σύμβολον πολιτισμοῦ ἐν τοῖς Πεδίοις τῆς Ἰμέρας δὲν ἠδύνατο νὰ προνοήσῃ αὐτοῦ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν νέος τις Θεσεὺς θὰ ἐνεφανίζετο ἵνα καταβάλῃ τὸν Μινώταυρον τῶν ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν στεππῶν ὀρηθέντα καὶ νέος Τυρταῖος θὰ ἤρχετο ὅπως ἀναφλέξῃ τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων τῆς διὰ τοῦ πολεμικοῦ ἑκείνου πυρός, ὅπερ ἀπεθέωσε τοὺς προγόνους των! ...

Ἐν τῇ θαλάσῃ τῇ ἀπαστραπτοῦση μεταξὺ τῶν ἀπαστραπτουσῶν Κυκλάδων, ὁ Θεμιστοκλῆς διηύθυνε τὸν λαόν του ποθηθέντα καὶ διστάζον εἰς τὰς ἀληθεῖς τύχας του. Καὶ ἡ θάλασσα ἔκείνη ἐν τῇ ἡρέμῳ καὶ διαφανεῖ γαλήνῃ ἀνεπεμπε τὸ γλυκὺ ἄσμα τοῦ Ἀλκιμάγου ὅστις ἐν τῷ λευκάζοντι ἀφρῶ ἐφ' οὗ περιύπτανται αἱ ἀλκυόνες ἔβλεπε τὸ ἄνθος τοῦ κύματος, καὶ ἀνέδιδε τὸ μελαγχολικὸν λικνιστικὸν ἄσμα τοῦ ναύτου ὅστις πλέον παρὰ τὴν Δῆλον, ἐπεκαλεῖτο μεταξὺ τῶν σπινθηρισμῶν τῶν κυμάτων καὶ τῆς ὑποτρεμούσης τῶν ἀστέρων λάμπσεως τὴν ὀραίαν ἐρωμένην του. Καὶ ἡ θάλασσα ἐκείνη ἐν τῇ βοῇ τῶν ἀνέμων, ἐν τῷ μηκυθμῷ τῶν θυελλῶν, ἀνεκάλει τρομερὸν, πενθιμώτατον τὸν θρήνον τῶν Περσῶν, καταθρομβιζομένων ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐπὶ τῶν βράχων τῆς πετρώδους νήσου τοῦ Αἰάντος ἐν τῷ ἐν τῷ γδούπῳ τῶν τριζυμιώντων ὑδάτων ἀντήχει κραταιὸς καὶ σαρκαστικὸς ὁ νευρώδης τῶν νικητῶν γέλως! ...

Καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ταύτην προσήλουν ἅπληστα τὰ βλέμματα τὰ νεαρὰ τέκνα τῆς νέας Ἑλλάδος, ἀνερευνῶντα τὰς ἐκτάσεις τῆς ὅπως διακρίνωσι φίλον τι Ἰστίου ἐρωτῶντα ἐναγωνίως τὰς τρυφερὰς ἀλκυόνας ἐὰν ἐκόμισαν εἰς τὰς μεμακρυσμένας ἀκτὰς τῆς ἡγῶ τῶν πικρῶν θρήνων των καὶ ἐὰν εἰς τὴν ἀλγεινὴν ταύτην ἡγῶ ἀπῆντησέ ποτε συμπαθῆς τις ψυχὴ. Μάτην ἢ νεαρὰ κόρη ἀνέμενε τὴν ἐπάνοδον τῆς χελιδόνος ὅπως ζητήσῃ παρ' αὐτῆς μίαν καὶ μόνην παραμυθητικὴν λέξιν. Καὶ αὕτη ἡ χελιδὼν μὴ ἐορταζομένη πλέον διὰ τοῦ γηθοσύνου ἄσματος τῶν παιδῶν οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔφερεν εἰς τὰς ἀπελπισμένας καρδίας. Ἐκείθεν τῆς θαλάσσης οἱ πάντες ὑπνωττον, οἱ πάντες ἐπελανθά-

νοντο τῆς κατατεθλιμμένης χώρας. Μόνον τὸ πέλαγος ἐξηκολούθει ἐν τῷ ἀκαταπαύστῳ καὶ ρυθμικῷ αὐτοῦ φλοίσβῳ νὰ διηγῆται μετὰ φωνῆς μυστηριώδους θαυμασίας ἱστορίας ἡρωϊσμῶν ἀνηκούστων, πολυταράχων παθῶν, ἐν ᾧ ἐκ τῶν ἔνδον τῆς ἡπειροῦ ἀπὸ τῶν βράχων τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Θεσσαλίας ὁ βραχνὸς κρωγμὸς τοῦ κόρακος διέκοπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν νεκρικὴν ἐκείνην σιγὴν προκηρύττων ἀκουσίως τὸν θάνατον. Καὶ ἡ ναύτης ἤκουσε τὴν μυστικὴν φωνὴν τῆς θαλάσσης καὶ ἀνέμελεν αὐτὴν ἐνώπιον τῆς ἐρωμένης του. Καὶ ὁ ποιμὴν ἤκουσε τὸν βραχνὸν κρωγμὸν τοῦ κόρακος καὶ ἠρμήνευσεν αὐτὸν εἶναι τὰ τέκνα του, ὡς σμερδαλέον ἕμιμον πάλης καὶ νίκης. Βραχεῖα ἦν ἡ ἀπάντησις τῆς ἐρωμένης ἣτις κλαίουσα παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ Πειραιῶς ἀνεμίμησεν εἰς τὸν ἀπερχόμενον ναύτην τῆς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν πατρίδα ! ...

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινδυνωδῶν σκοπέλων τοῦ Ἀρχιπελάγους ὁ Ἕλληνας ναύτης ἐγένετο πειρατῆς καὶ ἔπαλλε μετὰ τῆς θαλάσσης τὰ βαυκαλιστικὰ ἄσματα τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ κάλλους τῆς φίλης του. Καὶ αἱ ἀπρόσιτοι ἄγκραι τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Πίνδου ὑπεδέχθησαν φιλοστόργως τοῦ Ποιμένο; τὰ τέκνα *πᾶλληκάρια* ἐνδοξα τρομεροῦς κλέφταις. Καὶ κατὰ τὰς ζοφεράς νύκτας μυστηριώδεις πυραὶ ἀνταπεκρίνοντο ἀνὰ τὸν Ἕλληνικὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου μέχρι τῶν βράχων τῆς Χίου, ἀποτελοῦσαι φορικτὴν ἀπειλὴν διὰ τὰ στίφη τῶν γιαννιτσάρων οἵτινες ἐν καταπλήξει ἔβλεπον αὐτὰς καὶ ἐνθέρμον δέησιν πρὸς τὸν θεὸν τῆς νίκης πρὸς ὃν πᾶς πόθος τῶν γενναιοτάτων ἐκείνων καρδιῶν ἀπηθύνετο. Καὶ ὑπὸ τῶν πειρατῶν ἐκείνων τοῦ Αἰγαίου, καὶ ὑπὸ τῶν κλεφτῶν τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Ταϊγέτου ἀνεκλήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ τόσον μακραινῶς καὶ ἐναγωνίως προσδοκωμένη ἐλευθερία ὡς ἐκ τῶν πειρατῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Αἰγίνης, καθὰ ὁ μέγας Θουκυδίδης ἀνέκραξε, προῆλθε τὸ ἐνδοξὸν γένος τῶν θεῶν Ἡρακλειδῶν τῶν ἀνικητῶν μαραθνομαγῶν.

Κατερχόμενοι ἐκ τοῦ χιονώδους Ὀλύμπου ἔψαλλον οἱ κλέφται τὸ ἐπινίκιον νέου Ὀρφέως τὸ πολεμικὸν ἄσμα τοῦ Ρήγα, ἐν ᾧ ἐφορμῶντες αἰφνιδίως ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ὑδρας οἱ ἀτρόμητοι ναῦται ἀνέτεινον τὸν Σαλαμίγιον Παιᾶνα

ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Τομπάζη καὶ τοῦ Μιλλι. Τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος δὲν ὑπνωττον πλέον. Οἱ κλάδοι τῆς μύρτου ἣτις περιέβαλλε τὰ ἄντρα τὰ ἄλλοτε ἀφιερωμένα εἰς τὰς θεότητας τῶν ἀγρῶν ἐψιθύριζον εἰς αὐτὰ τὸ ἄσμα τοῦ Ἀρμοδίου καὶ τοῦ Ἀριστογείτονος ἐν ᾧ τὰ φυλλώματά των ἐκρυπτον ἐκεῖνα τὴν μάχαιραν καὶ τὴν καρβίναν των ζητῶντα κρυσφύγετον μεταξὺ τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων ἐφ' ὧν καθήμενος ὁ Κανάρης, ἐμελέτα τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος καὶ ὁ Ὑψηλάντης προώριζεν εἰς ἐνδοξότατον θάνατον τὴν ἱεράν λεγεῶνα τῶν νέων ἡρώων...

Ἄλλοτε τῶν θυμάτων τὸ αἷμα ἐμέθυσε τὰς δογίλας Εὐμενίδας καὶ ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἀντήχει ἀπὸ κοιλάδος εἰς κοιλάδα. «Ζωὴν ἀντὶ ζωῆς, αἷμα ἀντὶ αἵματος», σμερδαλέως ἐβόων ! Καὶ τὸ Αἰσχύλειον ἄσμα ἐβρόντα σὺν αὐτῷ !... Οἱ κλέφται ἀνέλαβον τὴν τρομερὰν ταύτην κραυγὴν. Ἀπέσπασαν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῆς Πίνδου τὴν πᾶλλευκον τῆς ἐλευθερίας σημαίαν ἐνεβάπτισαν αὐτὴν ἐν τῷ χρώματι τοῦ οὐρανοῦ των, τῆς θαλάσσης των ! Ἐξώρμησαν ἐκ τῶν ἀγρίων ἄντρων ἐν αἷς τὸ ἄσμα τοῦ ἔρωτος ἐξελέπτυνε τὰς ὑπερηφάνους ἐκεῖνας ψυχὰς τὰς χαλυβθωθεῖσας ἐν τῇ πάλῃ, ἐν αἷς καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες συνώδενον ἰὰς προσφιλεῖς των, ἀπτόητοι ὑπὸ τὰ βαρύτατα τῆς τύχης πλήγματα ἀψηφοῦσαι πάντα μόχθον, πᾶσαν ἐναντιότητα πάντα κίνδυνον. Στοργὴν, ἀγάπην καὶ πατρίδα ἤθελον καὶ ἐκεῖνα καὶ ἐν τοῖς ἄντροις ἐκείνοις, αἱ γυναῖκες κατέστησαν ἡρωίδες ἀκούουσαι τὰ κατορθώματα τῶν συντρόφων των, ἀναφλεγόμεναι ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς περιφήμου Λαίδως.

Καὶ οἱ κλέφται ἐροβόλησαν ἐκ τῶν ἀκρωρειῶν των πρὸς τὰ καταδυναστευόμενα πεδία θαρραλέοι, ἀδάμαστοι, ἀποφασισμένοι νὰ μὴ ἀφήσωσι τὰς κεφαλὰς των εἰς χεῖρας τῶν Μουσουλμάνων, ἵνα ἐκτεθῶσιν εἶτα πρὸς θρίαμβον τῶν τυράννων καὶ πρὸς κάταπτόησιν τῶν ἀδελφῶν των ! Μυριάκις προετίμων ν' ἀποκόψωσιν αὐτὰ οἱ σύντροφοί των, καὶ νὰ τὰς φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν, ὡς παραγγέλλει ὁ Γυφτάκης, ὡς τραγουδαίει ὁ Λιάκος ! Ὁρκίσθησαν !...

Κατῆλθον τρομεροὶ ὡς λέοντες, βροχόμενοι

τὸν ἕμιμον ὃν ἔφαλεν ὁ Ρήγας : « Ἐμπρὸς παῖδες τῶν Ἑλλήνων ». Ἄπασα ἡ Ἕλληνικὴ νεότης ἀνέτεινε τὸ μέγα ἐκεῖνο ἄσμα καὶ σύμπασα ἐξηγέροθη :

«*Ἔς πότε πᾶλληκάρια θὰ ζοῦμε στὰ στενὰ Μονάχαι σὺν λεοντάρια εἴ τὸς βράχους εἴ τὰ βουνά !*»

Καὶ ἀνεπήδησαν ἀκάθεκτοι οἱ Σουλιῶται καὶ οἱ Μανιάται «λιοντάρια παινεμένα» καὶ οἱ ἀετοὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀγρῶν, καὶ τὰ δελφίνα τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ οἱ δράκοντες τῶν νήσων πρὸς οὓς τὸ ἄσμα ἐκεῖνο ἀπευθύνετο ! Καίτοι δὲ αἰσθάνεται ἐν αὐτῷ τὴν ἡχὴ τῆς ἀρχαίας μολπῆς τοῦ Καλλίνου ;

«Καὶ ἕως πότε ἀδρανεῖς ; Πότε θὰ κραταιωθῆ ἡ ψυχὴ σας ;

«Οὐδὲ τοὺς περὶ ὑμᾶς αἰδεῖσθε ὧ νέοι.

Τόσον ἀπαθῶς ἀμέριμοι ; Ἦ φρονεῖτε ὅτι κρατεῖ

«Εἰρήνη ; Νῦν ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα πολεῖ οὖσαν !...»

Καὶ ἡ Ἕλληνικὴ νεότης ἀνίσταται. Φεύγει ἐκ τοῦ οἴκου τῆς καὶ καθίσταται κλέφτης. Καὶ λέγει : «Μάνα σοῦ λέω δὲν ἔμπορῶ τοὺς τούρκους νὰ δουλεύω».

Καὶ ὁ κλέφτης δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον καὶ βταν ζῶν πίπτει εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ὁ λογισμὸς μου τρέχει εἰς τὰ βουνά του, εἰς τὴν πατρίδα του καὶ εἰς τὰς ἀνάνδρους εἰσηγήσεις καὶ μωροτάτας προσκλήσεις ὅπως καταστῆ τοῦρκος ἀπαντᾷ ὑπερήφανος καὶ δογίλος διὰ μεγολοπρεμεγαλοπρεπῶν ὕβρεων καὶ θαρραλέος καὶ ἀτρόμητος ἀντιμετωπίζει τὰς φορικωδεστέρας τῶν βασάνων. Διότι τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς αὐτὸν ἐμπειστημένον ! Καὶ δὲν ἀγνοεῖ τοῦτο Οἱ κλέφται, θ' ἀπέθνησκον ἄλλ' ἢ ἰδέα θὰ ἐπέζη αὐτῶν καὶ θὰ ἐθριάμβευεν.

Ἐὰν ἀπέθνησκον εἰς κλέφτης ἄλλος θὰ κατελάμβανεν ἀμέσως τὴν θέσιν του. Καὶ οὕτως ἡ Ἑλλὰς οὐδέποτε θὰ ἀπέθνησκον ἐν πνεύματι. Τί ἦτον ἔπειτα ὁ θάνατος διὰ τὸν κλέφτην ; Οὐδέποτε ἀποθνήσκει οὗτος διότι ἀναζῆ ἐν τῇ μνήμῃ τῶν συμπατριωτῶν του, ἀνοσῆ ἐν τῷ ἄσματι τῶν πτηνῶν, ἀτιναθὰ κομίζωσι πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τὸν χαιρετισμὸν τῶν συντρόφων τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης. Ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ πέσῃ ἢ κεφαλή του εἰς χεῖρας τῶν τούρκων, ἀρκεῖ νὰ

ἐτοιμασθῆ δι' αὐτὸν ὑπὸ τῶν συντρόφων του ἐν προσκεφάλαιον ἐκ κλάδων, ἀρκεῖ νὰ θάψωσιν αὐτὸν ὄρθιον ἵνα δύναται νὰ μάχηται, ἀρκεῖ ν' ἀφήσωσιν εἰς τὴν δεξιὰν πλευράν του μίαν θυρίδα ἵνα εἰσέρχονται δι' αὐτῆς τὰ πτηνὰ εἰς τὸν τάφον του καὶ τῷ ἀναγγέλωσι τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος ἀρκοῦσι ταῦτα ὅπως ὁ κλέφτης ἀποθάνῃ εὐχαριστημένος, ἀφίνων τὴν διαθήκην του εἰς τὸ προσφιλεῖς πτηνὸν του εἰς τὸν ἀχώριστον σύντροφόν του τὸν ἵππον του ; ...

Διηγεῖται ἡ ἱστορία ὅτι ἡ πάλη αὕτη μεταξὺ μιᾶς δρακὸς ἡρώων καὶ στρατοῦ ὀλοκλήρου δημοίων ὑπῆρξε μακρὰ καὶ ἀπεγνωσμένη. Ἄλλ' ἡ Νίκη συνέστειλε τὰς πτέρυγας ἐνθαρρυνθεῖσα καὶ αὐθις ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἡ Πρόμαχος Ἀθηναῖα, κατεθάμβωσε τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῆς λάμπους τῆς παγίδος. Ἐμειδίασαν ἄλλ' αἱ καρυάτιδες τοῦ Ἐρεχθεῖου, βλέπουσαι τοὺς βαρβάρους κατακρημνιζομένους ἐν αἰσχροῖ φυγῇ διὰ τῶν κλιτύων τοῦ ἱεροῦ λόφου, ὑπὸ δεινοῦ τρόμου κατελιμμένας ἄλλοφρονούσας ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δεισιδαιμονίας !

Ἄλλ' ὅποια θυσίαι, ὅποια θύματα, ὅποιοι ἄγνωστοι ἥρωες ! Ἄγνωστοι ἄλλ' οὐχὶ λησμονοῦντες. Ἐὰν τὸ ἄσμα τῆς τέχνης, ἔαν ἡ φωνὴ τῆς ἱστορίας ἐκδειάζει τ' ἀνδραγαθήματα τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τοῦ Βότσαρη, τοῦ Κανάρη καὶ τοῦ Μιαούλη, τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη, εἰς τὰς σκιεράς κοιλάδας, εἰς τὰς μυστηριώδεις χαράδρας τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ρούμελης, τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Ἀργολίδος, ἀνὰ τοὺς βράχους τῶν Ψαρρῶν καὶ τῆς Ὑδρας, ἀγαμέλπει ἢ ἀγνὴ καὶ ἐλευθέρα αὔρα τοὺς ἄθλους τῶν ἀγνώστων ἡρώων οἵτινες ἐπιζῶσιν ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ λαοῦ. Ἀπόλλινται τὰ ὀνόματα ; Ἄλλὰ τὰ κατορθώματα δὲν λησμονοῦνται. Καὶ ἔαν τὰ ἡρωϊκὰ ταῦτα ἔργα ἢ ψυχὴ τοῦ Ἕλληνος αἰσθάνεται ἀνθοβολοῦσαν ὄλην τὴν κραταιὰν αὐτῆς ζωὴν. Ἀνὰ πᾶσαν ἑλληνικὴν γωνίαν ὀρῶνται σκιαὶ παράδοξοι περιπλανώμεναι καὶ ἀφηγούμεναι καράδοξα μεγαλοουργήματα. Καὶ ὁ λαὸς ἀναγνωρίζει τὰς σκιάς ταύτας, καὶ τὰς ἀναζητεῖ καὶ διακρίνει ὀρθομένους μεγαλοπρεπεῖς μεταξὺ αὐτῶν τὸν Ἀνδρουτσον, τὸν Βλαχάβαν, τὸν Μποκουβάλαν. Ὀνόματα, ἅτινα ἐνέσπειραν τὸν τρόμον εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ ἐξηγερν παλ-

μοὺς ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὸ σπαθὶ τῶν Ἑλλήνων διότι ἀπετέλουν λάβαρα ἐπὶ τῶν ὄρεων, σημαίας ἀνὰ τὰ πεδία, στεροτάτους πύργους κατὰ τῆς λασπώδους μανίας τῶν Πασσάδων...

Καὶ ἡ θάλασσα μᾶς ἀποστέλλει καὶ αὐτὴ τὴν φωνὴν της! Ἐχει καὶ ἡ θάλασσα τὰς ἀναμνήσεις της! Καὶ ἐὰν ἐν τῷ ἔρημῳ Ἀρχιπελάγει ἐτελοῦντο ἠρωῖστοι ἐξαίσιοι ἐκεῖ, μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων, τὰ κύματα συλλαμβάνουσι τὰς μανιώδεις κραυγὰς τοὺς θρηνώδεις γόους καὶ ἐν τῷ ρυθμικῷ αὐτῶν φλοίσβῳ κολάζουσιν αὐτοὺς εἰς τὰς ἀγωνιώσας ψυχὰς, αἵτινες κεκρυμμένοι μεταξὺ τῶν βράχων ἀναμένουσι τὸ ἐξεγερτικὸν ἐκεῖνο ἄσμα, οὕτινος τὴν μεγαλοπρεπῆ σημασίαν δὲν ἀγνοοῦσιν! ...

ᾠ! δὲν φοβοῦνται τὸ πλῆθος οἱ κλέφται! Ἐξ ἐναντίας ἡ πλῆθὺς τῶν ἐχθρῶν καθίστα αὐτοὺς τολμηροτέρους, βιαιοτέρους. Ὁ Ἄνδρουττος δεσμιώτης στρίβει τὸ μουστάκι, ἐν ᾧ ἐκ τῆς Εὐβοίας καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν φέρουσι βόμβας ἵνα καταρτίψωσι τὸ μέγα μοναστήριον ἐν ᾧ διατελεῖ καθειργμένος. Καὶ ἐν Κρήτῃ ὁ υἱὸς τῆς περιφόβου χήρας παρακινεῖ τὴν μητέρα του ν' ἀριθμῆ ἐκ τοῦ παραθύρου τοὺς ἐχθροὺς ἐν ᾧ αὐτὸς παρατείνει τὸ γευμὰ του.

Αἱ κορυφαὶ τῶς ὄρεων εἶναι τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ κλέφτου, καὶ αὐτὸν καὶ μόνον τὰ βουνὰ ἀγαπῶσιν, ἐν ᾧ βδελύσσονται τὸν πόδα τοῦ τούρκου. ᾠ! Πόσον μεγαλοπρεπῆς εἶναι ἡ ἐπιπληξίς ἣν ὁ μέγας Ὀλυμπος οὕτινος αἱ κορυφαὶ διατηροῦσιν ἀεννάως ἀνελάφους τὰς χιόνας τῆς ἐλευθερίας, τὰς ὁποίας ὑπὸ τὸν ἀπειρον οὐρανὸν ἐν μέσῳ τῶν ὄνείρων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μόνον οἱ κλέφται δύνανται νὰ πατώσιν. Πόσον ἐξαισία εἶναι ἡ ἐπιπληξίς ἣν τὸ ἀθάνατον ὄρος ἀπευθύνει εἰς τὸν Κίσαβον λακκατηθέντα ὑπὸ τοῦ μουσουλμανικοῦ πέλματος καὶ ἦτις τόσον θαυμασίως διατυποῦται ἐν τῷ περιφίμῳ ἄσματι «Ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Κίσαβος, τὰ δυὸ βουνὰ μαλώνουν»! ..

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν σκληροκάριοι ἀνήμεροι οἱ κλέφται. Εἰς τὰς ἀκατεργάστους τραχεῖας ἐκείνας καρδίας ἐπένηθον τὰ λεπτότερα τῶν αἰσθημάτων. Ἠκούσαμεν τὰς τελευταίας λέξεις τῶν θνητοσόντων κλεφτῶν. Ἡ Πατρίς καὶ παρὰ τὴν πατρίδα ἡ ἐρωμένη. ἡ σύζυγος, τὰ τέκνα; Καὶ

αὐτὸς ὁ ἔρωτος παρέχει τὴν φλόγα του, ἵνα πυρπολήσῃ ἐπὶ πλεόν τὰς διαπύρους ἐκείνας καρδίας. Ἡ ἐνθερμος στοργή, ἡ βαθεῖα ἀγάπη δύνανται ν' ἀνθήσωσιν εἰς γῆν μὴ ἐλευθέρην; Δύνανται ὁ Ἕλλην ν' ἀνεχθῆ τὴν ὑπὸ τοῦ Τούρκου βεβήλωσιν τῶν ἱερωτέρων αἰσθημάτων; Αἱ γυναῖκες, αἱ θυγατέρες τῶν κλεφτῶν, θέλουσι νὰ ὄσιν ἐλεύθεραι διὰ πάσης θυσίας ἐλεύθεραι. Τὸ μόνον ἀληθὲς ἐχέγγυον τοῦ ἔρωτος εἶνε διὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἡ ἐλευθερία τῆς πατρίδος!

Ἐν τῷ οὐρανῷ ἐγράφοντο αἱ τύχαι τῶν τε καταδυναστευόντων καὶ τῶν καταδυναστευόμενων. Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οἱ Ἕλληνες προσεδόκουν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν, ὅταν ὁ ἐγωῖσμος καὶ ἡ ἀνανδρία τῶν ἀνθρώπων, προέδιδον τὸν ἱερωτάτον ἀγῶνα. Εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἠλπίζον οἱ ἀκατάβλητοι ἐπαναστάται καὶ τὰ θεοπίσματα τὰ ψηφισθέντα ἐν Ὑδρᾷ διακηρύττουσιν. Ὁ πολίτης ὁ μαχόμενος ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἔξει ἀμοιβὴν ἐπὶ γῆς καὶ στέφανον ἐν Οὐρανῷ, οἱ δὲ προδόται καὶ λιποτάκται θὰ εἶνε κατηραμένοι ὑπὸ τῆς πατρίδος, καὶ ἀφορισμένοι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πάντοτε, πανταχοῦ. οὔτω καὶ ἐν τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐκείνῳ ἀγῶνι αἱ προδοσίαι, αἱ ἀπάται δὲν ἔλειψαν, ἀλλὰ μετ' ὅλας τὰς τρομερὰς ἐναντιότητας ὁ Ἕλλην δὲν κάμπτεται. Ἐλπίζει εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὴν ἀγνότητα τοῦ σκοποῦ δι' ὃν μάχεται, εἰς τὸν Θεὸν τῆς νίκης ὅστις τὸν ἐμπνέει καὶ τὸν ἐνθουσιάζει. Τὰ πάντα διὰ τὴν πατρίδα! Ἴδου τὸ μοναδικὸν σύνθημα τοῦ κλέφτου. Ὅταν ἀποθνήσκῃ μαχόμενος παραγγέλλει ἐκ τοῦ τάφου του εἰς τὴν ἀγαπητὴν του νὰ τὸν συγχωρήσῃ ἐὰν ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του οὐχὶ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν πατρίδα. Ἀλλ' ἄς ἀναπαύεται ἡσυχος ἐν τῷ τάφῳ του! Ἡ ἐρωμένη του θὰ τρέφῃ τὴν ἰδίαν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Ὅχι! Ἡ ἀγάπη αὐτῆς θὰ εἶνε ἔτι διαπυροτέρα. Διότι ἀπέθανε διὰ τὴν πατρίδα!

Ἦλθεν ἡ νίκη!... Ἦλθεν ἀργὰ, καὶ οὐχὶ πλήρης!... Ἦλθε μετ' ἀναριθμήτους συμφορὰς καὶ θυσίας, μετὰ μουσαρὰς προδοσίας! Ἀλλὰ ἡ φωνὴ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τῶν κλεφτῶν ἐδέσποσεν ἡγεμονικῶς, καὶ τὴν φωνὴν ταύτην ἀνέλαβον ἐνθουσιωδῶς οἱ πρῶτοι βάρδοι τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως οἱ ἀριστο-

κρατικοὶ Φαναριῶται, οἵτινες ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐμπνευσιν αὐτῆς συνέπλεξαν τὰ λεπτότερα νήματα τῶν ἀσμάτων των, διαιωνίσαντες τὸν ρυθμὸν αὐτῆς ἐν τῇ ἀβρῶ καὶ μεμετρημένῃ ἀρμονίᾳ τῶν καλλιτεχνικῶν στροφῶν των. Ἡ ποιησις τοῦ λαοῦ διηθίζεται εἰς τὰ δημιουργήματα τῆς τέχνης καὶ ἀρχεῖ ἐφ' ὄλου τοῦ πνεύματος αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ὕμνου τοῦ Ρήγα ἀντλεῖ τὴν ἐμπνευσιν ὁ Σολωμὸς διὰ τὸ Ἐθνικὸν ἄσμα τῆς ἀναστάσεως Ἑλλάδος, καὶ τοὺς διαπύρους φθόγγους τοῦ ἔρωτος ὑπενδύει ὁ Χριστόπουλος διὰ τῆς ἀρμονίας τοῦ Ἀνικρέοντος καὶ ὁ Βιλλαρῶς συγκερνᾷ μετὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀλκαίου, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος μετὰ τῆς δριμείας εἰρωνίας τοῦ Ἀρχιλόχου. Ἡ μελαγχολικὴ ὀδύνη τῆς ἀνιαρᾶς ζωῆς ἀντανακλάται εἰς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδίας τοῦ Ραγκαβῆ, ἐν ᾧ ὅλη ἡ πικρία τῆς ἀπογοητεύσεως πλημμυρεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Ζαλοκώστα, ὅπως εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ Μεσολογίου ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔβλεπε μετ' ἀποτροπιάσεως τοὺς προδότας τῆς πατρίδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠερίθει τοὺς μάρτυρας αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς ἰσχυ-

ρᾶς ποιήσεώς του κατεστηλίτευεν ἐκείνους καὶ ἀπεθέωνε τούτους: Ἀστραπαὶ ἠρωῖσμοῦ, κραυγαὶ ἀπελπισίας, δεήσεις. Εἰρήνης ὄρουγαὶ νίκης, προπληλακιστικὰ σκώμματα νικητῶν ἀνάνδρων, χρησιμοδοτικὰ ἔπη ἠρώων γαληνίων ἐν τῇ ὑπερτάτῃ στιγμῇ τῆς λυσσωδεστεράς πάλης... πάντα ταῦτα ἀπεικονίζονται θαυμασίως ἐν τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ Ποιήματι τοῦ κραταιοῦ Ζαλοκώστα. Ἐν αὐτῷ περικλείεται ἀπασα ἡ ἠθικὴ ἱστορία τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ γένους!... Ἦλθεν ἡ νίκη!... Ἀλλ' οἴμοι! ἡ ἡμετέρα ἀκαδημία ἤμβλυε τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ λησιμονήσωμεν, ὅτι καὶ ἐκεῖθεν τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ γῇ τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν, ἀναῖξῃ ἐν τοῖς ἐκλάμπροις αὐτῆς χρώμασιν, ἡ νέα τέχνη οὐχὶ ἀμοιρος τῆς φλογὸς τῆς ἀρχαίας ποιήσεως. Ἐχει καὶ ἡ νεωτέρα Ἑλλάς τὸν Ὀλυμπον αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος μειδιῶσιν εἰσέτι αἱ Μοῦσαι ὑπὸ τὴν μαγείαν τοῦ ἀγνοτάτου οὐρανοῦ, ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν μουσικὴν τῆς λαμπροτάτης θαλάσσης, ἣτις μακρόθεν ἀπαστράπτει, μεταξὺ τῶν ἀπαστραπτουσῶν Κυκλάδων.

TIMESON

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἐγνώρισα τί σημαίνει ἐκδίκησις. Εἰς τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν ἄλλοι παίζουσι ἀμεριμνομερίμνος εἰς τὸ κατώφλιον τῆς κατοικίας των, περιεπλανήθη ἔρημος εἰς τὴν μοναχίαν, καὶ ἐκλαυσάμην ἀπὸ λύπης. Ἀτυχῶς τὰ χρόνια τῆς κακαδαιμονίας διπλὰ λογαριάζονται, καὶ ἡ ψυχὴ ἐνωρίτατα ἀφυπνίζεται εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν καὶ βλέπουν ἄλλους νὰ ὑποφέρουν...

Ὁ πατήρ μου, κολλήγας τοῦ κόμητος τοῦ Ναρβῆ εἰς τὴν Γασκώνην, ἐχαίρετο λάποισιν εὐτυχίαν ὅταν μίαν φορὰν ἐπιδημία ἔπασεν εἰς τὰ κτήνη. Τὸ ἴδιον ἔτος ἔπασεν ἀσθένεια εἰς τὸν ἀνθρώπον καὶ τὰ ἀρσθόσιτα ἐσάπισαν ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων βροχῆν. Αὐτὰ δὲν θὰ ἦσαν τίποτε μ' ἕνα καλὸν αὐθιγνῆν. Θὰ τὰ ἐδιορθώναμεν τὸ ἀρχόμενον ἔτος. Ἀλλ' ὁ Ναρβῆς ὑπῆρξεν ἀμελιτικός. Ὅ,τι ἐθερίσαμεν, ὅσῳ ὀλίγον καὶ ἀνυπῆρξε, μᾶς τὸ ἐπώλησε μὲτ' ἡμῶν τὰ πτωχικὰ μᾶς ἐπιπλα...

Δὲν ἤμποροῦσε κενεῖς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τύσῃν κακίαν.

Ἡ μήτηρ μου ἦτο ὠραία. Ποτὲ δὲν εἶπε τίποτε ὠρισμένον, μετὰ τὴν ἐπιμονὴν τῆς χωρικῆς ἡ ὁποία σιωπῆ ἐξ αἰδημοσύνης καὶ ἐγκρατερήσεως. Εἶδον τὸν πατέρα μου νὰ κλαίῃ. Δὲν ἐνόησα οὔτε τὸν ἕνα οὔτε τὴν ἄλλην. Ἀλλ' ἀπὸ τότε ἡ παιδικὴ μου καρδιὰ ἔζη μόνον διὰ τὴν ἐκδίκησιν, συναίσθημα διὰ τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως ἤμην προωρισμένος καὶ προδιατεθειμένος.

Ἡ οἰκογένειά μᾶς ἡ ὁποία ἄλλοτε τόσον ἐξέτιματό εἰς τὰ περίχωρα ἐγνώρισε τότε τὴν στέρησιν καὶ τὴν περιφρόνησιν. Ὁ κολλήγας ἔγινε ἐργάτης, καὶ ἡ μήτηρ μου μετὰ τοὺς μεγαλύτερους ἀδελφούς μου ἔτρεχεν ἀπὸ τὸ πρῶτον ἕως τὸ βράδυ νὰ μαζεύῃ εἰς τὰ γύρω δάση κούτσουρα διὰ νὰ τὰ μεταπωλῆ εἰς τοὺς εὐπόρους γείτονας.

Δὲν ἐπερίμενα νὰ γίνω εἰκόσι ἐτῶν διὰ νὰ μεταναστεύσω. Ἐφυγα ἀπὸ τὴν Γαλλίαν καὶ

ἐπὶ γὰ εἰς τὴν Ἀργεντινὴν Δημοκρατίαν. Μαζὴ μου συναπεκόμισα τὸ παιδικὸν μῖσος εἰς μίαν φυσικὴν δύναμιν. Καὶ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι τὸ μῖσος αὐτὸ μοῦ ἔδωκεν ὅλην τὴν δραστηριότητά καὶ τὸ θάρρος νὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὰς μάλλον ριψοκινδύνους ἐπιχειρήσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας, τυχὴ ἀγαθῆ, ἀπέκτησα τὴν κολοσσαϊάν μου περιουσίαν. Νεώτατος ἀκόμη μόλις τριακονταπενταετῆς θὰ ἠμποροῦσα νὰ ἀπολαύσω χίλια καλὰ. Ἄλλὰ κάθε καλὸν ἀπ' αὐτὰ ἔκρυπτε καὶ μίαν πικρίαν. Μία ὄπτασις ἐνὸς ἀτυχοῦς κολλήγα διωκουμένου ἀπὸ τὴν οἰκίαν του ἐν καιρῷ χειμῶνος ἀπὸ ἓνα ἀμείλικτον γαιοκτήμονα. Ἐφ' ὅσον ὁ κόμης τῆς Ναρόξ ἔζη ἀτιμώρητος, ἐγὼ δὲν θὰ ἐχαίρομην τὰ πλοῦτή μου, καὶ τὰ ὠραία μάτια τῶν Ἀργεντινῶν παρθένων δὲν θὰ ἐγένων εἰς τὴν καρδίαν μου συμπάθειαν τὴν ὁποίαν ἀμέσως τὸ μῖσος θὰ ἐπάγωνε.

Ἐπὶ γὰ εἰς τὴν Βίμαρμένην καὶ ἐπανήλθον εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἡ οἰκογένειά μου κατοίκει μέσα εἰς τὸ χωρίον τῆς Ναρόξ, καὶ εἶχε τὴν ἐξέχουσαν θέσιν χάρις εἰς τὴν γενναϊότητά μου. Ἐφρόντισα νὰ μὴ εἰδοποιήσω κανένα περὶ τῆς ἐπανόδου μου, διὰ ν' ἀποφύγω τὰς ἐνοχλητικὰς ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐγένοντο πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ παλινοστοῦντος συγχωριανοῦ.

Διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ναρόξ ἀπὸ τὸν σιδηρόδρομον παίρνωμεν μίαν ἄμαξαν μὲ παραπετάσματα τὴν ὁποίαν ἐνεθυμούμην ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου ἔτη, ὅταν ἀκόμη τὴν ἐνόμιζα ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς πολυτελείας. Εἰς γέρον ἀμαξηλάτης τὴν ὠδήγει ὁ ἴδιος πάντοτε, διότι δεκαπέντε ἔτη, πολὺ ὀλίγα πράγματα εἶχον μεταβάλλει εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τῆς σώφρονος καὶ μαγευμένης ζωῆς.

Μία χαριτωμένη νεῆσις ἔμελλε ν' ἀνέλθῃ μαζί μου εἰς τὴν ἰδίαν ἄμαξαν. Εἶχε τὸ κάλλος τῶν Κελτίδων καὶ τῶν Ἰβηρίδων, ὅπερ ὑπομιμνήσκει τόσῳ τὴν Φλαμανδίαν ὅσῳ καὶ τὴν Ἰσπανίαν.

Θυμῶσα γαλανὰ μάτια, καὶ μαῦρα μαλλιά, στρογγυλὸς ὤμος, καὶ κορμωστασιὰ εὐλύγιστος προσελάμβανεν ἀκόμη περισσοτέραν χάριν ἀπὸ τὸ χαριεὶν βάδισμα τὸ ὁποῖον νομίζεις ὅτι εἶνε τὸ ἄσμα τῆς κινήσεως εἰς μίαν φυλὴν αἰσθηματικὴν καὶ πλήρη ζωῆς.

Συνεκινήθη ἐνθὺς ἀμέσως ἀπὸ τὸ βλέμμα τὸ ὁποῖον ἀντηλλάξαμεν τόσῳ συγκεκινημένος, ὥστε μέσα εἰς τὴν ταραχὴν μου ἐκάθησα πλησίον τοῦ ἀμαξηλάτου, ἐνῶ ἐκεῖνη ἐκάθησεν ἐντὸς τῆς ἀμάξης. Ἄλλως τε ἔκαμνε πολλὴν

ζέστην. Τὰ παραπετάσματα ἦσαν σηκωμένα. Στρέφω τὴν κεφαλὴν θὰ ἰδύναμην νὰ παρατηρῶ τὴν λεπτὴν εἰς ἀριστοκρατικὴν κατατομὴν τῆς συνταξιδιωτικῆς μου.

Ἀπὸ μίας ἀρχῆς, ἀφ' ὅτου ἔλαβα τὰ ἡνίκ εἰς τὰς χεῖρας, ὁ ἀμαξηλάτης ἤρρισε νὰ φυλαρῆ ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων. Εἶχε πῖει, ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος τὸν ἐμέθυσκε περισσύτερον. Τὰ μικρὰ ματάκια του εἰς τὴν σκληρότητα τῶν ὁποίων ἔλαμπε ὡς φλόξ κᾶπου-κᾶπου ἡ ὄργη μὲ παρετήρει ἐνίοτε λοξῶς ἀλλὰ καὶ μὲ μίαν ἔκφρασιν ἐνθουσιασμοῦ. Μέσα δὲ εἰς τὴν δύσκολον λαλίαν του ἐπανεύρισκα κᾶποιος φιλολογικὰς ἐκφράσεις, ὅπως καμμίαν φορὰν ἀνευρίσκωμεν εἰς χέρσον ἀγρὸν ἀρχιὰ τινὰ νομίσματα. Ὅταν διεκόπτετο, τοῦ ἔδιδα ἄλλην ἀφορμὴν καὶ ἐκεῖνος ἀκατάσχετος ἐξηκολούθει, διότι μοῦ ἤρесе νὰ μάθω τὰς σκέψεις του καὶ τὰ πράγματα τοῦ χωρίου. Μεταξὺ ἄλλων λοιπῶν ὁ ἀμαξῆς μοῦ διηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς Ναρόξ καὶ τοῦ ἔλους τῆς, τὴν κολοσσαϊάν ἐπιχειρήσιν τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἶχεν ἀναλάβει ὁ κόμης. Τὸ ἄσος δὲν ἠμποροῦσε νὰ καλλιεργηθῆ παρὰ μόνον μίαν φορὰν τὰ τρία ἔτη. Ἄλλ' ἡ μία ἔφερε τὸ ἰσοζύγιον διὰ τὰ ἄλλα δύο ἔτη. Εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότητός του ὁ κόμης ἠθέλησε ν' αὐξήσῃ τὴν περιουσίαν του. Ἐμεγάλωσε τὸ κτήμα του, ἔκαμε γαλακτοκομεῖα, τυροκομεῖα, ἀποθήκας, καὶ εἰς ὅλην τὴν γειτονικὴν χώραν αὐτὸς ἦτο ὁ πραγματικὸς ἀυθέντης ὅπως ἦσαν οἱ τιμαριῶχοι τοῦ παλαιοῦ καιροῦ.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἐπέερχαν. Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ὁ κόμης εἶχε γηράσει. Τὰ τέκνα του δὲν ἠγάπων τὴν γῆν. Οἱ κολλῆροι του ἐκοιμῶντο εἰς τὴν δουλειάν. Τὰ εἰσοδήματα του ἐτρώγοντο ἀπὸ τὴν νέαν πολυτέλειαν τῆς οἰκογενείας του, τὸ γρῆμα ἔλειπε καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸ ἐξέλειπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ κτήνη, τὰ λιπάσματα οἱ σπόροι. Ἦναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς ὑποθηκεύσεις. Ἦ προῖξ τῆς μεγάλης του κόρης καὶ τὰ χρέη τῶν δύο του υἱῶν εἶχον καταστρέψει τὴν κολοσσαϊάν ἐπιχειρήσιν. Ἐπῆρχεν ὅμως ὀρθία ἀκόμη ἡ ἐπιχειρήσις, ὡς ἐκ θαύματος, ὀφειλομένου εἰς τὴν τοκογλυφίαν, διότι οὐδεὶς πλέον ἐσυλλογιζέτο τὴν ἀγροτικὴν ἐκμετάλλευσιν. Ἄλλὰ τὰ ὑποστατικά, ὅσον κακὰ καὶ ἦν διψοῦντο, πάντως κάτι συνεισέφερον διὰ νὰ πληρώνωνται τακτικὰ οἱ τόκοι τῶν ὑποθηκῶν.

Ὁ ἀμαξῆς δὲν ἔκρινεν οὐδὲ κατεδίκαζεν. Ἀφηγεῖτο ἀπλῶς τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ἡ ὁποία διὰ τὸν τύπον εἶχε τύσον ἐνδιχέρον ὅσον καὶ ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος.

Τὸν ἤκουα ἐγὼ, μὲ ἀγρίαν χαρὰν ἀπληστος νὰ μάθω τὴν παρακμὴν τοῦ δεσπότη, καὶ ἀποφασισμένος νὰ τοῦ καταφέρω ἐγὼ τὸ τελευταῖον, τὸ θανατηφόρον κτύπημα.

— Ἄχ! τί καλὰ ἀραβόσιτα ἔχουν ἐκεῖ! ἀνέκραζεν αἰφνιδίως ὁ ἀμαξῆς.

Καὶ μὲ μυστηριώδες ὄρος διὰ χαρακτηριστικῆς χειρονομίας δεικνύων τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀμάξης ἐψιθύρισε.

— Μέσα εἶνε ἡ μικροῦλα...

— Ἡ κόρη τοῦ κόμητος τῆς Ναρόξ, ἀνέκραξεν.

— Ναι, ἡ μικροτέρα ἀπὸ ὅλας ἡ Γενεβιέβη.

Ἐπιστρέφει ἀπὸ τὴν θεῖαν τῆς. Ὁ πατέρας τῆς εἶνε ἀρρωστος. Εἶνε ἡ τελευταία του παραγορία. Διότι ὅλοι οἱ ἄλλοι ζοῦν εἰς τὸ Παρίσι.

Ἄλλ' ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ἄφηκε τὰ ἡνίκ. Καὶ αὐτὰ ἔπεσαν εἰς τὴν χάριτῃν τῶν ἵππων... Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς πῶς ἡ ἀμαξῆ ἀνετράπη αἰφνιδίως, εἰς τὴν κτηφορίαν, ἐπάνω εἰς τὴν στροφὴν τοῦ παραποτάμου ὅπου τὰ νερὰ ἐφρχν τὸν βράχον. Φθίνεται ὅτι τὰ ἄλογα ἐπλησίασαν εἰς τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας. Ἦσθάνθη τὸ παραστράτημα, τὸ κατακύλισμα, καὶ ἐξ ἐνστίκτου ἐκρεμάσθη ἀπὸ τὸν κλάδον ἐνὸς δένδρου παρὰ τὴν ἄβυσσον. Ἦ ἀμαξῆ ἀνετράπη ἐστριφογύρισε μίαν φορὰν καὶ ἔπεσε. Τὴν ἠκολούθησαν τὰ ἄλογα, καὶ ὁ γηραιὸς ἀμαξῆς ἐκσφενδονισθεὶς εἰς τὸ βάθος τῆς χαράδρας, ἔμεινεν ἀκίνητος, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς ὀχέως.

Τότε μόνον μίαν κρυγὴν εἴλκυσε τὴν προσοχὴν μου. Καὶ εἶδα τὴν Γενεβιέβην Ναρόξ, ἀρπαγμένην ἀπὸ ἓνα θάμνον, ὠχρότερον νεκρῶς, καὶ ὑψοῦσιν πρὸς μετὰ γαλανὰ τῆς μάτικ, τὰ διεστραμμένα ἐκ τῆς φρίκης. Ὡς ἐκ θαύματος διέφυγε καὶ ἐκεῖνη τῆς καταστροφῆς. Ἐως τότε ὅμως.

Εἶχα εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν ἐκδίχησιν τὴν ὁποίαν ἐπὶ τόσῳ ἔτη τυρξινούμενος ἐζήτουν. Ὅλον τὸ μῖσος τὸ παραλάξον ἐπὶ εἴκοσιν ὀλόκληρα ἔτη, δὲν θὰ εὔρισκε λοιπὸν ἱκανοποίησιν θριαμβευτικὴν, ὅταν ἔβλεπεν ἐκεῖ κάτω, ὑπὸ τὰ ὄμματα του, τὴν ἀγωνίαν τῆς κόρης αὐτῆς τῆς λατρευομένης τῆς τελευταίας αὐτῆς ἀκτίνος τοῦ παλαιοῦ μου ἐχθροῦ;

Ὡ! τί ὄραμα φρικτὸν ἀλλὰ καὶ ὑπέροχον! Θὰ ἐκόμιζα ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς τὸν γέροντα. Λὴρ τὸ συντετριμμένον σῶμα τῆς Κορδελίνας τῶν... Θὰ ἐχαίρομην βλέπων αὐτὸν εἰς τὸν σπαρξασμένον ἐκ θλίψεως, καὶ θὰ ἐπανέβλεπα μὲ ἀν-

κούφισιν τὴν χειμωνιάτικην ἐκείνην νύκτα κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μοχθηρία τοῦ μᾶς ἐπέταξεν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ τὴν ἄλλην νύκτα ποῦ ἐκοιμήθημεν εἰς ἓνα ἀχυρῶνα, καὶ τὰς ἄλλας ἐκεῖνας ποῦ ἐκοιμηθήκαμεν κλιόντες καὶ νηστικοί.

Λέγουν ὅτι δύο στιγμῆ ἀκοῦν εἰς τὸν πνιγόμενον νὰ ἐπαινίδη ὅλην του τὴν ζωὴν.

Τὸ μῖσος εἶνε γοργώτερον ἀκόμη τῆς ἀπελπισίας, διότι μίαν μόνην στιγμὴν μοῦ ἤρκεσε...

Καὶ ἤδη, ἀρπαζόμενος ἀπὸ τοὺς ἐξέχοντας λίθους, ἀπὸ ὀλίγους θάμνους εἰς τὰς ρίζας τῶν δένδρων, καταρχόμενος εἰς τὴν χαράδραν πρὸς τὸ ἄβρον ἐκεῖνο πλᾶσμα, τὸ τόσῳ ἀτυχῆς, τὸ τόσῳ συνεσπειρωμένον τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα ἀνῆρχει μὲχρις ἐμοῦ μὲ ἀνεκφραστον σύγγισιν συναισθημάτων εἰς τὰ ὁποῖα ὁ φόβος, ἡ κόπωσις ἡ ἐλπίς ἀνεμιγνύετο μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἐκετιδος...

Ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἐβγαζα τοὺς λεπτοὺς δακτύλους ἀπὸ τὸν αἰμακτιόβρεκτον θάμνον, καὶ θὰ ἤκουα τὴν κρυγὴν τῆς νεάνιδος ὅταν θὰ κατακρημνίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον.

Ὅλα αὐτὰ ἀνεκινούντο εἰς τὴν ψυχὴν μου. Καταρχόμενος πάντοτε κινδυνεύων μυριάκις νὰ κατακρημνισθῶ ὁ ἴδιος εἰς τοὺς βράχους τῆς κοίτης. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους κατώρθωσα νὰ πατήσω εἰς ἓν μέρος στερεόν.

Ἦ ζωὴ μου εὐρίσκετο ἐπὶ ξηροῦ ἀμῆς. Ἐπῆρχεν ἀγνή ἕως τότε. Θὰ ἐγένετο ἐγκληματικὴ. Ἐκυψα τότε καὶ ἤραπα τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο σῶμα τὸ καταβληθὲν ὑπὸ τῆς ἐξαντλήσεως. Καὶ ἐνῶ ἐσυλλογιζόμενος ἀκόμη νὰ τὸ κρημίσω εἰς τὴν χαράδραν, τόσῳ σφικτότερον τὸ ἐκράτουν εἰς τὴν ἀγκαλίαν μου. Τὰ μάτια τῆς τὰ γαλανὰ τὰ ἐβύθισεν εἰς τὰ βλέμματα μου. Δὲν εἶπα τίποτε. Τὰ μάτια ἐκλείσθησαν, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐκλίεν εἰς τὸ στῆθος μου.

Ὁ Σπινόζα εἶπε:

«Τὸ μῖσος ὅπερ ἠττάται κατὰ κράτος ὑπὸ τῆς ἀγάπης, μεταβάλλεται εἰς ἔρωτα, καὶ ὁ ἔρωτας αὐτὸς εἶνε πολὺ μεγαλειότερος ἐκεῖνου ὅστις θὰ ἐγεννᾶτο ἀν δὲν προῦπῆρχε μῖσος».

Εἰς μίαν στιγμὴν εἶχα ἴδει τὸ μῖσός μου. Εἰς μίαν πάλιν στιγμὴν ἐπανεῖδα τὴν ἀγάπην.

Καὶ σφίγγων εἰς τὰ στήθη τὴν ἐπίλεκτον ἐκείνην ὕπαρξιν, μὲ χιλίους κινδύνους τὴν ἀνεβίβασα μὲχρι τοῦ δρόμου.

Καὶ ὄντως. Ὁδήγησα τὴν Κορδελίαν εἰς τὸν γέροντα Λὴρ. Ἄλλὰ τὴν ὠδήγησα διὰ νὰ ζητήσω τὴν χεῖρά της...

I. POZNY ὁ νεώτερος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΜΑΓΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

«Οι μὲν πληρὴ πόλις Μαγνησία ἐν Θεσσαλίᾳ μετὰ τὰς Παγασὰς κειμένη, μαρτυρεῖ ὁ ρήτωρ Δημοσθένης ἐν δύο χωρίοις τοῦ Ἀ' Ὀλυμπιακοῦ, 1) ἐνθα (12) περιγράφει τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Φίλιππος μέγας ἐγένετο... «μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πανθ' ὃν ἐβούλετο τρόπον ἐντροπέσας ᾤχετ' εἰς Θορίκην». 2) ἐνθα (15) δεικνύει τὸν χαρακτῆρα τῶν Θεσσαλῶν «καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἶναι ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκλυκάσαι τειχίζειν». Ἐν δὲ μνημονεύει ὁ ρήτωρ τῆς πόλεως Μαγνησίας ἐν τε τῷ Β' Ὀλυμπιακῷ (20), ἐνθα πρὸς ἀποδείξειν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Φιλίππου τελευταῖον γεγονὸς ἀναφέρει ὅτι προσηγάγετο τοὺς Θεσσαλοὺς, ὑποσχόμενος ὅτι θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν Μαγνησίαν καὶ ἀναδέξασθαι νὰ διαξαγάγῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὸν Φλακικὸν πολεμὸν. «Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τὸ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι» καὶ τελευταῖον ἐν τῷ Β(κατὰ Φιλίππου λόγῳ (71), ἐνθα τὰ πρὸς Μεσσηνίους ὑπ' αὐτοῦ ρηθέντα περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Φιλίππου ἐπαναλαμβάνει καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἄρ' οἴεσθ', ἔφην, ἥ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλλε καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαρχίαν ἔσεσθαι αὐτοῖς.»

«Οτι δὲ ἡ πόλις Μαγνησία ἔκειτο εὐκαίρως τῇ Θεσσαλίᾳ, ὥστε ὁ κατέχων αὐτὴν νὰ δεσποζῇ τῶν Θεσσαλῶν, διαβεβαιοῦνται αὐτοὶ οἱ Θεσσαλοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων Φίλιππος καὶ διάδοχος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Διότι διατὶ ἄλλο ἢ διὰ τοῦτο ἐπεχείρησε μὲν ὁ Φίλιππος νὰ τειχίσῃ τὴν Μαγνησίαν, ἐκωλύθη δὲ ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν. Διὰ τί ἄλλο δὲ ἢ διὰ τὸ εἶναι τὴν μὲν Μαγνησίαν κυρίαν τῶν περὶ τὰ Τέμπε παρόδων, τὴν δὲ Νίκαιαν τῶν Θερμοπυλῶν ἀπήτησαν οἱ Θεσσαλοὶ ἀμφοτέρως τὰς πόλεις ταύτας παρὰ τοῦ Φιλίππου, ὅστις καὶ πάλιν Νί-

καιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου»; Διὰ τί ἄλλο δὲ ἢ διὰ τὸ φύσει ὀχυρὸν τῆς θέσεως Δημήτριος μὲν ὁ Πολιορκητῆς συνοικίας τὰς πλησίον πολίχνας εἰς τὴν Μαγνησίαν καὶ Δημητριάδα μετονομάσας ἐτείχισεν αὐτὴν ὁ Φίλιππος δὲ Ἐ' τρεῖς πόλεις, τὴν Κόρινθον, τὴν Χαλκίδα, τὴν Μαγνησίαν ἢ Δημητριάδα, ἔκρινεν ἐπιτηδεῖας. ὥστε ν' ἄρχῃ τῆς Ἑλλάδος, ἃς κλεῖς τῆς Ἑλλάδος, ἢ πέδας ἢ ἐπιδέσμονες ἐξ ὑπεροχίας ἐκάλει;

Καίτοι δὲ ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς προκειμένοις χωρίοις ρητῶς δηλοῖ τὴν ὑπαρξίν τῆς πόλεως Μαγνησίας ἐν Θεσσαλίᾳ τὴν θέσιν αὐτῆς μετὰ τὰς Παγασὰς καὶ τὸ ἐπίκαιρον αὐτῆς, ἐν τοῖσις ἐτόλμησαν νεώτεροι νὰ μεταδώσιν αὐτὴν ἄλλοις, ὁ μὲν Leake ἐπὶ τοῦ λόφου Μπάου νῦν καλουμένου, ὑπερκειμένου δὲ τοῦ ὄρου Χόρτου, ὁ δὲ Ν. Γεωργιάδης κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς Μαγνητικῆς χερσονήσου, εἰσὶ δὲ οἱ ὑπερακοτίζοντες ἀμφισβητοῦσιν αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως ἢ (Ἴδὲ Ν. Γεωργιάδου Θεσσαλίαν σ. 112—113).

Τί δὲ τὸ αἴτιον τὸ παραγαγὸν τοὺς νεωτέρους εἰς τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα; Ἴσως μὲν τὸ μὴ ἐξετάσαι ἐπιμελῶς τὰ προκείμενα χωρία τοῦ Δημοσθένους, βεβαιοτάτα δὲ τὸ διαλαθεῖν αὐτοὺς σπουδαιότατον χωρίον τοῦ Πανσανίου, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς αὐτός, ὡς παρακατιόντες ἢ ἀποδείξωμεν, μετὰ πολλοὺς αἰῶνας τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως ἐξήγαγεν εἰς τὸ φῶς ἐκ τῆς ἀφανείας, εἰς ἣν τὸ εἶχε ρίψει ἡ ὑπὸ τοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ γενομένη ἀνακαινίσις τῆς πόλεως καὶ ἀνεκάλυψεν αὐτὸ εἰς εἰς τὴν μνήμην ἐκ τῆς λήθησεως ἣν τὸ εἶχε παραδώσῃ ἢ μετωνυμία τῆς πόλεως. Διότι ἵνα ὄντως πόλιν τῶν Μαγνητῶν πάντων καταστήσῃ τὴν ἐπώνυμον αὐτῶν Μαγνησίαν, συνήκτισεν εἰς αὐτὴν ὁ ρηθεὶς Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς τὰς πλησίον πολίχνας, Νήλειάντε Παγασὰς καὶ Ὀρμένιον, ἔτι δὲ καὶ Ριζοῦντα, Σηπιάδα, Ὀλιζῶνα, Βοίβην, Ἰωλκὸν», κτίσας τεῖχος καὶ ἐπωνύμιως ἐαυτοῦ Δημητριάδα καὶ λέσας (Στραβ., Θ' 436.15).

Καίτοι δ' ἐν τῷ συνοικισμῷ τῆς Δημητριάδος ὡς περὶ νέας πόλεως διὰ τὴν αὔξησιν παραταμένης δὲν μνημονεύεται τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὸ ἐννοήσῃ τις, ἀλλ' εἶν' εὐκολώτατον νὰ τὸ καταμάθῃ. Ἡ ταυτότης τῆς Δημητριάδος πρὸς τὴν Μαγνησίαν γίνεται φανερά ἐκ τούτου, ὅτι ἡ αὐτὴ θέσις καὶ φύσις ἀποδίδονται τῇ τε Μαγνησίᾳ καὶ τῇ Δημητριάδι. Τὸ μὲν διότι μετὰ τὰς Παγασὰς τίθησιν ὁ Δημοσθένης, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐδηλώθη τὴν Μαγνησίαν, καὶ ὁ Στράβων (ἐνθ' ἄνω.) τὴν Δημητριάδα· τὸ δὲ διότι εὐκαίρως ἐκρίνετο ἢ τε Μαγνησία ὑπὸ τε τῶν Θεσσαλῶν καὶ τοῦ Φιλίππου κωλυθέντος ὑπ' ἐκείνων νὰ τειχίσῃ αὐτὴν καὶ ἀναγκασθέντος πάλιν νὰ τοῖς τὴν δώσῃ καὶ ἡ Δημητριάς ὑπὸ τε Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ συνοικισάντος καὶ τειχισάντος αὐτὴν καὶ ὑπὸ Φιλίππου Ἐ' κριναντος αὐτὴν τρίτην τῶν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπιτηδεῶν πόλεων, καὶ τελευταῖον ὑπ' αὐτῶν τῶν Μαγνητῶν κέντρον ἐαυτῶν καταστησάντων αὐτὴν ἐπὶ τῆς τῶν Ρωμαίων ἀρχῆς. Μάλιστα δὲ τὴν ταυτότητα τῆς Δημητριάδος πρὸς τὴν Μαγνησίαν καθίστησι σαφέστατην καὶ βεβαιωτάτην ἡ παραβολὴ τῶν περὶ τῶν τριῶν πόλεων, δι' ὧν ἐπεκράτει τῆς Ἑλλάδος Φίλιππος ὁ Ἐ', πραγματοπορευμένων χωρίων τῶν ἄλλων συγγραφέων πρὸς τὸ τοῦ μνημονευθέντος Πανσανίου. Διότι ὁ μὲν συγγραφεὺς οὗτος τὴν πόλιν, δι' ἣς ἦρχε τῶν Θεσσαλῶν Φίλιππος ὁ Ἐ', ὀνομάζει τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι Μαγνησίαν, λέγων (Πανσ. Ζ' ζ' 6). «Κατεῖχε δὲ καὶ τρεῖς πόλεις φρουραῖς ὀχυρήτρια εἶναι οἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὀνόμαζε δὲ ὑπὸ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ὑπεροχίας κλεῖς τῆς Ἑλλάδος τὰς πόλεις ταύτας· ἐπὶ μὲν γὰρ Πελοποννήσῳ Κόρινθος καὶ ἡ Κορινθίων ἀκρόπολις ἐτετεῖχιστο, ἐπὶ δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Λοιωτοῖς τε καὶ Φωκεῦσι Χαλκίς ἢ πρὸς τῷ Εὐρίπῳ, κατὰ δὲ Θεσσαλῶν τε αὐτῶν καὶ τοῦ Αἰτωλοῦ ἔθρους Μαγνησίαν τὴν ὑπὸ τὸ Πήλιον κατεῖχε ὁ Φίλιππος». Οἱ δὲ ἄλλοι συγγραφεῖς κωλοῦσι τῷ νέῳ ὀνόματι Δημητριάδα. Οὗτος ὁ Στράβων (Θ' 429, 15), ἵνα τοὺς ἄλλους συγγραφεῖς παραλίπωμεν, ἰστορεῖ «καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακε-

δορίας ἀφορμὰς βλέπων» ἐπιδέσμονες δὲ οἱ ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ τὴν Δημητριάδα καὶ γὰρ αὐτὴ παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ Τέμπε, τὸ τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὀσσαν». Τίς λοιπὸν συγκρίνων ἀμφοτέρω τὰ χωρία ταῦτα καὶ τὰ τῶν παραλειφθέντων συγγραφέων Ἑλλήνων τε καὶ Λατίνων δὲν πείθεται ὅτι πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς πόλεως, ἣν κατεῖχε Φίλιππος Ἐ' κατὰ Θεσσαλῶν αὐτῶν τε καὶ τῶν Αἰτωλῶν ἔθρους; Βεβαίως οἷτε εἰρημένον συγγραφεῖς καὶ οἱ παραλειφθέντες δὲν διαφωνοῦσιν, οὐδὲ ὑπὸ τὰ δύο διάφορα ὀνόματα ἐνοῦσι δύο διαφόρους πόλεις, ἀλλὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν, δι' ἣς Φίλιππος Ἐ' ἦρχε τῶν Θεσσαλῶν καὶ τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλὰ ὁ μὲν Πανσανίας μνημονεύει τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος, οἱ δὲ ἄλλοι συγγραφεῖς τοῦ νέου. Οὐδεμία λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι ἡ Μαγνησία καὶ ἡ Δημητριάς ἦτο μία καὶ ἡ αὐτὴ πόλις, καὶ ἀντιστρόφως ἡ αὐτὴ πόλις ἔφερε δύο ὀνόματα, Μαγνησία πρότερον κληθεῖσα Δημητριάς δ' ὕστερον.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν μετωνυμίαν δὲν ἐξέλιπε τέλος ἐκ τῆς πόλεως τὸ ὄνομα Μαγνητῶν· διότι ἐπὶ Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας αὐτὴ ἡ πόλις ἦτο ἡ ἔδρα τοῦ Μαγνητάρχου, ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐγίνετο ἡ σύνοδος τῶν Μαγνητῶν, ὧν τὸ κοινόν, παρὰ τὴν ἀνακριβῶς ὑπὸ τοῦ κ. G. Kroog (de foed. Thess. praet. 1908 σ. 44—45) ἐξενεχθεῖσαν γνώμην, ὅτι δῆθεν συνεχωρεύθη τῷ κοινῶν Θεσσαλῶν ἐπὶ Ἀδγούστου, κατὰ τὰ ἐσχάτως ἀνευρεθέντα νομίσματα τοῦ κοινοῦ τούτου διετηρεῖτο καὶ ἐπὶ Ρωμαίων αυτοκρατόρων.

Ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἡμῶν διεσώθησαν ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματα τῆς πόλεως, ἀποδοθέντος ἐκατέρου ἐκκλησιαστικῆ καὶ πολιτικῆ ἀρχῇ, καὶ τῷ μὲν ἀρχαίῳ ὀνόματι ἐγένετο ὁ πρότινος χρόνος Ἰδρυθεῖς καὶ ἐπ' ὀλίγα ἔτη διατηρηθεῖς νομὸς Μαγνησίας, τῷ δὲ νέῳ ἢ διασφραζομένη ἐπισκοπῇ Δημητριάδος. Ὅποια δὲ σύμπτωσις διασφρασεως ἐφ' ἡμῶν ἐκατέρου τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας! Οὕτω λοιπὸν ἡ θρησκεία καὶ πολιτεία ὡς περὶ ἀδελφαὶ διέσωσαν ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματα τῆς εὐκαίρως τῇ Θεσσαλίᾳ κατὰ θάλασσαν κειμένης πόλεως ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Δημητριάδος καὶ τῷ νομῷ Μαγνησίας. Καλῶς ἐν τῇ ἀρχαίῳ τῇ τῶν ὀνομάτων Μαγνησία καὶ Δημητριάς συνεγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ πόλει οὗτω καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐν ἀδελφαῖς μὲν ἀρχαῖς, τῇ ἐπισκοπῇ καὶ τῷ νομῷ, ἠνωμέναις δὲ κατὰ τὴν ἔδραν τὴν νεωτέραν πόλιν Βόλον, κείμενον οὐ μακρὰν τῶν ἐπὶ τοῦ βραχέως λόφου τῆς Γορίστιας σφραζομένων ἐρειπίων τῆς σπουδαιότητος ἀρχαίας ἐκείνης πόλεως.

Ἐν Ἀλμυρῷ

ΑΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙΣ

ΤΑ ΔΙ' ΕΙΣΠΝΟΗΣ ΑΕΡΙΟΓΟΝΑ

Εύρεϊαν διάδοσιν ἔχουσιν ἤδη ἀποκτήσει τὰ πρὸς ἐξυπηρέτησιν αεριομηχανῶν ἀνεξάρτητα αεριογόνα, ἅτινα παρέχουσι τὸ πρὸς λειτουργίαν τῶν πόλεων, ἰδίᾳ δὲ ἐπ' ἐσχάτων τὰ δι' εἰσπνοῆς τῆς αεριομηχανῆς λειτουργοῦντα τοιαῦτα. Ὁμολογητέον ὅμως, ὅτι εἰς πλείους περιπτώσεις, σοβαρὰ δυσχερεῖαι ἀπκντῶνται, τόσον ὅταν κατὰ πρῶτον τίθενται ταῦτα ἐν λειτουργίᾳ, ὅσον καὶ κατόπιν, ἀφοῦ ἐν ἀρχῇ καὶ κατὰ διαστήματα ἐργασιῶν ἰκκνοποιητικῶς. Τὰ σοβαρότερα ἐν τούτοις κίττα, εἰς ἃ ὀφείλονται αἱ δυσχερεῖαι αὗται, εἶνε ἀφ' ἐνὸς αἱ ἀνεπαρκεῖς γνώσεις, ἃς κατέχουσιν οἱ πειρώμενοι νὰ χειρισθῶσι τ' αεριογόνα ταῦτα, καὶ μάλιστα ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐξυπηρετοῦσι τὰ καθέκαστα μέρη αὐτῶν ἐξ ἄλλου ἢ μὴ ἐπιτευχθεῖσα τελειοποιήσις τῆς κατασκευῆς των, εἰς τρόπον τοιοῦτον ὡσπερ ἡ λειτουργία των νὰ μὴ ἐξαρτᾶται τόσον ἐκ τῆς ἰκκνότητος καὶ τῆς εἰδημοσύνης τῶν χειριζομένων αὐτά.

Καὶ ἰσχυρίζονται μὲν οἱ διάφοροι κατασκευασταί, ὅτι εἰς κοινὸς μηχανοδηγὸς εἶνε ἀρκετὸς πρὸς ὑπηρετήσιν τῶν αεριογόνων τούτων, καὶ ἐξυμνοῦσι τὴν ἀπλότητά τῆς λειτουργίας των, σὺν τῇ σοβαρῇ πράγματι οἰκονομίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπλότητά καυσίμου. Ἄλλ' αὐταὶ αὗται αἱ προσπάθειαι τὰς ὁποίας εἰσέτι καταβάλλουσι πρὸς ἐπιτυχίαν καλλιτέρων ἀποτελεσμάτων καὶ ἡ ἐκπληκτικὴ ποικιλία τὴν ὁποίαν ἀπκντᾷ τις παρὰ τοῖς διαφόροις κατασκευασταῖς, ποικιλία ἣτις παρουσιάζει ριζικὰς ἐν πολλοῖς μεταλλαγὰς, προδίδουσι ὅτι καὶ οὗτοι ἀνεγνωρίζουσι τὴν ἐνδεικνυομένην ἀνάγκην πρὸς ἐφαρμογὴν διατάξεων ἐξασφαλιζουσῶν ἀπροσκοπτωτέρων τὴν λειτουργίαν τῶν μηχανημάτων τούτων.

Πορεῖα τῆς λειτουργίας. Ἡ παραγωγή τοῦ αερίου εἰς τὰ ἐν λόγῳ αεριογόνα προξενεῖται, διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἢ ὁποῖα λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν πρῶτον διαδρομὴν τοῦ ἐμβόλου τῆς αεριομηχανῆς. Μίγμα ἀτμοσφαιρικοῦ αέρος καὶ ὑδρατμοῦ ὑπερθερμοῦ ἀναρροφᾶται οὕτω διὰ μέσου πεπυρωμένου καυσίμου (ἀνθρακίτου, κῶκ κλπ.) Καὶ τὸ μὲν ὀξυγόνον τοῦ αέρος συντιθέμενον μετὰ τοῦ ἀνθρακός τοῦ

καυσίμου παράγει μονοξειδίου ἀνθρακός ($2C + O_2 = 2CO$), τὸ δὲ ὑδρὸς ἀποσυντιθέμενον σχηματίζει ἐλεύθερον ὑδρογόνον καὶ μονοξειδίου ἀνθρακός ($H_2O + C = H_2 + CO$). Διοξειδίου ἀνθρακός καὶ ὑδρογονοανθρακοῦχος αέριος παράγονται ἐπίσης. Τὸ ἐκλυόμενον οὕτω αέριον, ἔχον θερμομηχανικὴν ἰκκνότητά περὶ τὰς 1250 θερμομονάδας ἀνά κυβ. μέτ. συνίσταται ἀπὸ 25 ο)ο μονοξειδίου ἀνθρακός 19 ο)ο ὑδρογόνου, 06 ο)ο ὑδρογονοανθρακοῦχου, 6. 4 ο)ο. Διοξειδίου ἀνθρακός καὶ 49 ο)ο ἀζώτου· ἤτοι ἡ περιεκτικότης αὐτοῦ εἰς καύσιμα αέρια εἶνε μόνον $25 + 19 + 0.6 = 44.6$ ο)ο ἀπέναντι 95 ο)ο περιῖπου τοῦ φωτιστικοῦ αερίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπαιτουμένων στοιχείων πρὸς παραγωγήν τοῦ αερίου, ἐξηγεῖται ὁ προσρισμὸς ἐκάστου τῶν μερῶν τῶν δι' εἰσπνοῆς αεριογόνων. Κύριον χαρακτηριστικὸν τούτων εἶνε ὅτι ἐργάζονται ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς καλουμένης ἀναγεννητικῆς ἀρχῆς, ἐφ' ἧς στηρίζεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ οἰκονομικὴ λειτουργία αὐτῶν καὶ ἡ ἐπιτυγχανομένη ὑψηλὴ ἀπόδοσις. Κατ' αὐτὴν ἡ ἀπαιτούμενη θερμότης πρὸς παραγωγήν τοῦ χρεαζομένου ὑδρατμοῦ καὶ προθερμάνει τοῦ αέρος ἀπολαμβάνεται ἐκ τῶν αερίων, τὰ ὁποῖα ἐγκαταλείπονται τὴν κάμινον θερμὰ εἰσέτι, διοχετεύονται διὰ τοῦ ἐξατμιστοῦ. Οὕτω ἐπὶ πλεον καθίστανται περιττὰ ἰδιαιτέρως συσκευαζὶ πρὸς ψύχρανσιν τοῦ αερίου, ὑπερ πάντως πρέπει νὰ διοχετεύηται ψυχρὸν εἰς τὴν μηχανήν, καὶ ἰδιαιτέρας ἀτμολέβης.

Χάρις δὲ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ αέρος καὶ ὑδρατμοῦ, ἣτις πραγματοποιεῖται διὰ τοῦ ἐμβόλου τῆς αεριομηχανῆς, καθίσταται περιττὴ καὶ ἡ χρῆσις ἀνεμιστήρος, πλὴν ὅταν πρόκειται νὰ ἐκκινήθῃ ἡ μηχανή, ὅτε τίθεται εἰς λειτουργίαν μικρὸς τοιοῦτος πρὸς παραγωγήν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν ἐκκίνησην αὐτῆς ποσότητος αερίου καὶ πυράκτωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἐσχάρως ἀναπτομένου καυσίμου.

Πολλοὶ κατασκευασταὶ συνδυάζουσι τὸν ἐξατμιστὴν μετὰ τοῖς αεριοπαραγωγῶν κάμινου, ἀλλ' ἄλλοι διατάσσουσιν αὐτὸν ἀνεξάρτητον, ποικίλλοντες οὕτω καὶ τὸν τρόπον τῆς διὰ τούτου κυκλοφορίας τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὴν κάμινον αερίων. Πολλάκις δὲ τὸ μίγμα ὑδρατμοῦ καὶ αέρος διοχετεύεται εἰς ἰδιαιτέρον δι-

αμέρισμα πρὸς ὑπερθερμάνειν καὶ ἔπειτα ἀγεται κάτωθεν τῆς ἐσχάρως ὅπως διέληθῃ διὰ τοῦ πεπυρωμένου καυσίμου. Τέλος τὰ καθαριστήρια καὶ ψυχραντήρια κατὰ κανόνα συνίστανται ἐκ στηλῶν κῶκ καὶ ἀποριμμάτων πρίονος διχρωμεμένων δι' ὕδατος, καὶ διὰ τούτων καθοδηγεῖται τὸ αέριον πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν εἰσχωρικὸν σωλῆνα τῆς μηχανῆς.

Δυσχερεῖαι ἀπκντῶμεναι. Ἡ ἐπιτευξίς τοῦ αερίου εἰς κατάλληλον ποιότητα, ὅταν πρόκειται ἡ μηχανή, νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν, καὶ ἡ διατήρησις τῆς αὐτῆς καὶ σταθερᾶς πάντοτε συστάσεως αὐτοῦ κατὰ τὰς μεταβολὰς τοῦ φορτίου (δυναμείως) τῆς μηχανῆς, εἶνε τὰ κυριώτερὰ σημεῖα εἰς ἃ συνήθως ἀπκντῶνται σοβαρὰ δυσχερεῖαι παρὰ τῶν χειριζομένων τὰ δι' εἰσπνοῆς αεριογόνα. Πράγματι δὲ αἱ δυσχερεῖαι αὗται, σὺν τῇ ἀπαιτούμενῃ πάντοτε ἐκλογῇ καταλλήλου ποιότητος καυσίμου, ἐπηρεάζουσι τὴν ἀπλότητά καὶ τὸ οἰκονομικὸν τῆς λειτουργίας τῶν ἐγκαταστάσεων τούτων.

Ὁ σχηματισμὸς τῆς πυρᾶς, ἡ ἔναυσις καὶ ἡ διὰ τοῦ αεριστήρος πρυσούσησις αὐτῆς, οὕτως ὡστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ παραγωγή τοῦ καταλλήλου διὰ τὴν ἐκκίνησην αερίου, ἀπαιτοῦσι τὴν ἀπόκτησιν ἀρκετῆς πείρας ἐκ μέρους τοῦ μηχανοδηγοῦ. Πολλάκις μετ' ἀρκετὴν ἐνασχόλησιν πρὸς παρασκευὴν τοῦ αερίου, εὐρίσκειται τοῦτο ἀκατάλληλον, καὶ ἡ πυρὰ ἐσβεσμένη, τοῦ μηχανοδηγοῦ μὴ ἐκτιμήσαντος ὅταν ἔσπερε τὴν πρόσφορον στιγμὴν καθ' ἣν τὸ αέριον εἶχε παραχθῆ ἔπαρκὸς εἰς ποσότητα καὶ ποιότητα διὰ τὴν ἐκκίνησην. Ἐπίσης δὲ προσπαθεῖται ἀποβιβῶναι ἐνεκα τούτου λίαν συνήθως μάταια. Ἄλλὰ καὶ μετρία ἢ πλήρης φόρτωσις τοῦ αεριοπαραγωγῶ καὶ πρὸς τὸν ὕδατος ἐν τῇ ἐξατμίσει θεβαίως ἐπηρεάζουσι τὴν ἐπιτευξίαν καταλλήλου αερίου.

Διαρκούσης ἐξ ἄλλου τῆς λειτουργίας τοῦ αεριογόνου καὶ τῆς μηχανῆς, προσεκτικῶς δεόν νὰ παρακολουθῆται ὁ κανονισμὸς τοῦ εἰσχωμένου εἰς τὸν ἐξατμιστὴν ὕδατος καὶ τοῦ παραχωμένου ατμοῦ, ὅστις πρόκειται νὰ διέληθῃ διὰ τῆς ἐστίας. Εἰς περιόδους καθ' ἃς ὁ ρυθμιστὴς τῆς μηχανῆς ἐλαττοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσπνοῶν ἀπὸ τοῦ αεριογόνου, ὁ ὑδρατμὸς ἐξακολουθεῖ νὰ παράγεται ἐν τῇ ἐξατμίσει εἰς ποσότητα ἀνωτέρων τῆς χρησιμοποιουμένης κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο. Ἀκολούθως λοιπὸν λαμβάνει χώραν ὑπερβολικὴ παροχὴ ατμοῦ εἰς τὴν ἐστίαν τοῦτο ἐπιφέρει ψύχρανσιν τῆς πυρᾶς καὶ κατὰ πτωσιν τῆς θερμοκρασίας εἰς βαθμὴν ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν ἀπσύνθεσιν τοῦ αέρος καὶ ατμοῦ· τὸ παραχόμενον τότε αέριον εἶνε κατωτέρας θε-

μαντικῆς ἰκκνότητος, ἡ μηχανὴ τροφοδοτούμενη διὰ λίαν πτωχοῦ αερίου δὲν δύναται ν' ἀναπτύξῃ τὴν ἀπαιτούμενην δύναμιν καὶ ὡς ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στροφῶν αὐτῆς καὶ μάλιστα τελεία στάσις, ἐὰν μὴ ἐγκαιρὸς πρόνοια ληφθῇ.

Ἀνεπαρκὴς ποσότης τοῦ παραχωμένου ὑδρατμοῦ, προξενεῖ ἐπίσης παραγωγὴν πτωχοῦ αερίου· τόσε ἡ μηχανή, ἐὰν εὐρεθῇ ὑπὸ φορτίᾳ πλησίον τῆς μεγίστης δυναμείως αὐτῆς, εἰσπνέει πολὺ συχνὰ ἀπὸ τοῦ αεριογόνου. Προκαλεῖται οὕτω ἐπιτευξίσις τοῦ πεπυρωμένου μέρους τοῦ καυσίμου πρὸς τ' ἄνω τοῦ αεριοπαραγωγῶ, τοῦτο δ' ὄχι μόνον δύναται νὰ βλάψῃ τὴν ἐκ πλίνθων ἐσωτερικὴν ἐπέδυσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιφέρει ὑπερθερμάνειν τῶν παρεῖων τοῦ ἐξατμιστοῦ.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι κατασκευασταὶ τινες ἐφοδιάζουσι τὸν αεριοπαραγωγὸν διὰ κρουῶν, οἵτινες ἐπιτρέπουσι τὸν κανονισμὸν τῆς παρεχόμενης εἰς τὴν ἐστίαν ποσότητος ατμοῦ, διὰ τῆς ἐλευθέρως ἐκφυγῆς τοῦ ὑπερβαλλόντως παραχωμένου, ὅταν ἡ μηχανὴ εἶνε ἐλαφρῶς φορτωμένη. Προφανῶς ὅμως ὁ χειρισμὸς αὐτῶν, ἐξαρτώμενος ἀπὸ τοῦ ὑπηρετοῦντος τὴν ἐγκατάστασιν, ἀπαιτεῖ προσεκτικὴν ἐπιστάσιν ἐκ μέρους του καὶ ἀρκετὴν ἐμπειρίαν. Ἄλλὰ καὶ διατάξεως δι' ὧν ἐπιδιώκεται αὐτόματος κανονισμὸς τοῦ παρεχόμενου εἰς τὴν ἐστίαν ατμοῦ, ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς ἡ μηχανὴ ἐργάζεται, ἔχουσιν ἤδη ἐφαρμοσθῆ, πλὴν ἡ πρακτικὴ ἀξία αὐτῶν δὲν εἶνε ἀκόμη ἀποδεδειγμένη.

Λίαν σημαντικὸν εἶνε ἐπίσης ἡ συντήρησις τῶν διαφόρων σωλῆνων, ἐνώσεων κλπ. ἐν ἀπολύτῳ στεγνότητι. Ἀφοῦ ἡ μηχανὴ συγκοινωνήσῃ μετὰ τοῦ αεριογόνου, ἀπκντᾷ τὰ διαμερίσματα αὐτοῦ εὐρίσκονται ὑπὸ πίεσιν χαμηλωτέρων τῆς ἀτμοσφαιρικῆς. Καὶ καθόσον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν αέρος ὕπως μογθῇ μετὰ τοῦ αερίου πρὸς τελείαν καύσιν εἶνε σχετικῶς μικρὸν (πολὺ ὀλιγώτερον παρὰ διὰ τὸ φωτιστικόν), μικρὰ εἰσροαὶ εἰσπνεομένου αέρος δύναται νὰ σχηματίσωσιν ὑπερβολικῶς ἐφαρμακτικὸν μίγμα.

Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις καὶ ἄλλαι ἃς δυνάμει τις νὰ ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ αεριογόνων, ἄγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, παρὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς, πολλῶν κατασκευαστῶν, κατὰ τοὺς ὁποίους πολὺ μικρὰ ἐπιβλεψίς ἐξασφαλίζει τὴν ἀπρόσκοπον λειτουργίαν αὐτῶν, ὁ ἀσχυλόμενος ἐπὶ τούτων ἔχει ν' ἀντιμετωπίσῃ δυσχερεῖας, ἀπαιτούσας ἐπακριβῆ γνώσιν τῶν ἀρχῶν καὶ συνθηκῶν ὑφ' ἃς ἐργάζονται, ἐκτιμῆ-

σιν καὶ ἐπιβλεψιν αὐτῶν εὐρισκομένων ἐν ἐνεργείᾳ. Οἱ δ' ἐφαρμόζοντες τοιοῦτου εἴδους κινήτηριους ἐγκαταστάσεις, μόνον εἰς εἰδήμονας τῶν καθέκαστα αὐτῶν πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται ὅπως εἶνε ἀσφαλῶς ὅτι θ' ἀπολαυθάνωσι μὲν τῆς σοβαρᾶς οἰκονομίας καὶ τῶν ἄλλων εὐεργε-

τημάτων, ἅτινα παρέχουσιν αὐταί, δὲν θὰ ὑφίστανται δὲ ἐπιζημίως τ' ἀποτελέσματα τῆς μήπω ἐπιτευχθείσης τελειοποιήσεως τῶν προϋόντων τούτων τῆς νεωτέρως βιομηχανίας.

ΑΓΓ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ

[Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν Ἀποστόλους, τοὺς δὲ Προφήτας, τοὺς δὲ Ἐδαγγελιστάς, τοὺς δὲ Ποιμένας καὶ Διδασκάλους] Ἐφ. Α. 11]

Πάντα τὰ ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἀπ' αἰῶνων ὑπὸ τῶν θείων Πατέρων θεσπισθέντα εἴτε ἐν Συνόδοις εἴτε ἐν ἄλλαις αὐτῶν διδραχίς ἀποτελοῦσι τὴν ἱεράν παράδοσιν.

Καὶ ἀναφέρεται αὕτη ἄλλοτε μὲν εἰς τὰ πνευματικὰ καθήκοντα τῶν πιστῶν, ἄλλοτε δὲ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς τῆς λατρείας διακονήσεις.

Δύνανται νὰ συγκαταριθμηθῶσιν ὡς ἀναγόμενα εἰς τὴν παράδοσιν τὰ μέχρις ἡμῶν περισώθεντα ἀρχαῖα θέσμιμα τῶν μητροπόλεων, ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν, ὡς ἡ τάξις ἐν μιᾷ ἐκάστη, τὰ ἀποδιδόμενα προσβεῖα, ἡ ὀνομασία, καὶ τὰ ὄρια αὐτῶν. Καὶ ταῦτα ἄτοπον ἐστὶ νὰ παραβλέπωνται, νὰ μεταρρυθμίζωνται, νὰ διαγράφωνται ἄνευ ἀνάγκης ἐπιτακτικῆς καὶ λόγου δικαιολογίας, ἀφοῦ ἡ πολιὰ ἀρχαιότης προσέδωκεν εἰς αὐτὰ πολυχρόνιον καὶ ἀσάλευτον κύρος.

Πρὸ ἡμῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐπισυνέβησαν ἄνευ λόγου ἀποχωρήντος μεταβολαὶ εἰς τὰ ὄρια καὶ τὰς ὀνομασίας καὶ τὰς στάσεις τῶν ἐν τῷ κράτει διαφόρων μητροπόλεων ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν, παραμορφώσασαι ἐν πολλοῖς τὴν ἱεράν ἱστορίαν ἐκάστης ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς.

Ὡς πρὸς τὰς ὀνομασίας φερ' εἰπεῖν τῶν ἀνωτάτων Ἐπισκοπῶν ἐν τῷ καθορίζοντι Β. Διατάγματι τῆς 25 Νοεμβρίου 1843 (ἐφ. Κυβ. ἀριθ. 38) δὲν ἐτηρήθησαν αἱ ὑπὸ τῶν Πατριαρχικῶν Συγγυλιῶν καὶ Συνοδικῶν πράξεων ἐπεγνωσμέναι τιτλοφοροῖαι. Ἀλλὰ καὶ μὲν προσεδόθη νέα ὀνομασία ἐκ τῆς ἑδρας, ἀλλὰ καὶ δὲ

ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ Νομοῦ καὶ εἰς ἐλαχίστους μόνον παρέμειναν οἱ κλινοῖσι τίτλοι.

Ἡ ὀνομασία τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅπερ ἀπεδέχθησαν καὶ αἱ τρεῖς ἐν τῷ κόσμῳ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, καθορίζοντο ἐκ τῆς Καθέδρας αὐτῶν, οὕτω δὲ ὀνομάσθησαν οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι, ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἱεροσολύμων, ὁ Ἀντιοχείας καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις Ἐκκλησίαις, ὁ Ρώμης, ὁ Λονδίνου καὶ καθεζῆς.

Τοῦτο εἶνε πιστὴ διατήρησις τῆς ὀνομασίας, ἢν πρῶτος ὁ τῶν Ἑθνῶν Ἀπόστολος προσέδωκεν εἰς τὰς διαφόρους Ἐκκλησιαστικῆς γράφων πρὸς αὐτάς, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου (Β' Κορ. α. 1), πρὸς Θεσσαλονικεῖς (Α' Θεσσαλ. δ. 10), πρὸς τοὺς ἐν Φιλίπποις, Μακεδονικῇ Μητροπόλει, (Φιλιπ. α. 1). Οὕτω δὲ διευτυπώθησαν αἱ ὀνομασίαι τῶν ἀναπᾶσαν τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν Μητροπόλεων, Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Ἐπισκοπῶν ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἐν ταῖς πρακτικαῖς τῶν Συνόδων ὑπογραφαὶ τῶν διαφόρων παρακλησιάντων Ἀρχιερέων (Πρακτ. Δ. Συνόδ. πράξ. ΣΤ), καὶ οὕτω καθώρισε καὶ ὁ Πάππς τὰς ὀνομασίας τῶν ἐν Ἑλλάδι Δυτικῶν Ἀρχιερατικῶν ἐδρῶν, ὡς ὁ Ἀθηνῶν, ὁ Σύρου, ὁ Νάξου. Τοῦτο ὡς εἴπομεν δὲν ἐτηρήθη εἰς τὰς ὀνομασίας τὰς δουλείας κατὰ τὴν νέαν διαρρυθμίσει τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὀρθοδόξων Ἀρχιερατικῶν ἐδρῶν, διότι εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα Ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν ἐπρυτάνευσε ἡ γνώμη τῶν Ἀρχιερέων, ἀλλ' ἡ

αὐθαίρετος βούλησις τῆς ἐπὶ Ὀθωνός ἀλλοδύξου Ἀντιβασιλείας.

Τοιοτοτρόπως ἀπεσβέσθησαν ὀνόματα ἀρχαίων ἐπισκοπῶν, ὧν οἱ ἡγήτορες διέλαμψαν καὶ ἐτίμησαν τὰ ὀνόματα ταῦτα καὶ εἰς ἀρχαιοτέρην ἐποχὴν καὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, ὡς ὁ Ἀνδρούσης, ὁ Βρεσθένης, ὁ Χριστιανουπόλεως ὁ Ρέοντος, τινὰς δὲ καὶ ἐθανατώθησαν εἰς τὰς μάχας ἢ εἰς τὰς εἰρκτάς, ὡς ὁ Σαλόμων, ὁ Κορώνης, ὁ Ρογῶν, ὁ Μοθῶνις, ὁ Δημητσάνης.

Οὕτω μετὰ τούτων αἱ Καλαμαὶ ἀποτελοῦσαι μὲ τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ὀνομασίαν Καλαμάτα τὴν περιέδωκαν ἱεράν μητροπολίαν Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας, ἣτις ἤρχετο ἐν τῇ πρώτῃ σειρά τῶν ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμηνικοῦ θρόνου προσκειμένων Μητροπόλεων μετὰ τὴν Ἀνδριανουπόλεως (Μ. Γεδεῶν ἐκκλησ. Ἀλήθεια ἀριθ. 30) καὶ ἰσοτίμος τῆς Ἀγκύρας. Ἐκόσμησαν δὲ αὐτὴν ὑπέροχοι ἀρχιερεῖς κατὰ τὴν Ἐνετοκρατίαν καὶ Τουρκοκρατίαν διακριθέντες ἐπὶ παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ, ὡς Μάρκος ὁ Μασούρος καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Παταβίας, Ἀρσένιος ὁ Ἀποστόλιος ὁ δεινὸς Σχολιαστὴς τοῦ Ἑυριπίδου, Ἰερόθεος ὁ Σλαυομαθὴς, ὅστις μετὰ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου Ἰερμίου τῷ 1588 ἐπισκεφθέντας τὸν Τσάρον ἀνεκήρυξαν εἰς Πατριαρχεῖον τὴν Ρωσικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὁ ἔσχατος τούτων Χρύσανθος ὁ Παχῶνης ὁ ἐν ταῖς εἰρκταῖς Τριπόλεως δεσμοφόρος ἄμηνος τῷ 1821 μαρτυρήσας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀντιβασιλείας τῷ 1833, ὑπαρχόντων πολλῶν προσφύγων ἐπισκόπων ἐν τῷ κράτει ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀγῶνος, προσδιωρίσθησαν νέαι Ἀρχιερατικαὶ περιοχαὶ, καὶ ἡμὲν Μονεμβασία μετωνομάσθη Ἐπίδαυρος Λιμηρᾶ, ἡ δὲ Καλαμάτα ἀπετέλεσε μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἐπισκοπῶν Μοθῶνις, Κορώνης καὶ Ἀνδρούσης τὴν ἐπισκοπὴν Μεσσηνίας (Βασ. Διατ. 20 Νβρίου 1833).

Καὶ τὰ δύο ὀνόματα τὰ δοθέντα εἰς τὴν ἀποχωρισθεῖσαν ἀρχαίαν μητροπολίαν Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας, ἦτοι αἱ νέαι ἰδρυθεῖσαι ἐπισκοπὴ Ἐπίδαυρου Λιμηρᾶς ἀντὶ τῆς Μονεμβασίας καὶ Μεσσηνίας ἀντὶ τῆς Καλαμάτας ἦσαν ξενόφωνα καὶ ἀλλότρια πάσης ἀρχαίας παραδόσεως Ἐκκλησιαστικῆς.

Τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο καὶ μὲ τὰς ὀνομασίας ἄλλων ἀρχαίων ἐπισκοπῶν, δικαίως δὲ ἠλεγξαν τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῶν πατροπαράδοτων ὁ ἐξ Οἰκονόμων Οἰκονόμος (Τομ. 3 σελ. 264). Καὶ ἡ μὲν Ἐπίδαυρος Λιμηρᾶς συγχωρευθεῖσα μὲ τὴν Λακεδαίμονος μετωνομάσθη διὰ τοῦ Νόμου ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1852, (Ἐφ. Κυβερ. ἀρ. 25) Ἀρχιεπισκοπὴ Σπάρτης καὶ

Μονεμβασίας, ἡ δὲ Μεσσηνίας μετωνομάσθη Ἀρχιεπισκοπὴ Μεσσηνίας.

Συγκεκριμένως ἡδὴ φέροντες τὸν λόγον ἐπὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μεσσηνίας διαβλέπομεν ὅτι διὰ τῆς ὀνομασίας ταύτης ἀπεσβέσθησαν ὀνόματα περιδόξων Ἐπισκοπῶν ἀμικρασιῶν κατὰ τὴν Ἐνετοκρατίαν καὶ Τουρκοκρατίαν. Εἰς τὸ ὄνομα Μεσσηνία, ὅπερ ἦτο ἄγνωστον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρονικά, συνεχωνεύθησαν ὀνόματα ἐπὶ αἰῶνας ἀκούμενα καὶ κοσμήσασα τοὺς τε Ἐνετικούς καὶ Τουρκικούς τίτλους. Ἐξηφανίσθη τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Μητροπόλεως ὡς αὕτη ὀνομάζετο Καλαμάτα καὶ Μονεμβασία, ἐξηφανίσθησαν δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Ἐπισκοπῶν Μοθῶνις, ἢν ἐκόσμησαν ὁ εὐρωπαϊκῆς φήμης ἐπίσκοπος Νικόλαος ὁ Σοφὸς ὀδρινὸς καὶ ἐμβριθὴς συζητητὴς τοῦ περὶ Πρόκλου Νεοπλατωνισμοῦ, (Λόγος Ἀ. Διομ. Κυριακοῦ σελ. 16), Γρηγόριος ὁ ὑπὸ τοῦ Ἰμβραήμ ἀπχρηνοσθεῖς ἀρχηγὸς τοῦπολιορκηθέντος φρουρίου, Κορώνης, ἢς ὁ ἐπίσκοπος Γρηγόριος ἀπηγχορίσθη καὶ οὗτος εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ φρουρίου. Διεγράφη τὸ ὄνομα τῆς ἐπισκοπῆς Ἀνδρούσης, ἐξ ἣς κατήγετο ὁ ἀγίασας Οἰκουμηνικός Πατριάρχης Ἀθανάσιος κατὰ Π' αἰῶνα, ὅστις τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα ἐτίμησεν εἰς Ἐπισκοπὴν, συγκατατεθειμένου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου (Χρονικὸν Γεωρ. Φραντζῆ Τόμ. Α' σελ. 7. Ἐν Βιέννῃ 1796) καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἔσχατος ἐπίσκοπος, ὁ εὐπαίδευτος Ἰωσήφ ἐβασανίσθη ὡς ἄμηνος ἐν Τριπόλει καὶ διετέλεσεν ὑπουργὸς τῆς Ἱερουσαλῆμ καὶ τοῦ Δικαίου κατὰ τὸν ἀγῶνα.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ Ἡλείας συνεχώνευσε τὴν ἀρχαίαν ἐπισκοπὴν Ὠλένης, ἢς ὁ ἔσχατος ἐπίσκοπος Φιλάρτος ἐβασανίσθη καὶ οὗτος καὶ ἀλυσσοδέτος ἀπέθανεν ἐν ταῖς ἀνηλιόσις εἰρκταῖς τῆς Τριπόλεως ὡς ἄμηνος τοῦ ἀγῶνος. Τὸ ἄμηνος δὲ Ἡλεία ἀναφαίνεται ἐπὶ ἀντιβασιλείας μόνον καὶ κατὰ πρῶτον, ἦτις μετέθεσε τὸν ἐπίσκοπον Δαμασκῶν Ἰωάνν ὡς ἐπίσκοπον Ἡλείας, ἢν ὅμως ἐπισκοπὴν οὗτος δὲν ἀπεδέξατο καὶ παραιτηθεὶς ὑπεγράφητο πρῶτον Ἡλείας (Βασ. Διατ. 20 Νβρίου 1833).

Καὶ ἡ ἐπισκοπὴ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας συνεχώνευσε τὴν ἀρχαίαν ἐπισκοπὴν Κερνίτισης, ἢς ὁ ἔσχατος ἐπίσκοπος Προκόπιος ἀνεδείχθη ἐκ τῶν πρωτοεργῶν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας.

II

Ἡ Ἀντιβασιλεία διακυβερνήσασα τὸ Κράτος κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα τοῦ Ὀθωνος κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἐπισκόπων Ἀρδαμουρίου Ἰ-

γνατίου, Ἐλκίας Παϊσίου, τοῦ ἱερομνάχου Θεοκλήτου Φαρμακίδου καὶ τῶν Σπυρ. Τρικουπῆ, Π. Νοταρᾶ, Κωνστ. Δ. Σχοινᾶ καὶ Σακεράτου Δ. Βυζαντίου πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἐκκλησ. πραγμάτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη εἰσηγουμένου τοῦ Φαρμακίδου κατήρτισε Νομοσχέδιον περὶ τῶν ἐκκλησ. πραγμάτων καὶ συνέταξε ἀνευλαβῆ διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἔκθεσιν (ἐν Νεωπλίῳ 7 Ἰουλίου 1833).

Κατὰ τοῦτο καὶ ἐν ἄρθρ. 6ῷ καθορίζεται ὅτι πάντες οἱ ἐπίσκοποι θὰ ᾧσι ἰσότιμοι, διότι, ὡς ἀναφέρει, αἰεὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκκλησίας ἄλλο ὄνομα διακριτικὸν τοῦ ἐπισκόπου δὲν ἦτο γνωστόν, συνεπῶς ἢ εἰς διάφορα ὄνόματα διακριτικῆ διαίρεσις ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος εἶναι περιττή.»

Τὴν γνώμην ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς φαίνεται ὅτι δὲν ἀπεδέχθη ἡ Ἀντιβασιλεία, διότι ἐν τῷ κατὰ πρῶτον ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντι Β. Διατάγματι ἐν ὀνόματι τοῦ ἀηλίτου βασιλέως ἀπὸ 23 Ἰουλίου 1833 (Ἐφ. Κυβερ. ἀρ. 23) μνείαν ποιεῖται περὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, ὅτι οὗτοι θὰ διυρίζωνται τοῦ λοιποῦ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Καὶ ὁ μεταγενέστερος δὲ Νόμος περὶ Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐπισκόπων τῆς 9 Ἰουλίου 1852 (Ἐφ. Κυβερνήσ. ἀρ. 25) προσδιώρισε μίαν Μητρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, Ἀρχιεπισκοπᾶς τὰς πρωτεύουσας τῶν Νομῶν καὶ ἐπισκοπᾶς τὰς πρωτεύουσας τῶν Ἐπαρχιῶν, συμφῶνως δὲ τούτου ἐγένοντο δώδεκα χειροτονίαι Ἀρχιερέων τῷ 1852, αἱ πρῶται ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἐκτοτε παρέμενον οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερεῖς διαγνωριζόμενοι εἰς Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους, Μητροπολίτην ἔχοντας τὸν Πανιερώτατον Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὸν Ἀρχιερέα Ἀθηνῶν.

Εἶναι δὲ ἡ διακρίσις αὕτη σύμφωνος πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ διατεταγμένα, πρὸς τὰ ἀπαντώμενα ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν ταῖς διαφόροις Συνόδοις. Διότι ὁ Ἀποστολικὸς κανὼν λδ' καὶ ὁ θ' κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ διακελεύουσι «τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόποις εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ Μητροπόλει προεστῶτα Ἐπίσκοπον καὶ τῇ τιμῇ προηγέσθαι αὐτόν», κατὰ δὲ τοὺς Ἀποστολικούς χρόνους ἢ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐθεώρει τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ὡς Νομοδότην μητέρα καὶ κεφαλὴν (Πραξ. ιε' 23) καὶ ὁ οὐρανόβατον Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν προσαγορεύει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου ὡς πρωτεύουσαν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀχαΐᾳ, καὶ τὴν Φιλιππισίαν ὡς πρώτην τῆς Μακεδονίας (Πραξ. ις' 12) καὶ

τὴν ἐν Κολοσσαῖς, διότι αὕτη προῆδρευε μετὰ τῆς Λαοδικείας τῶν ἄλλων τῆς Φρυγίας, καὶ τὴν τῶν Ἐφεσίων Μητρόπολιν τῆς κάτω Ἀσίας καὶ τὸν Τίτον κατέλιπεν ἐπὶ πάσης τῆς Κρήτης, ἥς ἡ Μητρόπολις Γόρτυνα προεῖχε τῶν ἄλλων (Τιτ. α' 5).

Τὴν ἀρχαίαν συνθήκην ταύτην τὴν διασωθεῖσαν διὰ τῶν Νόμων τοῦ 1833 καὶ 1852, τοῦ νὰ διακρίνωνται οἱ Ἀρχιερεῖς εἰς Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους κατήργησε νεώτερος Νόμος ὁ ΒΧΔ' τοῦ 1899 ἀνευ γνωμοδοτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις ἐποίησατο τοιαύτην κατόπιν, τὴν ὑπ' ἀριθμ. 4126 τῆς 15 Δεκεμβρίου, 1899, δι' ἧς ἐπρότεινεν ἐν τῷ Ι' ἄρθρῳ αὐτῆς ὅτι τοῦ λοιποῦ πλὴν τῶν Ἀθηνῶν «πάντες οἱ Ἐπίσκοποι θὰ ᾧσιν ἴσοι», οὐδόλως ὁμοῦ δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς καὶ οὐδαμοῦ ἀναφέρεται.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην (ἐλῶν φαίνεται νὰ καλύψῃ ὁ τότε τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰπουργὸς Ἀ. Εὐταξίας ὑπέβαλεν εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα σὺν τῷ προσήκοντι διατάγματι πρὸς ὑπογραφήν καὶ μακροσκελῆ ἔκθεσιν ἀπὸ 22 Δεβρίου 1899, δι' ἧς πειρᾶται νὰ δικαιολογήσῃ οὗτος τὴν τε νέαν τῶν Ἐπισκοπῶν διαίρεσιν καὶ τῶν τίτλων τὴν ἰσοπέδωσιν.

Καὶ διὰ μὲν τὴν περικοπὴν τῶν Ἀρχιερατικῶν περιφερειῶν ἀνευ γνώμης καὶ θελήσεως τοῦ νομίμου ἱεράρχου, οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῇ ἐπιχειρημάτων εἶνε τοιοῦτον, ὥστε νὰ καταρρίψῃ τὸν ἀποστολικὸν κανὼν λσ', τῆς β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου Μ, καὶ ἄλλους ἔτι, οἵτινες ρητῶς κελεύουσι «μηδένα τῶν ἐπισκόπων εἰς ἄλλοτρίαν ἐπισκοπὴν ἐπιέναι, μηδ' ὑπεροσίους ἱερουργίας ποιεῖν, μηδὲ τὴν μίαν Ἐπαρχίαν εἰς δύο κατατέμνειν», ὡς ὁ ἀναφερόμενος Νόμος κατέτεμεν αὐθακρέτως.

Ὡς πρὸς δὲ τῶν τίτλων τὴν ἰσοπέδωσιν ἡ ἔκθεσις ἰσχυρίζεται ὅτι «ἀναλόγως τῶν πολιτικῶν διοικήσεων ἐπῆρχοντο μεταβολαὶ καὶ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις, ἥτοι οὕτω συνιστῶνται καὶ καταργοῦνται Μητροπόλεις καὶ Ἀρχιεπισκοπαί».

Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶνε προφανῶς πεπλανημένος, διότι ἐξ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ἀναφαίνεται ἡ διαβάθμισις τιμητικῶς τῶν Ἐκκλησιῶν ὅτι ὁ Παῦλος, ὡς προαναφέραμεν, γράφει καὶ προσαγορεύων διέκρινε ταύτας, ἐξέτέρου δὲ ἀπὸ τὸν Β' αἰῶνα ἀναφαίνονται Μητροπόλεις καὶ Ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ Ἐπισκοπαί, ὅποτε ἡ διωκομένη Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἀπὸ τὴν πολιτεῖαν εἶχεν ἐξάρτησιν καὶ συνάφειαν, ἵνα τὰς πολιτικὰς διαίρεσεις παρακολουθῶσι καὶ ἐκκλησιαστικαί.

Καθὼς δὲ μίαν πίστιν ἔχομεν καὶ ἐν βάπτισμῳ, οὕτω εἰς ἔστιν ὁ Κύριος ὁ ἀρχηγὸς καὶ θεμελιωτὴς τῆς πίστεως ἡμῶν. Καὶ διὰ τῆς χειροθεσίας τῶν θείων Ἀποστόλων ἀνεδείχθησαν (Ρωμ. ΙΒ' 4,) ἐν τῇ ἱερᾷ διακονίᾳ οἱ μὲν Ἐπίσκοποι, οἱ δὲ Πρεσβύτεροι, οἱ δὲ Διάκονοι, καὶ διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν θεοπνεύστων Συνόδων ἐκανονίσθησαν κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν οἰμὲν Πατριάρχαι, οἱ δὲ Μητροπολίται καὶ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι, οἱ δὲ Ἀρχιεπρεσβύτεροι καὶ Ἀρχιδιάκονοι. Οἱ τρεῖς λοιπὸν βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης οἱ ἐγκαταλειφθέντες ἡμῖν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐκανονίσθησαν διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐνότητος καὶ ἐγένετο διαβάθμισις αὐτῶν γνώμῃ Συνοδικῇ μεταγενεστέρως.

Οὕτω τὸ ὄνομα Πατριάρχης ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Σωκράτους συγγράψαντος ταύτην περὶ τὸ 440 μ. χ. ἀναφέρει δὲ οὗτος ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Β' Οἰκ. Σύνοδος ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου ἔτει 381 κατέστησε Πατριάρχας. Καὶ Θεοδόσιος δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ τῷ 449 γράφων πρὸς τὸν γαμβρὸν του Οὐαλεντινιανὸν ὀνομάζει τὸν Πάπα Λέοντα Πατριάρχην, ἔκτοτε δὲ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα Πατριάρχης εἰς πάσας τὰς Αὐτοκρατορικὰς Νεαράς.

Ὁ τίτλος τοῦ Μητροπολίτου ἐδόθη εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Διοικήσεων καὶ εἰς τούτους ὑπετάσσοντο οἱ τῶν περιχώρων Ἐπίσκοποι. (Καν. 9 Ἀντιοχ.)

Τὸ δὲ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὄνομα ἀπντᾶται παρὰ τῷ Ἀγίῳ Ἀθανασίῳ (Ἀναλογ. Β'), ἐνθ' ὁ Μελέτιος Ἐπίσκοπος Λυνοπόλεως ἀναφέρων περὶ τοῦ Ἐπισκόπου Μέμφιος λέγει ὅτι οὗτος κελεύσει τοῦ Αὐτοκράτορος προσετέθη τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου ἀναφαιρόνται Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ὁ Σωζόμενος (Ἐκκλ. Ἱστορ. β. β' κ. η') ἀναφέρει Ἀρχιεπίσκοπος τῷ 446 τὸν Σελευκίαν Συμεῶνα. Ἐκτοτε οἱ τίτλοι οὗτοι τοῦ Ἐπισκόπου διέμειναν μέχρι σήμερον εἰς ἀπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας. (Αὐτοσχέδιος Διατριβὴ Ἀθῆναι 1843 σελ. 10).

Καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν ἀπὸ Ἐπισκοπῆς προήχθη εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν ἐπὶ βασιλείας

Θεοφίλου, Πατριαρχεύοντος Ἰωάννου Ζ' κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, μνημονεύεται δὲ πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος Γρηγόριος ὁ Β' εἴτα προήχθη εἰς Μητρόπολιν ἐπὶ τῆς Ἀρχιερατείας Νικηῆτα τοῦ Παφλαγῶνος. Τούτο δηλοῦται ἐξ ὄσων ἀνακρινώσεται ἐπὶ τῶν ραβδώσεων τῶν κίωνων τοῦ περιστυλίου τῆς δυσμικῆς εἰσοδοῦ τοῦ Παρθενῶνος, ὅπου ἦν ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς τῆς Πουλιούχου Παρθένου, ὅστις ἦτο καὶ ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἐπὶ τῶν κίωνων τούτων ἐχαράχθη ὅτι κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 841 ἀπεβίωσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Γερμανὸς, ἐνῶ ἀλλοχού μέχρι τότε ὁ Ἱεράρχης Ἀθηνῶν ἀναφέρεται Ἐπίσκοπος.

(Τ. Νερούτσου Χριστιαν. Ἀθῆναι σελ. 36).

IV

Σφάλλεται δὲ ἡ ἔκθεσις ἀναντιρρήτως ἀναφέρουσα ὅτι μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου ὑπῆρχον τρεῖς Μητροπόλεις, Ἀθηνῶν Κορίνθου καὶ Πατρῶν (Γ. Δουβουνιώτου. Ἑλλην. Ἐκκλησία σελ. 161), καὶ ὅτι ἐν τῷ μεταξῷ συνέστησαν καὶ ἄλλαι, διότι μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλλην. Βασιλείου παρέμενον Μητροπόλεις εἴκοσι (Οἰκονομ. Τόμ. Β' σελ. 7) πλὴν ἄθεν ἔχουσαι τὴν ἀρχὴν καὶ πολλαὶ τούτων αἰῶνων βίον ἀριθμοῦσαι, ὡς ἡ Μονεμβασία, ἡ Λακεδαίμονος καὶ ἄλλαι. Σφάλλεται ἐπίσης προφανῶς ἀναφέρουσα ὅτι ὁ τίτλος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰσῆχθη παρ' ἡμῖν καταχρηστικῶς διὰ τοῦ Νόμου τοῦ 1852 (Γ. Δουβουνιώτου Ἑκκλησία σελ. 169), ἐνῶ οὗτος προϋπῆρξε καὶ παρ' ἡμῖν ἔχουν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Οὕτω κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, πλὴν τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ὑπῆρχον ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀρχιεπίσκοποι ὁ Δημητσάνης Φιλόθεος, ὁ Ζαρνάτας Γαβριήλ ὁ Ἀκόβων. Ἀναφέρει δὲ Ἀρχιεπισκόπους καὶ ἡ ἡ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλην. Ἐκκλησίας διακήρυξις τῆς 23 Ἰουλίου 1833 ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας ἐν τῷ 16ῳ ἄρθρῳ αὐτῆς «οἱ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι διορίζονται κατὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως» (ἐφημερίδος Κυβερνήσεως) ἀριθμὸς 23 σελ. 169), ὁμοίως καὶ εἰς τὰς κοινοποιήσεις τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείας ἀπὸ 1 καὶ 15 Ἰουλίου 1833 ἀναφέρονται Ἀρχιεπίσκοποι.

Τοιούτους δὲ μνημονεύει καὶ ὁ Συνοδικὸς Τόμος τῆς 29 Ἰουνίου 1833 ἀναφέροντι Ἀρχιεπίσκοποι. Τοιούτους δὲ μνημονεύει καὶ ὁ Συνοδικὸς τόμος τῆς 24 Ἰουνίου 1850 «Ἀγιώτατοι Μητροπολίται, Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ Ἐπισκοπὴ αἱ ἀπαρτιζούσαι σήμερον τὸ θεοσωστον καὶ θεοστήρικτον Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος». Καὶ ἡ συνοδούουσα τὸν Τόμον Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικικὴ Ἐπιστολὴ ἀνασυσθύνεται ἀπρὸς ἅπαντας τοὺς οἰκούντας τὸ θεοφρούρητον Βασίλειον καὶ καὶ πρὸς τοὺς ἱερωτάτους Μητροπολίτας Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος». Ομοίως καὶ ἡ πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐπιστολὴ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1850 τοῦ Πατριαρχου Κ)πόλεως Ἀνθίμου περιγράφει ὅτι πρὸς ἀγκηρύξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας αὐτοκεφάλου συνεκρότησε Σύνοδον ἀμετὰ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων εὐδοκιμούντων Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων».

Συνεπῶς ὁ Νόμος τοῦ 1852 καθόρισεν ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἱεράρχας εἰς Μητροπολίτας, Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους ἠκολούθησε πιστῶς τὴν ἄνω ἀρχαιοτάτην ἱεράν παράδοσιν καὶ συνήθειαν καὶ οὐδὲν κατχρηστικῶς κινῶν εἰσῆγαγε, ὡς ἡ μνησθεῖσα Ὑπουργικὴ ἔκθεσις ἀναφέρει.

Τὸ δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἔκθεσι ἐπισημασθέν ὅτι εἰς τὸ διηγετικὸν δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ σύγκλησις οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι ἀβάσιμος προφητεία, οὐδενὸς δυναμένου νὰ μαντεύσῃ τὰς βουλάς τοῦ Ὑψίστου καὶ τὰς τύχας τοῦ κόσμου κατὰ τοὺς ἐπερχομένους ἀπεράντους αἰῶνας.

Ἐπομένως τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης, δι' ἧς ἐπῆλθον μεταβολαὶ ὀρίων καὶ νέα ὀνοματεπωνυμία καὶ ἰσοστάσιον τίτλων τῶν ἐν τῷ κράτει Ἀρχιερέων καὶ Ἐπισκόπων δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν θεοπνεύστων κανόνων καὶ ἀρχαίων παραδόσεων καὶ ἀσχελεύτων συνθημάτων. Ὅτι ἦτο δὲ εὐκταῖον, εἴαν ἐπανήρχετο τὸ ἀρχαῖον καθεστὼς τῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων, ὡς ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχιεπίσκοπος καθορίζει, ἀφ' οὗ τοιαύτην γνώμην πολλακίς ἐξέφρασαν ἡ τοῦ κράτους ἱεραρχία (ἀνάλεκτα Σε-

βαστιανοῦ Νικολάου Ἀρχιεπισκ. Κερκυράς σελ. 80) καὶ ἀφ' οὗ ἄλλως ἐν τῷ κράτει ὑπάρχουσιν ὅμοιοι τίτλοι καὶ ἐπερὸδοξοὶ Ἀρχιερεῖς. Διότι ἀληθῶς ἡ πρὸς τὸν Βασιλέα αὐτῆ ἔκθεσις τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Ἀ. Εὐταξία ἐνεργεῖ πολλὰ τὰ σκολιὰ καὶ σφισματώδη.

ΙΕΖΕΚΙΗ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ
Ἐλεχμανδρίτης

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἐπίσκοπος τις πλουσιώτατος, ἐξεληθὼν εἰς ἐπισκοπικὴν περιόειαν, συνεγαίρετο τὸν πάμπανον ἐφημέριον μικροῦ τινὸς χωρίου, διὰ τὸν καθαρὸν ἀέρα τοῦ ἀνεπνεεν ἐκεῖ.

— Σεβασμιώτατε, ἀπήντησεν ὁ ἐφημέριος, θὰ ἦτο καλὸς ὁ καθαρός ἀἶρ, εἴαν ἠδυνάμην νὰ ζήσω ἀπὸ αὐτόν.

Ἐπὶ τῶν κάποτε τὸν Ἀριστοτέλην, διὰ τὸ οἱ ἄνθρωποι δοκιμάζουσι τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ κάλλος.

Καὶ ὁ φιλόσοφος ἀπήντησε ξηρῶς :

— Αὐτὴ εἶνε ἐρώτησις τυφλοῦ.

Εἰς φοβερὸς ἀντιοψηφίας ἐκαυχῆτο εἰς τὸν Ριβερὸλ ὅτι ἐγνώριζε τέσσαρας γλώσσας.

— Σὺς συγγαίρω ἀπήντησεν ὁ Ριβερὸλ. Ἔγχετε τέσσαρας λέξεις ἐναντίον πάσης ξένης ιδέας.

Ἐπὶ τῶν κάποτε τὸν Βολταῖρον τί διαφορά ὑπάρχει μεταξύ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὀραίου.

— Τὸ καλὸν ἔχει ἀνάγκην ἐπιδείξεως, ἐνῶ τὸ ὀραῖον δὲν ἔχει, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.

Ὁ Διδερὸς ἔλεγε περὶ τοῦ Φοντανίλ, λίαν πρὸς ἡλικίαν τότε, καὶ σπανιότατα παραγοντός τι ἄξιον τῆς προτέρας δόξης :

— Ὁμοιάζει μὲ πεπαλαιωμένην ἑπαυλιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔμψα ἰζόνται τὰ πνεύματα.

Ὁ ἄββας Βουαγιών, ἦτο ἄνθρωπος χωρὶς χαρακτῆρα. Διὰ τοῦτο ὅταν κάποτε τῷ ἀνετίθη διπλωματικὴ ἀποστολή, ὁ Δουκὴς, γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῷ εἶπε :

— Σὺς συγγαίρω ἀγαπητὴ συνάδελφε. Τέλος πάντων θὰ ἔγχετε καὶ σὺς ἓνα χαρακτῆρα !

Δύο Γασκῶνοι καθήμενοι εἰς τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα τῆς τραπέζης ἐφ. ονεῖσαν.

— Ἐάν ἦμιον πλησίον σας, εἶπεν ὁ εἰς θὰ εἴς ἐκολάφιζον. Ἀλλὰ ἡ πρόθεσις ἐπέχει ὅσιν τοῦ γεγονότος. Λοιπὸν θεωρήσατε ὅτι ἐλάβατε τὸν κόλπον.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος μετὰ μεγάλης ψυχραιμίας, εἴαν σὺς ἐφθανα θὰ εἶς διεπέρων διαμπαζ με τὸ ξιγὸς μου. Λοιπὸν θεωρήσατε σεαυτὸν νεκρόν.